SVEICAM DZIESMOTO SAIMI TORONTO!

Latvija Amerikā

Nr. 70. SESTDIEN, 1961. GADA 2. SEPTEMBRĪ 11. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apgādes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: JĀNIS GRINBLATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.
LAIKRAKSTA PĀRSTĀVIS SAV. VALSTĪS: ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N.Y. Telefoni: PO 7-6696, PO 7-6519.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
EDITOR-IN-CHIEF: Mr. JĀNIS GRINBLATS.
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.
OFFICE IN USA: Mr. ERIKS VENTS, 11 Irma Ave, Port Washington, L.I., N.Y. PHONES: PO 7-6696 and PO 7-6519.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
SATURDAY, SEPTEMBER 2, 1961.

VIKTORS UPESLĀCIS
LNAK priekšsēdis

DZIESMA SAUC...

Liela diena pienākusi latviešiem šinī kontinentā. Tās dēļ Toronto ir saplūduši tūkstošiem latviešu no tuvienes un tālienes. Dziesma, no tūkstots mutēm dziedāta, atkārtos savu vecumveco un mūžam jauno brīnumu — likt baudīt savu aistētisko skaistumu un pacelties meldijas debesīs, kas ļaudis ir darījušas labākus, drošākus un stiprākus kopš vien cilvēks ir dziedājis.

Latviešu dziesma, īpaši tautas dziesma, mūs atkal aptvers un svešniecībā dzīvojošos it kā pārsteigs ar to cildeno garu, kas var dzimt tikai tautai ilgi kopā dzīvojot un kopā bēdas un priekus izdziedot.

Šinī burvībā mēs tad redzēsim, ka dziesma ir vēl arī kas cits kā dvēseles atpūta vai spēks. Blakus viņas mūzikālai bagātībai nāk tās īpatnība sasaukt kopā cilvēkus. Dziesma savā dziļākā būtībā prasa vismaz vēl kādu, kas klausās.

Tā dziesma sen ir ieņēmusi savu vietu arī tautu nacionālā dzīvē, stāvējusi klāt apspiestībā, gājusi blakus cīnītājiem un palīdzējusi krāšņumā pacelties tautas pateicībai, kad uzvijas brīvības karogi.

Dziesmu svētki šinī laikā un vietā lielā mērā pildīs arī šo uzdevumu. Dziesma mūs ir sasaukusi atkal kopā, kad ikdienā to neesam varējuši. To desmittūkstošu vidū Toronto būs tik dažādi latvieši!

Būs ticīgie, neatlaidīgie, pacietīgie latvieši, kas visus šos gadus ir pūlējušies kurt latviskās dzīves uguni, tālu vezdami bērnus uz latviešu skolu, neredzēdami, ck viņi samaksā biedru naudās, nemeklēdami vainas citos latviešos.

Būs tie, kas labprāt apmeklējuši sarīkojumus un priecājušies tajos līdz. Būs pat strādīgie krājēji un rūpētāji, kam bieži nav vaļas izlasīt latviešu avīzi. Un varbūt — varbūt — būs pat daži pazudušie, — kas piemirsuši, kāpēc viņi bēga un tagad vairs nav atrodami nevienā latviešu adresu sarakstā. Bet viņi nav miruši, nav arī nenacionāli, viņu sirds ir tā pati vecā. Visi šie cilvēki savā krāsainībā veidos tikpat krāšņu ainu kā tautu meitu tērpi uz skatuves.

Dziesma mūs ir sasaukusi, jo viņai ir kaut kas ko teikt. Liekas, mēs visi zinām, — tā ir brīvības vēsts, kas atgādina aizmāršīgo, kas stiprina pacietīgo un mudina gauso.

Ja to mēs saklausīsim, tad svētki būs mums daudz devuši.

Dziesma ir sasaukusi mūs kopā. Neizklīdīsim atkal.

BIRUTA SENKĒVIČA

SKANI GAIŠI, DZIESMA!

Vienotāja, ilgotāja,
Dziesma, skani tu!
Maigā siržu dainotāja,
Tevi suminu.

Sirmi laiki aigājuši,
Gadi projām skrien,
Latvju tautu dziesmu vārdi
Kopā auž un sien.

Te, kur ceļi sveši vijas,
Drūmas domas dzimst, —
Sudrabotas melodijas
Saulē aust un dziest.

Toronto, pār tavām ielām
Necerēti nu
Dzirdēsim ar vējiem traucam
Dziesmu spārnotu.

Vienotāja, ilgotāja,
Dziesma, skani tu!
Maigā siržu dainotāja,
Tevi suminu

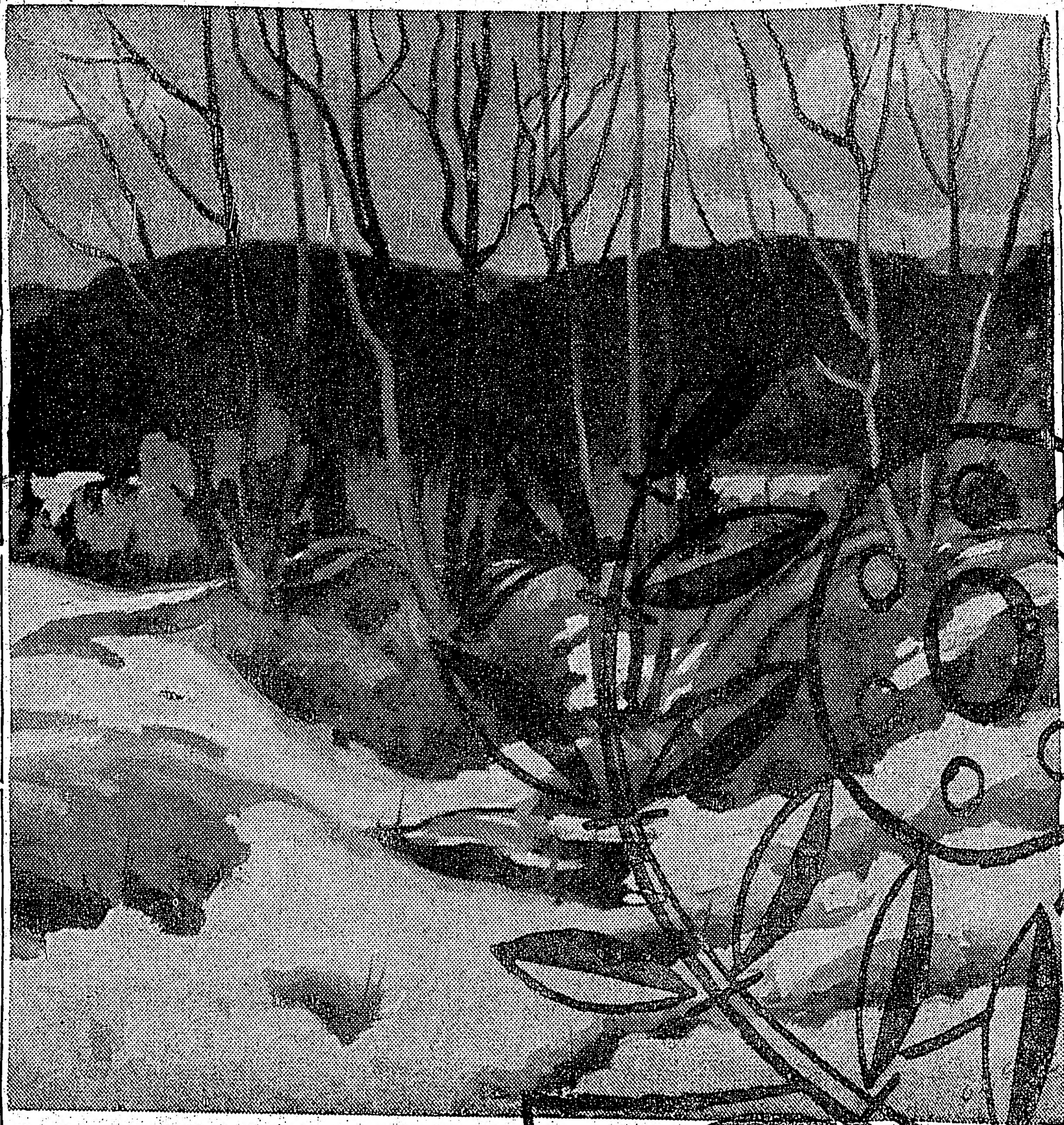

„AGRS PAVASARIS" OTTO GREBZE

RICHARDS ZARIŅŠ

Dziesma drauga sirdī

Klau, vai tā nav cīruļa dziesma?! brīnījies vecs īru zemnieks Jaunanglijas laukos. Jā, tas bija cīrulis. Bet kā tas iespējams — tik tālu no dzimtenes? Ka var dzirdēt mazo putnu debesu zilgmē, tas aizkustina.

Kāds dabas zinātnieks bija pārvedis lielāku skaitu cīruļu no Īrijas uz Savienoto Valstu ziemeļiem, lai vērotu, kā putni var iedzīvoties jaunos apstākļos. Viņi dzīvoja un dziedāja ornitologam par gandarījumu. Zinātnieka labsajūta kāpa, ieraugot sirmā zemes kopēja aizkustinājumu: klau, cīruļu dziesma!

Vai līdzīga sajūta nebūs jo daudziem nupat Latviešu dziesmu svētkos Kanadā: tālu no dzimtenes skan tautas dziesma! Paldies jums, rīkotāji, ka esat pārveduši skaņu bagātību, ka esat sasaukuši tik daudz skanīgu balsu. Raugi, mēs dzīvojam, un [illegible] Un klausītāju [illegible] par to, ko redz un dzird, gan senās meldijas, gan jaunās skaņas. Mēs glabājam dārgo no vienas paaudzes uz otru. Mēs sveicinām klāt nākošo, šīs dienas liecību un dāvanu latviešu tautas kultūras pūrā. Lai gandarījumu jūt skaņraži un tie, kas skaņas [illegible] dziedātājos un tulko dzirdētājam.

„Es gaisā izšāvu bultu, tā nonāca lejā, bet nezinu, kur, jo tik ātri tā lidoja, ka skats tai nespēja sekot," tā izteicies amerikāņu dzejnieks Henrijs Longfellovs. Viņš turpina: „Es dziedāju dziesmu tālē, tā nonāca zemē, bet nezinu, kur." Tad pirms kādiem simts gadiem rakstītā dzeja par bultu un dziesmu atklāj: „Ilgi, ilgi pēc tam es kādā ozolā atradu savu bultu — vēl veselu — un dziesmu no sākuma līdz galam es atradu kāda drauga sirdī."

Kādreiz dziedātā dziesma bija ieskanējusi drauga sirdī. Vai tā nav arī to [illegible] dziesmu, ko bāra bērns sūdz pie ābeles piespiedies? Un gluži tāpat arī karavīra dziesmu par [illegible] asiņaino gaismu ir kas [illegible] sudrabota saule austu. Tā ir arī tik daudz neaizmirstamām skaņām un [illegible] vesela.

Toronto būs līdzīgi kā pieminētā dzejā par bultu un dziesmu. Vēlēsim, lai gaža bultas atrastu tautas ozolu, [illegible] nētu jo daudzu draugu sirdīs. Lai vēl pēc gadiem varētu teikt: „Tas bija toreiz, dziesmu svētkos."

DZIESMA LATVJUS VIENO, DZIESMA TAUTU CEĻ!

Katri dziesmu svētki latviešu trimdiniekam ir balsts viņa nacionālajai apziņai, arvienu no jauna apliecinot un pierādot, ka nekas cits mūs svešumā tā nevieno kā mūsu senču koptā tradīcija — dziedāšana. Šodien ikviena latvieša sirds brīvajā Ziemeļamerikas kontinentā dzied dziesmu par godu savai zemei, savai tautai, dziļā un patiesā ticībā un cerībā atkal reiz brīvajai Latvijai.

ELMĀRS KRŪKA,
3. Latviešu Dziesmu Svētku Kanadā
Rīcības Komitejas Priekšsēdis.

KAD? KUR? CIKOS?

Dziesmu svētku sarīkojumu kārtība

SESTDIEN, 2. SEPTEMBBRĪ:

Dailamatniecības izstāde. To atklās Dailamatnieku sav. pr-dis H. Mercs, plkst. 9.30 Sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis un Carlton ielu stūrī). Izstādē ar 230 darbiem piedalās 32 dailamatnieki no ASV, Kanadas un Vācijas. Visi izstrādājumi ir jaundarbi, kas pakļauti žūrijas komisijai. Dailamatniecības tirdziņā piedalās 36 izstādītāji ar vairāk kā 1000 darbiem. Izstāde būs atvērta līdz pirmdienai, 4. septembrim. Ieeja brīva.

Filatelijas izstādi atklās LNAK valdes priekšsēdis V. Upeslācis, plkst. 10.00 Sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis un Carlton ielu stūrī). Piedalās 33 filatelisti no visas brīvās pasaules. Izstādes laikā darbosies pasta kantoris un filatelijas tirdziņš, kur varēs iegādāties dziesmu svētku aploksnes un markas. Izstāde atvērta līdz 4. septembrim.

Tautas deju sacensības notiks no plkst. [illegible] — 11.00 Centrālās YMCA's augšējā zālē, 40 College St. (starp Yonge un Bay). Uz sacensībām var pieteikties turpat, līdz plkst. [illegible]. Ieeja pret ziedojumiem.

Rakstnieku cēliens. Plkst. 11.00 — 13.00 Canadian Legion Hall, 22 College St. Savus darbus lasīs: Jonass Miesnieks, Hugo Puriņš, Ģirts Salnājs, Arturs Voitkus, Elza Ķezbere, Zenta Liepa Ingrida Vīksna. Sekos klātesošo literātu parāde. Ieeja: $1,50 un $1,00.

Sporta spēles atklās ALA's sporta nozares vadītājs A. Zāģeris plkst. 11.00 Jarvis Collegiate Institūtā (Jarvis un Wellesley ielu stūrī). Plkst. 11.00 — 14.00 sieviešu un vīriešu volejbols. Plkst. 14.00 — 15.30 basketbola sacensības starp ASV un Kanadas izlasēm [illegible]. Ieeja $1,00, Bērniem līdz 16 gadiem — $0,25.

Svētku gājiens. [illegible] svētku rīcības komiteja un 38 kori un 15 tautas deju kopas no ASV un Kanadas krāšņos tautas tērpos, sāksies plkst. 16.30 no University un College ielu stūra un E. Skobes vadībā dosies pa College ielu uz svētku vietu Maple Leaf Gardenā. Kori nesīs karogus un plakātus ar savu kora nosaukumu. Spēlēs orķestris. Lietus laikā gājiens nenotiks.

Svētku koncerts. Sākums pulkst. 17.00 Maple Leaf Gardens, 60 Carlton St. Svētku atklāšanas daļā runās Rīcības komitejas priekšsēdis E. Krūka, Kanadas aizsardzības ministrs Douglas S. Harkness un LNAK valdes priekšsēdis V. Upeslācis. Piedalās 38 koru vienības ar 1417 dziedātājiem no ASV un Kanadas. Virsdiriģenti: Jānis Cīrulis, Arnolds Kalnājs, Jānis Norvilis un Bruno Skulte. Pirms koncerta otrās daļas apbalvos izcilākos un aktīvākos korus un koristus, kā arī labākos un pareizākos tautas tērpus.

Ieeja: $3.50, $3.00, $2.50, $2.00 un $1.50. Svētku koncerta noslēgums paredzēts plkst. 19.45.

Svētku balle notiks divi lielākajās deju zālēs: Palace Pier (Lakeshore Rd.) un Club Kingsway, Swansee (1000 Queensway). Spēlēs Armanda Krūmkoka un Femenettes (dāmu) orķestri. Atspirdzinājumi. Sākums plkst. 20.00. Ieeja, ieskaitot galdiņu, — $2.50. Iepriekš iegādātās ieejas kartes, ja vēlās, var pirms balles apmainīt pret otru dejas zāles karti. Ieejas karte derīga tikai tanī dejas zālē, uz kuŗu iegādāta.

Uz Palace Pier, braucot ar auto rietumu virzienā, var nokļūt pa Lakeshore Rd., vai Gardiner Express Way. Vietā, kur Lakeshore Rd. un Gardiner Express Way savienojas, — jābrauc tālāk pa Lakeshore Rd. un, izbraucot cauri tiltam, jābrauc atpakaļ (austrumu) virzienā līdz Palace Pier.

Uz Club Kingsway, braucot rietumu virzienā, var nokļūt pa Queensway; pabraucot garām Windermere ielai, jānogriežas pa labi.

SVĒTDIEN, 3. SEPTEMBRĪ:

Jaundarbu koncerts. Plkst. 10.00 Lansdowne Theatre (Bloor un Lansdowne ielu stūrī). Komp. J. Cīrulis ievadvārdi. Programmā dziesmu svētku jaundarbu konkursā godalgotie darbi un citas jaunas kompozicijas, jauktā kora „Daina", dubultkvarteta „Kalvis", P. Geistauta, (baritons), T. Ķeniņa (klavieres), A. Šturma (flauta), Dz. Treimaņa (čello) izpildījumā. Pie klavierēm M. Bogdanova - Nāruna un V. Leinvēbere Langenfelde.

Ieeja $2.50 un $1.50; bērniem puscena. Sakarā ar pastāvošiem noteikumiem par biļešu pārdošanu uz sarīkojumiem svētdienā, Rīcības komiteja lūdz Jaundarbu koncerta ieejas kartes iegādāties iepriekš. Ieejas kartes būs saņemamas arī uz vietas, par ko tuvākus norādījumus dos skauti pie ieejas, koncerta zālē. Brīva auto novietošana Loblawa laukumā.

Tautas deju lieluzvedums. Plkst. [illegible]—15.15 Varsity Arenā, Bloor St. (pie Bedford ielas). Piedalās 15 deju kopas ar apm. 200 dejotājiem. Dejas pavadīs latviešu ragu orķestris E. Slaucītāja vadībā, bet klavieŗu mūzikas pavadījumus sniegs V. Svenne un akordeona — V. Šūmanis, I. Akmene un I. Ragelsone.

Ieeja $2.50 un $1.50; bērniem līdz 16 gadiem $0.50; jauniešu grupām puscenas visās vietās.

Teātra svētku izrāde. Plkst. 17.00 Lansdowne Theatre (Bloor un Lansdowne ielu stūrī). Annas Brigaderes pasaku lūga „Princese Gundega un karalis Brusubārda". Lugu sagatavojusi Em. Kalniņa - Znotiņa. Dekorātors — Edg. Krūmiņš. Izrādi atklās ALA's pārstāvis.

Ieeja $2.50, $2.00 un $1.50, bērniem līdz 16 g. puscenas.

PIRMDIEN, 4. SEPTEMBRĪ

Svētku atvadas. Pl. 11.00—18.00 „Sidrabenē". No dziesmu svētkiem mājās braucot, šai 25 jūdžu no Toronto attālajā latviešu vasaras ciematā vēlreiz varēs tikties ar draugiem, dejot pie ragu mūzikas un vērot jautras sacensības un uzvedumus. Piedalās „Diždancis" Z. Miezīša vadībā. Atspirdzinājumi.

Ieeja $1.00; bērniem līdz 16 gadiem ieeja brīva.

DZIESMU SVĒTKU INFORMĀCIJAS BIROJS

Svētku laikā darbosies Informācijas birojs, kas sniegs informāciju par visiem sarīkojumiem Dziesmu svētku laikā, satiksmes iespējamībām un pārnakšņošanu.

Informācijas birojā reģistrēs visus dziedātājus un dejotājus, izsniegs ēdienu kartes, programmas, žetonus un sarīkojumu ieejas kartes.

Informācijas birojā pārdos ieejas kartes uz visiem sarīkojumiem. Informācijas birojs būs atvērts sekojošās vietās:

Sv. Andreja baznīcas zālē (Jarvis un Carlton St.) —
ceturtdien, 31. augustā no plkst. 18.00—22.00;
piektdien, 1. septembrī, no plkst. 17.00—24.00;
sestdien, 2. septembrī, no plkst. 00.01—16.00.
Telefoni: 924-1563, WA 4-0503, WA 2-3592.

Maple Leaf Gardens (60 Carlton St.) —
sestdien, 2. septembrī, no plkst. 7.00—17.00.
Telefons: 366-5160.

DZIESMU SVĒTKU DARBINIEKU PAZĪŠANĀS ZĪMES:

Dziesmu svētku Rīcības komitejas **Prezidija locekļi** nēsās baltu rozeti 4 collas diametrā ar sarkan - balt - sarkanu lenti.

Dziesmu svētku **Rīcības komitejas locekļi** — baltu rozeti 3 collas diametrā ar sarkan - balt - sarkanu lenti.

Virsdiriģenti — sarkanu - baltu - sarkanu rozeti 4 collas diametrā ar sarkani - baltu - sarkanu lenti.

(Nobeigums 8. lpp.)

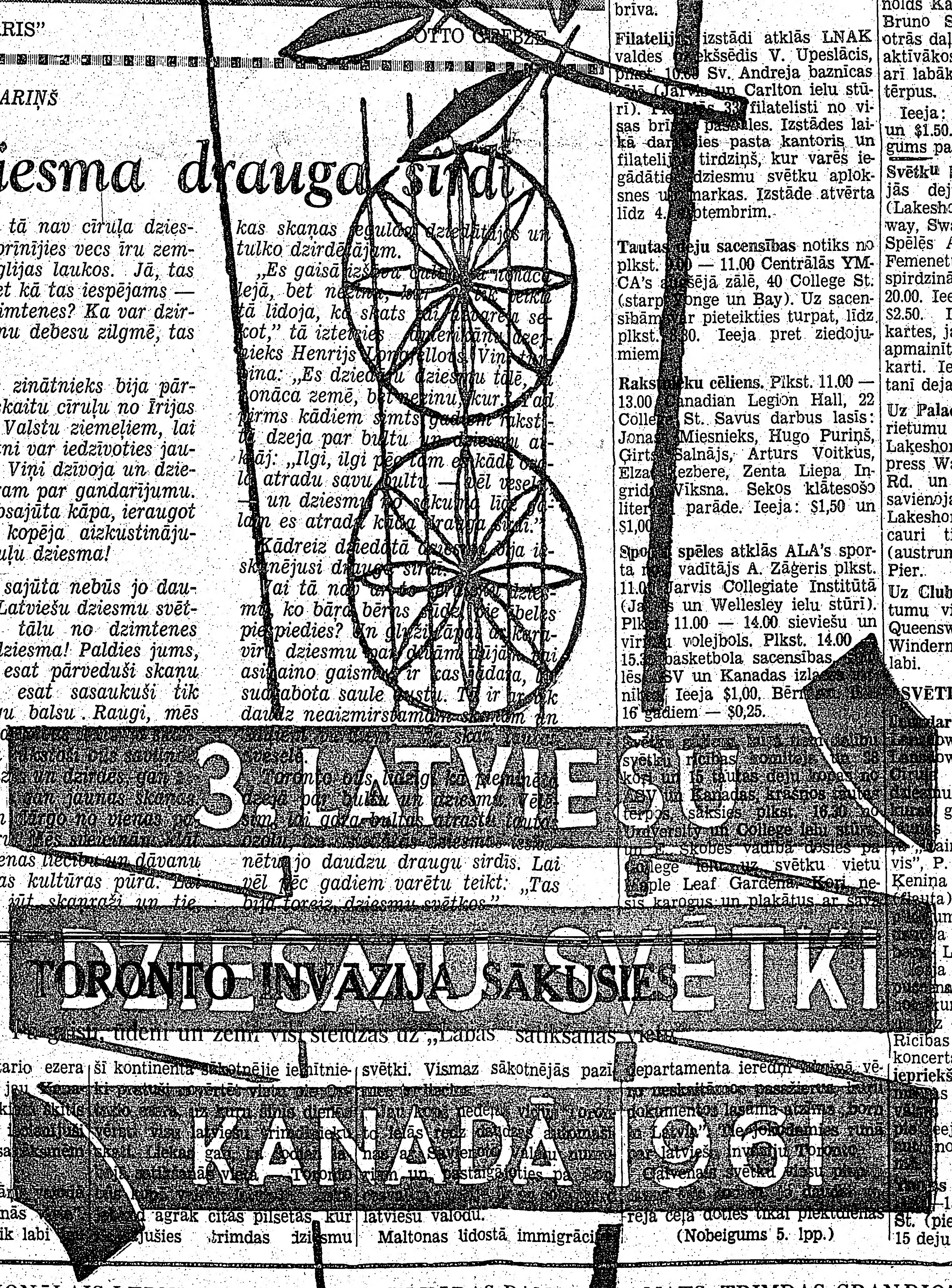

TORONTO INVĀZIJA SĀKUSIES

Pa gaisu, ūdeni un zemi visi steidzas uz „Labās satikšanās vietu"

Zemes stūrītis Ontario ezera ziemeļrietumu krastā jau Kanadas senajiem iemītniekiem šķitis pievilcīgs, un viņi to [illegible] kā piemērotu vietu sanāksmēm un sapulcēm.

Vārds Toronto indiāņu valodā nozīmē „Labā satikšanās vieta". Taisni apbrīnojami, cik labi [illegible] šī kontinenta sākotnējie iemītnieki pratuši novērtēt vietu pie Ontario ezera, uz kuŗu šinīs dienās vērsta visu latviešu trimdinieku skatī. Liekas gan, ka šodien [illegible] satikšanās vieta — Toronto [illegible] agrāk citās pilsētās, kur [illegible] jušies trimdas dziesmu svētki. Vismaz sākotnējās pazīmes to liecina.

Jau kopš pēdējās [illegible] Toronto ielās redz daudzas automašīnas ar Savienoto Valstu numuriem un, pastaigājoties pa [illegible] latviešu valodu.

Maltonas lidostā immigrācijas departamenta ierēdņi [illegible] vē[illegible] no neskaitāmos pasažieru [illegible] dokumentos lasāma atzīme „born in Latvia". Nejokodamies runā par latviešu invāziju Toronto.

Galvenais svētku [illegible] reja ceļā doties tikai piektdienas

(Nobeigums 5. lpp.)

MŪSU NACIONĀLAIS LEPNUMS, LATVIEŠU KULTŪRAS PAMATU PAMATS, TRIMDAS GRANDIOZĀKAIS DARBS

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS

Prof. P. Šmita oriģinālsakārtojumā, 15 lielos sējumos, pielikumā katram sējumam prof. H. Biezā nomenklātūra pētījumu vajadzībām bibliotēkās un universitātēs; vienīgais šāda veida latviešu izdevums, katras latviešu mājas gods un lepnums, mākslt. V. Sīmaņa titullapas.

Dr. K. Rasiņa — TRIMDAS MAZĀS PIEZĪMES

Vēl neredzēts ūnīks sagatavojums; ar rakstiem aicināti piedalīties visi, kam vien ir kas sakāms par sevi un citiem, par visu, kas skumdina un iepriecina, vēlamas illustrācijas.

Sandras Lazdiņas romāns — SADEGUŠIE SPĀRNI, I un II grāmata, katra $ 3.90

Jauna rakstniece, bet kopš ilgiem gadiem nav bijusi skaistāka grāmata ar tik vienkāršu, bet skaistu un spirgtu, valodu par pilnīgi nebijušu un spraigu tēmatu.

SVEICINĀM TAUTIEŠUS DZIESMU SVĒTKOS — LATVJU GRĀMATA, National Latvian Publishers, Inc.

Latvija Amerikā

Nr. 70. SESTDIEN, 1961. GADA 2. SEPTEMBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

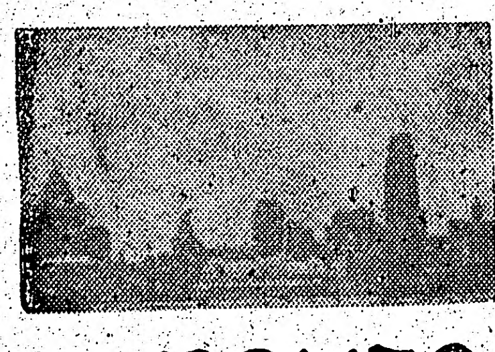

TORONTO

● Latviešu kreditsabiedrības biedru skaits tagad 550. Cik nozīmīgi ir saistīties naudas operāciju darījumos ar iestādi, kurā aizņēmumi ir apdrošināti arī nāves gadījumos, norāda notikums, kad pirms neilga laika mira kāds sabiedrības biedrs, kurš bija aizņēmies $450.-, bet ko vēl nebija sabiedrībai atmaksājis. Parāda summu kreditsabiedrībai samaksāja apdrošināšanas sabiedrība, un aizgājēja piederīgiem un galvotājiem atkrita jebkādas problēmas šī jautājuma tālāk kārtošanā.

● Studenšu korporācijas Gundega sanāksme dziesmu svētku laikā, pēc teātra izrādes, svētdien, 3. septembrī, pie Dr. Veltas Černavskas, 6 Ballantyne Court, Islington. Tuvākas ziņas Lotus puķu veikalā (LE 3-3884).

● Svētdien, 3. septembrī, pl. 4 p. p., Sv. Andreja baznīcā notiks kopīgs luterāņu draudžu dievkalpojums - koncerts. Piedalīsies visu Toronto latv. ev. - lut. draudžu mācītāji — A. Lūsis, A. Čops un A. Briedis. Pie ērģelēm komp. T. Keniņš. Koncerta daļā piedalās pirmās ev. - lut. draudzes koris diriģ. A. Purva vadībā, T. Jaunzeme no ASV (soprāns), P. Geistauts (baritons), V. Leinvebere (klavieres) un E. Timermane - Ozola (ērģeles).

● Latviešu katoļu vienības lauku īpašumā pag. nedēļas nogalē notika plašāki talkas darbi, piedaloties ap 25 talciniekiem. No Perry Sound bija ieradies arī K. Stivriņš ar zemes raceju, un talcinieki paveica pludmales līdzināšanu un sporta laukuma vietas iekārtošanu. Talkā bija ieradies arī inž. J. Šmits, strādājot pie apbūves gabalu iemērīšanas darbiem.

● Katoļu vienība 14. oktobrī, rīko Assembly zālē (Queen un Lansdowne) jauniešu vakaru ar programmu, par kuras sagatavošanu rūpējas vienības dāmu komiteja.

● Gaidu un skautu kopnieču kursi notiks no 7.-9. oktobrim, Toronto. Kursus vadīs vad. M. Vilka un vad. L. Lukss.

Kanadas latviešu skautu pr-ka vēlēšanu komisija līdz noteiktajam termiņam, 28. augustā, saņēmusi tikai 1 kandidāta pieteikumu. Tas ir līdzšinējais pr-ks, vad St. Leimanis.

● Tautas augstskolas sestdienas ģimnazija uzsāk mācības piektdien, 8. septembrī, Sv. Andreja baznīcas telpās, pl. 6 vakarā. Mācību gaitas ievadīs ar svētbrīdi. Ģimnazijas audzēkņu reģistrēšanās, vasaras darbu un pārbaudījumu nokārtošana no pl. 5-6 vakarā.

● Filatelistu apvienības pilnsapulce, apvienota ar filatelistu sanāksmi, svētdien, 3. septembrī, pl. 12 dienā DV Toronto nodaļas namā, 123 Huron St.

● Dziesmu svētku laikā svētdien, 3. septembrī, pie Toronto latviešu inženieru un techniķu kopas valdes loc. R. Strazda notiks Toronto dzīvojošo un uz dziesmu svētkiem iebraukušo technisko darbinieku satikšanās, no pl. 6-9 vakarā. Adrese: 223 Gainsborough Road, tel. HO 3-1083.

● Bērnu vasaras nometnes savu darbību izbeigušas, un bijušie nometņotāji sāk pamazām gatavoties skolas gaitām. Nometni daudzi atstāja asarām acīs, jo kopīgi vadītās vasaras dienās bija iemantoti arī daudz jaunu draugu. Vitauts Akers, kurš jau vasaras nometnēs aizvadījis 9 vasaras, pastāsta, ka viņam jo sevišķi patīk nometņu nodarbības; tā arī saka D. Kings, A. Zvirgzdiņš, Aija Lote, Ieva Ulmane u. c. Viņi jūsmo arī par sporta nodarbībām, īpaši peldēšanu, un sakās cītīgi gaidīt atkal nākošo vasaru, lai tiktos ar iepriekšējā vasarā iemantotiem draugiem. Kāda 2 meiteņu māte sevišķi priecājās par savām atvasēm, jo, mājup braucot no nometnes, tās dziedājušas mūsu tautas dziesmas, turpretim, dodoties uz nometni, dziedātas angļu dziesmas.

● DV Toronto nodaļas biedri un Mednieku un makšķernieku kluba dalībnieki ar dziesmu svētku viesiem svētdien, 3. septembrī, satiksies Mednieku un makšķernieku kluba lauku īpašumā Bērzainē, kur pievakarē būs arī saviesīgs vakars ar deju pie vācu orķestra mūzikas.

● DV Toronto nodaļas rīkotam prof. A. Teichmaņa (čello) koncertam sestdien, 14. oktobrī, Sv. Barnaba baznīcā, biļetes būs dabūjamas iepriekšpārdošanā tūdaļ pēc dziesmu svētkiem — laikraksta Latvija Amerikā birojā un Lotus un Calla puķu veikalos.

● Sidrabenes sezonas slēgšanas balle 16. septembrī, pl. 8 vakarā, ar tradicionālām skaistuma karalienes vēlēšanām. Pirms sarīkojuma futbola spēles.

● Tenisiste Lūcija Šlubere 31. augustā devās uz Zviedriju, kur uzturēsies visu gadu. Viņa Stokholmas tvumā apmeklēs fiziskās audzināšanas institūtu, lai papildinātos sporta audzināšanas jautājumos.

● Latviešu ev. - lut. draudžu kapu svētki notiks svētdien, 10. septembrī, pl. 11 pr. p., Jorkas latviešu kapos, piedaloties ev. - lut. draudžu mācītājiem A. Lūsim, A. Čopam un A. Briedim.

● Austrumu ev. - lut. draudzes mācītājs A. Briedis, draudzes pr-ks E. Ziplāns un dāmu komitejas pr-ce O. Jeckalēja 28. augustā pagodināja draudzes kasieri J. Riekstiņu, sakarā ar viņa nokalpotiem 5 gadiem draudzes kasiera amatā. Pateicoties par veikumu draudzes darbā, E. Ziplāns pasniedza viņam O. Grebžes gleznu.

MONTREĀLA

● Kanadas latviešu meistarsacīkstes tenisā notiks 9./10. septembrī, Montreālā, Somerled Park laukumos (Somerled un Hampton Ave). Programmā vīriešu un sieviešu vienspēles, jauktās un sieviešu dubultspēles. Spēļu izloze un sākums sestdien, 10. septembrī, pl. 10 rītā.

LONDONA, ONT.

● Londonas latv. kopas gada svētki sestdien, 23. sept., Poļu baznīcas zālē. Programmā teātra uzvedums: „Atvaļinājums Priežukalnā", L. Caukas skatu luga autores režijā un dāmu komitejas izpildījumā. Pēc programmas deja un azaids.

● DV nodaļas rīkotās šaušanas sacīkstes š. g. 10 septembrī Kalniņa saimniecībā, plkst. 10 no rīta, nevis plkst. 1.00 p.p., kā agrāk ziņots.

Mednieku un makšķernieku sekcijas sapulcē par sekcijas vad. ievēlēja T. Bērziņu. Līdzšinējais vad. A. Beitāns saņēma pateicību par veikto darbu.

● Bērnu svētki svētdien, 10. septembrī, plkst. 3 p.p. Gibbon parkā. Būs bērnu nodarbības, sacensības, balvas, rotaļas, astpirdzinājumi.

SV. KATERĪNAS

● Pēc īsa vasaras pārtraukuma, rosīgu darbību atsākusi DV nodaļas vanadžu kopa. Londonas (Ontario) latviešu teātra trupa viesosies š. g. 24. septembrī Sv. Katerīnēs ar Mežkungu Siliņu. Tuvāka informācija sekos.

● Vanadžu rīkotajā gleznu izlozē mākslinieka Kalmiša gleznu laimēja igaunis E. Midenbrits (Toronto), bet mākslin. Zuntaka gleznu — Miss Hopkins (kanadiete), Sv. Katerīnās.

HAMILTONA, ONT.

● Skolas gadam sākoties, LNAK mācības līdzekļu apgāds un HLB grāmatnīca jau uzsākusi mācības līdzekļu izsūtīšanu skolām. Mazliet starpības būs uzdevumu burtnīcu un klases žurnālu cenā. HLB grāmatnīcas sūtījumiem 10% atlaide un brīva piegāde.

● Hamiltonas latviešu nama iekšpusē un ārpusē veikti kārtējie vasaras remonti, piemērojoties ērtībām un nepieciešamībām. Darbs prasa līdzekļus, kuriem ziedojumu vākšanas akcijā atsaukušies: inž. H. Vilks $10, L.k.o.k. J. Kapteins $1, V. Šnornieks $3, H. Zeids $5, A. Strazdiņš $5, J. Martinovs $2, I. Frišenfelds $5, J. Bloks $5, O. Berkа $5, V. Rudzītis $5, L. Oldermanis $5, M. Irbēns $5; kopā $56.

KAS BIJA UN IR TORONTO

Vēstures liecības un ievērojamas vietas

Toronto, kas tagad kļuvusi par miljona pilsētu, modernu, progresīvu lielpilsētu, ir raiba un interesanta pagātne, ko skatām klusajos baznīcu parkos, zāli aizaugušajos kapu akmeņos, celtnēs, kas tagad apsūbējušas modernās rūpniecības kvēpiem, ielu nosaukumos, kas tagad, straujajā dzīves ritmā zaudējuši agrāko nozīmi.

Kādreiz, pagātnē, Toronto bija dienvidus mezgls indiāņu takai, kas veda no Hurona uz Ontario ezeru. Atzīmējot šo faktu un šīs takas beigas, Toronto priekšpilsētā, Mount Dennis, Weston un Clouston ielu krustojumā novietota plāksne. Pats vārds „Toronto" ir Huroņu indiāņu izcelsmes, nozīmējot vai nu satikšanās vietu, vai arī vietu, kur ir daudz kopā.

Pirmo reizi Toronto vārds kļuva zināms baltajiem, kad pētnieks La Salle 1681. g. devās cauri šim apgabalam uz Misisipi. 1750. g. franči uzcēla nocietinājumus tagadējās Daferina ielas galā, ko tauta drīz vien iesauca par Toronto fortu. Septiņu gadu karā franči šo fortu 1759. g. nodedzināja, lai aizkavētu tā krišanu angļu rokās. Parīzes miera līgums atdeva angļiem visu teritoriju austrumos no Misisipi, un tā arī Toronto nokļuva angļu pārvaldē.

1788. g. angļu gubernātors nopirka Toronto no Misisuaga indiāņiem par kādām 150 mucām pilnām segu, audumu, cirvju un krellīšu. 1791. g. pulkvežleitnants Džons Graves Simko (John Graves Simcoe) tika iecelts par pirmo Augškanadas, kā toreiz sauca šo apgabalu, leitnantu gubernātoru. Viņš vēlējās savam pārvaldāmam apgabalam radīt galvaspilsētu, ko bija nodomājis celt tagadējās Londonas pilsētas vietā, bet pagaidām, pārejoši, par tādu izraudzīja Toronto. Par apgabala galvaspilsētu tā ir arī palikusi līdz pat šim laikam.

1793. g. jūlijā Simko nosūtīja uz Toronto, pilsētas celšanai, 100 karavīru, mainot pilsētas vārdu par godu Anglijas karaļa dēlam, uz Jorku (York). Augškanadas parlaments līdz 1796. g. noturēja savas sēdes Niagarā-pie-ezera (Niagara-on-the-Lake), bet tad Jorka oficiāli kļuva par Augškanadas galvaspilsētu un sēdes tika pārceltas uz šejieni. Jorkā toreiz bija tikai 12 celtnes, kad lika pamatakmeni parlamenta ēkai.

Izceļoties 1812. g. karam, Toronto jau bija rosīga pilsētiņa. Tad amerikāņu vienības ieņēma šo apgabalu, iznīcinot Jorkas fortu, ko angļi bija uzcēluši nodedzinātā franču forta vietā, parlamenta celtnes, pilsētas archīvus, un aizveda uz dienvidiem parlamenta varas zīmi — zizli. Šis uzbrukums izraisīja angļu uzbrukumu Vašingtonai, kur arī visas publiskās celtnes tika nodedzinātas, un skotu karavīri baudīja amerikāņu prezidentam sagatavotās pusdienas, pēc tam nodedzinot prezidenta mājokli. Vēlāk tas tika atjaunots un tagad pazīstams visā pasaulē kā Baltais Nams, jo viņš bija jākrāso ļoti daudz ar balto krāsu, lai slēptu uguns atstātās rētas. Lai arī tas remdēja augškanadiešu dusmas, parlamenta zizlis netika atgūts, un tikai 1934. g. ASV prezidents Rūzvelts deva pavēli to atgādāt atpakaļ uz Toronto.

Augškanadas valdība 1834. g. paplašināja Jorkas pilsētas robežas un atdeva pilsētai agrāko nosaukumu — Toronto. Pirmās pilsētas pašvaldības vēlēšanas notika 1834. g. martā, par pilsētas vecāko ievēlot pazīstamā Kanadas ministru prezidenta MacKenzie King vectēvu. Vēlāk 19. g. s. Toronto bija dzīva pilsēta, pilna krogiem un jauniebraucējiem - immigrantiem. Pilsētai augot, tai vajadzēja satiksmes līdzekļu, un 1849. g. pirmais, zirgu vilktais, omnibuss atklāja satiksmi starp Lorenču tirgu un Jorkvilles ielu. 1861. g. Toronto ielu dzelzceļu sabiedrībai deva atļauju atklāt zirgiem vilktu vagonu satiksmi ar ne vairāk kā 30 minūšu atstarpēm. Augošajai pilsētai vajadzēja arī apgaismošanas, un 1842. g. Toronto kļuva viena no vienpadsmit pilsētām šajā kontinentā ar ielu apgaismošanu. Elektrība Toronto parādījās 1884. gadā.

Gadu tecējumā Toronto auga, radās tirdznieciski un rūpnieciski pasākumi. Atklājot Sv. Lorenča ūdensceļu, Toronto kļuva pieejama arī okeana tvaikoņiem. 1950-tos gados Toronto izbūvēja pirmo apakšzemes dzelzceļu Kanadā, un, lai arī tas samērā īss, Toronto uz to ir lepna un pašreiz būvē otru — šoreiz austrumu - rietumu virzienā.

IVĒROJAMĀKĀS VIETAS

Iebraucējam un arī pašiem torontiešiem, Toronto ir diezgan daudz ko apskatīt. 82 Bond ielā atrodas agrāk minētā pirmā pilsētas vecākā MacKenzie māja, kas pārvērsta mūzejā un rāda, kāda bija dzīve pilsētā pirms 100 gadiem. Pilis šajā kontinentā ir retums, bet Toronto var lepoties ar ekscentriskā nelaiķa miljonāra Henrija Pelata celto Casa Loma, kas tagad nodota Kivanis kluba pārraudzībā un pieejama publikai. Pils atrodas Spadina ceļā (Spadina Road), uz dienvidiem no St. Clair avenijas. Ieeja pieaugušiem $1,-, bērniem 35 centi.

Karaliskais Ontario mūzejs, University avenijā, pie Bloor ielas, ir viens no lielākiem pasaulē. Starp daudzajiem simtiem interesantu priekšmetu mūzeja ķīniešu kollekcija ir slavena visā pasaulē. Apskatīšanas vērta ir arī Toronto Mākslas galerija — 317 Dundas Street, West, kurai pieder pasaules otrā lielākā kanadiešu gleznotāju darbu kollekcija un kur redzami arī Rubensa, Hala, Raeburna un Constables darbi. Arī Ontario provinces valdības miteklis — Parlamenta celtnes ir apskatīšanas vērts. Skatoties no Ontario ezera pa pilsētas skaistāko ielu — Universitātes aveniju, uz ziemeļiem, redzama šī celtne. Tajā daudzas interesantas telpas — parlamenta zāle un bibliotēka, valdības miteklis, kā arī vērtīga vēsturisku gleznu kollekcija.

Interesants ir arī vēsturiskais Jorkas forts, kas atrodas pusceļā starp Bathurst ielu un izstādes laukumu — ezera malā. Šis forts ir atjaunots un, staigājot pa tā celtnēm un biezajiem zemes valņiem, atmiņā nāk agrākie laiki un notikumi senā pagātnē. Forta apskatei ieeja pieaugušiem 35¢, bet bērniem 10¢.

Uz rietumiem no Parkside Drive, starp Bloor ielu un Ontario ezera piekrasti, atrodas High Parks, kur dabas mīļotājs var ne tikai pastaigāties pa meža takām, bet arī apbrīnot krāšņos ziedus un apstādījumus Grenadieru dīķa malā. Pilsētas otrā galā, austrumos, atrodas krāšņais Edvarda dārzs. Pastagājoties pa tā līču loču taciņām, aizmirstas pilsētas burzma un steiga. Parks atrodas Leslie ielas un Lawrence Ave. East krustojumā. Un ja kāds vēlas redzēt zaļumus pašā pilsētas centrā, tad netālu no Sv. Andreja baznīcas, Šerbourne ielas parkā atrodas siltumnīcas ar jo krāšņiem tropiskiem augiem.

Runājot par kultūras dienām, nedrīkst aizmirst arī jaunāko Toronto kultūras celtni — O'Keefe alus brūža celto un pilsētai dāvināto O'Keefe centru, Yonge un Front ielu stūrī, kas jau neilgajā pastāvēšanas laikā ieguvis labu slavu visā pasaulē, kur jau uzstājušies pasaulē slaveni mākslinieki un arī Ņujorkas Metropolitena opera viesojās veselu nedēļu.

A. S.

LAIMĪGA ATKALREDZĒŠANĀS

Uzņēmuma pirmajā rindā tālā viešņa ar savu mazmeitu Dagniju Eizāni. Aizmugurē viņas meitas un znots. No kreisās: G. Grundmane, inž. V. Grundmanis un M. Eizāne. J. Liģera uzņ.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7793, Montreal, P. Q.
5910 VICTORIA AVE., APT. 16

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts 4 reizes nedēļā, Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-0503.
Pirmdienās no plkst. 3—10 vak.
Trešdienās un piektdienās no plkst. 11—3 dienā.
Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak.
Venus puķu veikalā,
231 Roncesvalles Ave.,
Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
1934 St. Germain Blvd.,
Montreal 9, Que.
Tel. RI 7-2268.

VIŅU VAIRS NAV MŪSU VIDŪ

ERIE EZERA UPUŖI PĒDĒJĀ GAITĀ

Sestdien, 26. augustā, Hamiltonas latviešu saimi pāršalca sēru vēsts. Viltīgais Erie ezers bija paņēmis trīs latviešu dzīvības, nobriedušus vīrus, piedzīvojušus jūrniekus.

EDMUNDS OZOLS,

vecākais no viņiem, dzimis 1899. gada 30. dec., Rīgā. Būdams amatnieka dēls, seko sava tēva pēdās un mācās par mechaniķi Latvijā un vēlāk Igaunijā. Pēc tam viņš apmeklē Kr. Valdemārara jūrskolu Rīgā un beidz šīs skolas mechaniķu nodaļu. Viņš izbraucis gan tuvas, gan tālas jūras, strādājot par kuģu mechaniķi. Kopš 1930. gada viņš ir lektors un audzinātājs K. Valdemāra jūrskolā. 1944. gadā mazā kuģītī dodas uz Zviedriju, kur strādā par mechaniķi uz zviedru kuģiem. 1950. g. vairāki kopā iegādājas lielāku laivu, izceļo uz Kanadu, apmetas Hamiltonā un strādā Steelcompany of Canada kā virpotājs. Edmunds Ozols bija aktīvs Latv. mednieku un makšķernieku Hamiltonas kluba biedrs un vienmēr izpalīdzīgs ar darbiem un padomu. Pēc viņa skumst dzīves biedre, bijušie jūrskolas audzēkņi un visa Hamiltonas latviešu saime.

ALBERTS POLS

dzimis 1912. gada 21. aprīlī, Rīgā. Skolas gadus vada Rīgā, kur beidzis Rīgas valsts technikuma elektromechanisko nodaļu. Strādājis savā arodā pasta resorā Liepājā, Bauskā u.c. Līdz iesaukšanai leģionā strādā Rīgas elektriskā spēkstacijā. Kā Tornas grāvracis krīt angļu gūstā Falinghostelē. Bēgļu gaitas vada Eslingenas latviešu nometnē, no kurienes 1948. gadā izceļo uz Kanadu. Nelaiķis ir HLB un LMMK biedrs-dibinātājs un Hamiltonas latv. b-as pirmais priekšnieks. Pēdējā laikā brīvo laiku vadījis, nododoties makšķerēšanas sportam. Pēc viņa skumst atraitne, māsas bērni Sietlā, ASV, un latvieši Hamiltonā.

LEONĪDS BEĢIS

dzimis 1911. g. 19. martā, Rīgā, bet uzaudzis un skolās gājis Liepājā. Kādu laiku viņš brauc uz kuģiem, bet pēc tam izmācās par fotografu un pats atver savu foto veikalu. Iesaukts latviešu leģionā un dienesta gaitas pavada 15. divizijā. 1948. gadā izceļo uz Angliju, bet no turienes, 1951. gadā, uz Kanadu. Aizgājējs bija aktīvs LMMK Hamiltonā biedrs, kā arī sastāvēja DV organizācijā.

Visus traģiskā nāvē mirušos hamiltoniešus pēdējā gaitā uz Woodland kapiem no Dodsworth un Brown bēru mājas, trešdien, 30. aug., izvadīja māc. E. Pavasars, piedaloties lielam pavadītāju pulkam. Goda sardzē līdz izvadīšanas dienai stāvēja LMMK Hamiltonā biedri. Izvadīšanā piedalījās arī LMMK no Toronto un Sv. Katerīnēm.

Vieglas smiltis tautiešiem svešas zemes smiltājā!

J. Gailītis.

LASĪTĀJIEM

Pirmdiena, 4. septembris, Kanadā ir svinama diena, kamdēļ nāk. nedēļā iznāks tikai viens laikraksta izdevums ceturtdien, 7. septembrī, paplašinātā veidā ar izsmeļošu informāciju par dziesmu svētku norisi.

SMILTENIETIS ZEM SVEŠĀM SMILTĪM

Melburnā apbedīts tūr mirušais 61 g. v. smiltenietis Jānis Sīklēns, kam nu jādus zem svešas zemes smiltīm. Aizgājējs Smiltenē bija ļoti aktīvs sabiedrisks darbinieks, tāpat arī koŗu dziesmu mīļotājs un korists. Austrālijas dzīves laikā viņš darbojās Alburijas latviešu biedrības un vēlāk Melburnas latviešu biedrības vadībā. J. Sīklēns nomira pēc slimošanas ar sirdi, atstājot sērās vienīgo tuvinieku brāli Kārli Sīklēnu Melburnā, vīru koŗa Kokles kādreizējo diedātāju.

Jānis Sīklēns visā dzīvē bija nesamierināms cīnītājs pret komūnismu. Tamdēļ arī viņam jau 1940. gada jūnijā nācās izlēkt pa savas mājas — Smiltenes pag. Jaunsiklēņu — logu un glābties mežā, kad čekisti naktī dauzījās pie durvīm. Viņš atgriezās tikai kopā ar vācu karaspēku 1941. gadā, jo bija kājām pa mežiem un purviem izstaigājis cauri Lietuvai un atradis patvērumu Ritprūsijā.

KANAKA STRATĒĢIJA MIERA LAIKĀ

Bildēs licis Tornas grāvracis Dekšņu Jānis

3.

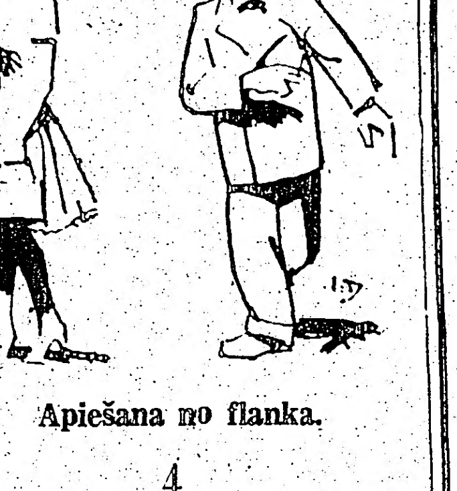

Apiešana no flanka.

4.

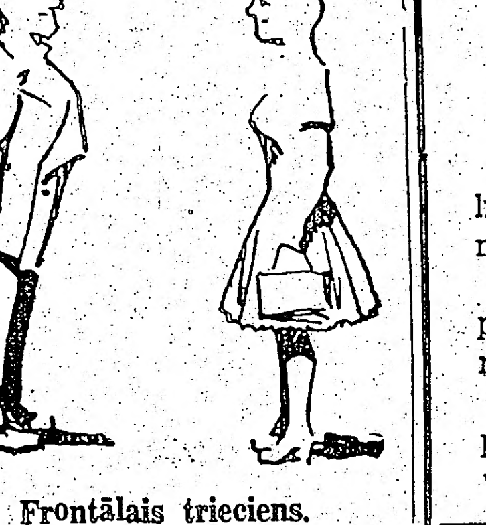

Frontālais trieciens.

IMANTA PARCEL SEVRICE
Oldmarken 12 — BAGSVAERD
— COPENHAGEN — Denmark

Lūdzam ievērību!

Nosūtām dāvanu saiņus, izpildām pasūtinājumus uz pārtikas un rūpniecības preču pasūtinājumiem visās pasaules malās. Ja vēlēšanās, nosūtām saiņus arī ar iepriekš samaksātu muitu. Pieprasiet katalogus, norādot zemi, uz kuŗu jāsūta.

Varam nosūtīt —
visaugstākās kvalitātes pārtikas preces. Dānija ir lauksaimniecības zeme, kas ar saviem produktiem slavena visā pasaulē. Dāņu sviests, šķiņķis, gaļas produkti u. tml. — ir klase par sevi. Kā zināms, ražotājā zemē to cena nav tik augsta.

Varam nosūtīt —
vilnas mēteļ- un uzvalkdrānas, visu iespējamo veidu dāmu kleitu drānas (vilnas, īstā zīda, audekla, mākslīgā zīda, nailona, terilaina u.t.t.). Visas šīs drānas ir labāko Anglijas, Šveices, Itālijas, Zviedrijas un Dānijas ražojumi.

Varam nosūtīt —
galanterijas preces — veļu, zeķes u.t.t., u.t.t, vilnas un dūnu segas, apavus, zoļādas. Lētas cenas — labu dāņu, šveiciešu, vācu un zviedru uzņēmumu kvalitātīvi augsta darba rezultāts.

Pieprasiet mūsu katalogu! Sakait, ko vēlaties! Saņemsit drānu paraugus nesaistošai apskatei, saņemsit piedāvājumu!

Varam nosūtīt —
dažādus darba rīkus, Šveices un citu ievērojamu firmu pulksteņus!

Varam nosūtīt —
labāko Rietumvācijas un Francijas mūzikas instrumentu fabriku ražojumus par ievērojami lētām cenām.

Jo īpaši ieteicam:
Dānija ir kļuvusi slavena kā lētu un ļoti labas kvalitātes kažokādu un gatavu kažoku eksportētāja. Ik gadus dāņu valsts tieši šai nozarē gūst lielus ienākumus. Un tomēr dāņu kažokādu izstrādājumi joprojām, salīdzinot kvalitātē ar citām zemēm, cenu ziņā ir uzskatāmi par izdevīgākiem: — par mērenu maksu — skaista un izturīga manta! Cik ilgi tā būs, nezinām. Tādēļ, interesenti, steidzieties!
Par īpašām cenām varam Jums piedāvāt arī rakstāmmašīnas!
Varam Jums piegādāt pasaulslavenās dāņu modernās mēbeles, jo atrodamies, kur tās rada un ražo!

Šodien varam jums solīt apgādi ar tiešām vislabākās kvalitātes pārtikas produktiem un tekstīlijām, kā arī citām rūpniecības precēm. Tādēļ, — neaizmirstiet izmantot iespējas!

Pieprasiet vēlamo mantu cenas, katalogus; norādiet Eiropas firmas, kuŗu ražojumus vēlaties. Centīsimies katru vēlēšanos izpildīt.

Pasūtinājumus, ja tiem pievienots paziņojums par naudas pārsūtīšanu (maksājumus var kārtot ar bankas vai pasta pārvedumiem, vai arī privāto čeku), izpildām nekavējoties.

AUGSTĀKAIS DEBESSKR
MAINA ĪPAŠNIEKU

FINANČU KOMBINĀCIJAS, KUŖAS NESAPROT

Pagājušo nedēļu Ņujorkas amerikāņu laikraksti ziņoja, ka pārdota augstākā pasaules celtne, 102 stāvu augstā Empire State Building, par 65 miljoniem dolaru. Šī celtne piederēja kādai financistu grupai Čikagā, bet tagadējie īpašnieki dzīvo Ņujorkā.

Kaut gan debesskrāpis stāv atsevišķi no pārējiem Ņujorkas debesskrāpju blokiem, to apmeklē vairāk kā 1,5 milj. tūristu, kas dod gada ienākumus ap 2 milj. dolaru. Empire State debesskrāpis atklāts 1931. gada maijā, par tā celšanu izdodot nepilnus 41 milj. dolaru, bet pirmo reizi pārdots par 51 milj. dolaru, 1951. gadā. Ar 102 stāviem tas paceļas 1472 pēdas, bet virs tā vēl 222 pēdu antenna, no kurienes visas Ņujorkas televizijas stacijas izstaro savus raidījumus. Debesskrāpī ir 74 celtņi un 6 slīdošās kāpnes. Vairāk kā 20.000 cilvēku strādā šinī ēkā, kur novietotas daudzas firmas, skaitā ap 900, kas īres naudās samaksā ap 10 milj. dolaru gadā. Tā uzskatāma par ienesīgāko celtni pasaulē, bet pārdošanas cena ir augstākā, kas maksāta par vienu celtni.

Trīsdesmit pastāvēšanas gados debesskrāpi apmeklējuši karaļi un karalienes, prezidenti, diplomāti un ģenerāļi; pat Chruščevs savā Ņujorkas apmeklējuma laikā to apskatīja. Par $1,30 to var apskatīt ikviens mirstīgais, uz-

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ 1961

JAUNĀ GAITA

sveicina 3. latviešu dziesmu svētku Kanadā dalībniekus!

Atcerieties savus mājās palikušos tuviniekus un draugus, nosūtot viņiem speciālo Jaunās Gaitas dziesmu svētku numuru, kas dabūjams visos dziesmu svētku sarīkojumos.

Izmantojiet dziesmu svētku pasta pakalpojumus, Jūsu sūtījumam būs dziesmu svētku spiedogs.

Jaunās Gaitas 6 numuru abonements ASV un Kanadā maksā $ 4.50.

Abonements piesakāms —

JAUNĀ GAITA Magazine,

Box 549, Toronto, Ont., Canada vai pie Jaunās Gaitas pārstāvja dziesmu svētku sarīkojumos.

Dzies

No kreisās: I

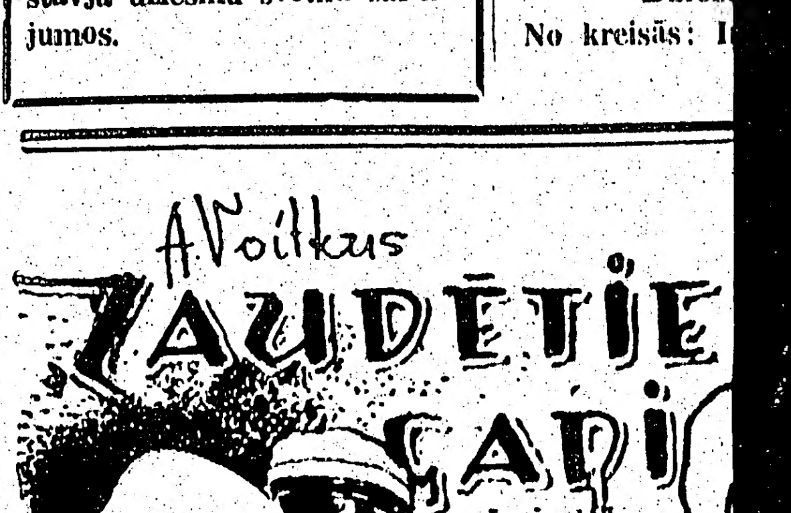

24. turpinājums.

Tad viņš dzirdēja kā klusu vaidu, kā nopūtu
Rantas rokas drudžaini sagrābjam tā pirkstus.

— Ivar . . . nāc man tuvāk . . . nāc . . . p
tuvu . . . man vajaga . . . es nevaru . . . man vaja
ka es vēl dzīvoju . . . man vajaga just dzīva cilvē

* * *

Nākošajā dienā Ivars ar Rantu ieradās savā
tuvē. Īsumā pastāstījis, ko zināja par 14. jūnija
miem Rīgā un par biedru piederīgo likteni, viņš n

— Tā, zēni, tagad mums būs arī saimniece — l
paši mazgājām traukus, lāpījām zeķes un slaucīj
tekļus mēbelēm. Tagad to visu veiks Ranta. Daļa n
viņu jau pazīst, citi vēl nē. Pirmie par viņas ie
protams, sajūsmināti, pēdējie pārsteigti. Bet arī
gumi kādreiz der. Kas jauns?

Atbildi nesagaidījis, viņš pagriezās pret I
Kārli.

— Radio ziņojumus esi klausījies?
— Esmu.
— Jaunumi?
— Pēc visa spriežot, drīz vajadzētu sākties.
— Kas tas ir — pēc visa spriežot?

Kārlis paraustīja plecus.

— Nojauta. Gaiss pārāk tveicīgs. Klusums
vētras.

Tad pavilka Ivaru sāņus.

— Vai tu Rantu no tiesas gribi atstāt šeit?
— Un tad?
— Vai tas būs prāta darbs? Ja te kas notiek .

GENERALKONSULS
r. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
ILIS TOMSONS
. RE 8-7793, Montreal, P. Q.
0 VICTORIA AVE., APT. 16

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
ORONTO. PL. 9-0266.

LEKSANDRA KĀNBERGA
AKSTU DARBU BIROJS
Ferrier Ave., Toronto,
ie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
N MILLS, ONT. - HI 7-4323.
uto, uguns, garantiju, publis-
s atbildības, dzīvības u. c.
veida apdrošināšana.

LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
ATVIAN (TORONTO)
REDIT UNION Limited
aksā 4% gadā par noguldīju-
iem un 3½% par depozitiem,
dara visas parastās banku ope-
rācijas.
Birojs atvērts 4 reizes nedēļā,
Sv. Andreja baznīcas telpās,
Carlton un Jarvis ielu stūrī,
Tel. WA 4-0503.
Pirmdienās no plkst. 3—10 vak.
Trešdienās un piektdienās
no plkst. 11—3 dienā.
Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak.
Venus puķu veikalā,
231 Roncesvalles Ave.,
Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave.,
Toronto, Ont.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
1934 St. Germain Blvd.,
Montreal 9, Que.
Tel. RI 7-2268.

RCEL SEVRICE
GSVAERD
NHAGEN — Denmark
zpildām pasūtinājumus uz pār-
pasūtinājumiem visās pasaules
sainus arī ar iepriekš samaksā-
norādot zemi, uz kuŗu jāsūta.
rtikas preces. Dānija ir lauk-
em produktiem slavena visā pa-
ajas produkti u. tml. — ir klase
zemē to cena nav tik augsta.
inas, visu iespējamo veidu dā-
a zīda, audekla, mākslīgā zīda,
šīs drānas ir labāko Anglijas,
Dānijas ražojumi.
u, zeķes u.t.t., u.t.t., vilnas un
Lētas cenas — labu dāņu, švei-
mumu kvalitātīvi augsta darba
logu! Sakait, ko vēlaties! Sa-
esaistošai apskatei, saņemsit.
eices un citu ievērojamu firmu
Francijas mūzikas instrumentu
jami lētām cenām.
slavena kā lētu un ļoti labas kva-
tavu kažoku eksportētāja. Ik ga-
sai nozarē gūst ļielus ienākumus.
kādu izstrādājumi joprojām, sa-
itām zemēm, cenu ziņā ir uzska-
— par mērenu maksu — skais-
Cik ilgi tā būs, nezinām. Tādēļ,
s!
ram Jums piedāvāt arī rakstām-
t pasaulslavenās dāņu modernās
s, kur tās rada un ražo!
t apgādi ar tiešām vislabākās kva-
un tekstilijām, kā arī citām rūp-
aizmirstiet izmantot iespējas!
u cenas, katalogus; norādiet Eiro-
s vēlaties. Centīsimies katru vēlēša-
pievienots paziņojums par naudas
var kārtot ar bankas vai pasta pār-
eku), izpildām nekavējoties.

AUGSTĀKAIS DEBESSKRĀPIS MAINA ĪPAŠNIEKU

FINANČU KOMBINĀCIJAS, KUŖAS KATRS NESAPROT

Pagājušo nedēļu Ņujorkas amerikāņu laikraksti ziņoja, ka pārdota augstākā pasaules celtne, 102 stāvu augstā Empire State Building, par 65 miljoniem dolaru. Šī celtne piederēja kādai financistu grupai Čikagā, bet tagadējie īpašnieki dzīvo Ņujorkā.

Kau gan debesskrāpis stāv atsevišķi no pārējiem Ņujorkas debesskrāpju blokiem, to apmeklē vairāk kā 1,5 milj tūristu, kas dod gada ienākumus ap 2 milj. dolaru. Empire State debesskrāpis atklāts 1931. gada maijā, par tā celšanu izdodot nepilnus 41 milj. dolaru, bet pirmo reizi pārdots par 51 milj. dolaru, 1951. gadā. Ar 102 stāviem tas paceļas 1472 pēdas, bet virs tā vēl 222 pēdu antenna, no kurienes visas Ņujorkas televīzijas stacijas izstaro savus raidījumus. Debesskrāpī ir 74 celtņi un 6 slīdošās kāpnes. Vairāk kā 20.000 cilvēku strādā šinī ēkā, kur novietotas daudzas firmas, skaitā ap 900, kas īres naudās samaksā ap 10 milj. dolaru gadā. Tā uzskatāma par ienesīgāko celtni pasaulē, bet pārdošanas cena ir augstākā, kas maksāta par vienu celtni.

Trīsdesmit pastāvēšanas gados debesskrāpi apmeklējuši karaļi un karalienes, prezidenti, diplomāti un ģenerāļi; pat Chruščevs sava Ņujorkas apmeklējuma laikā to apskatīja. Par $1,30 to var apskatīt ikviens mirstīgais, uzbraucot ar ekspress celtni dažās minūtēs līdz 86. vai 102. stāvam, kur no skatu torņa var pārredzēt visu Ņujorku un tās apkārtni ar ostu un lielajiem kuģiem.

Kā lielākam no visiem milžiem, Empire State debesskrāpim bijuši arī notikumi, kas saistījuši Ņujorkas vai, dažreiz pat visas pasaules, uzmanību. Vairāki pašnāvnieki nolēkuši no 102. stāva, citi mēģinājuši, bet atturēti. 1945. gada 28. jūlijā notika neparasta katastrofa. Īsi pēc pl. 9 rītā kāds armijas smagais bumbvedis iedrāzās 79. stāva sienā, izsitot caurumu un nogāžoties 34. ielā. Pavisam nositās 13 cilvēki, ieskaitot arī lidmašīnas apkalpi. Ievainotas bija 25 personas, starp tām arī kāda sieviete, kas apkalpoja celtni, un kas ar visu celtni nokrita 75 stāvus, jo katastrofā pārrāva celtņa kābeļus.

Empire State debesskrāpis uzskatāms arī kā ceļvedis tūristiem, jo tas redzams kā no jūras, tā arī no Ričmondas un Ņudžersijas. Pat naktīs, ar zibošo sarkano gaismu un lielajiem prožektoriem, tas redzams tālu aiz Ņujorkas. Visskaistākais tas vakara tumsā pirms darba beigām, kad neskaitāmie logi mirdz elektriskās gaismās. Lietainās dienās bieži vien augšējie debesskrāpja stāvi iesniedzas mākoņos.

Dažas dienas vēlāk laikraksti ziņoja, ka jaunie īpašnieki celtni pārdevuši Prudential apdrošināšanas sabiedrībai. Izrādās, ka pircēji samaksājuši par celtni, starpnieka proc. un dažādām likumīgām nodevām ap 85 milj. dolaru, bet dažādās financiālās kombinācijās, to oficiāli tālāk pārdevuši tikai par 27 milj. dolaru, paturot īres tiesības debesskrāpim uz 114 gadiem.

Līgums esot izdevīgs abām pusēm, bet vienkāršais mirstīgais laikam šādas kombinācijas nevarēs saprast, kur pārdod par 58 miljoni dolaru lētāk nekā pirkts, un tomēr tas ir izdevīgi. V. I.

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ 1961

JAUNĀ GAITA

sveicina 3. latviešu dziesmu svētku Kanadā dalībniekus!

Atcerieties savus mājās palikušos tuviniekus un draugus, nosūtot viņiem speciālo Jaunās Gaitas dziesmu svētku numuru, kas dabūjams visos **dziesmu svētku sarīkojumos.** Izmantojiet dziesmu svētku pasta pakalpojumus, Jūsu sūtījumam būs dziesmu svētku spiedogs.

Jaunās Gaitas 6 numuru abonements ASV un Kanadā maksā $ 4.50.

Abonements piesakāms —

JAUNĀ GAITA Magazine,

Box 549, Toronto, Ont., Canada vai pie Jaunās Gaitas pārstāvja dziesmu svētku sarīkojumos.

TAS TRAKAIS „BINGOŠANAS' LAIKS

Vēstule no Anglijas par jauna azarta viļņa „uzliesmojumu"

Sakarā ar jūlija mēnesī Anglijā spēkā stājušos likumu, kas regulē dažus azartiskus pasākumus, legālizēta kļuvusi arī t. s. bingo spēle, kas nav nekas cits, kā mums pazīstamā lotto spēle, gan mazliet pārveidotā formā, kā to savā laikā spēlēja Latvijā, tomēr paturot pašu pamatprincipu, resp. uztraucošos momentus ar laimīgo ciparu izsaukšanu, jo no tiem taču atkarājas jūsu vinnesta „būt vai nebūt." Arī agrāk šad un tad laikrakstos parādījās ziņas, ka uzraudzības iestādēm izdevies kādā klubā pārsteigt kluba biedrus spēlējot bingo; sekoja protokols un attiecīgs naudas sods, bet galīgi izravēt šo līdz šim nelegālo spēli tomēr neizdevās, jo aizliegtais auglis bija pārāk salds, lai neriskētu ar dažām mārciņām naudas soda notveršanas gadījumā. Tagad šīs raizes atkritušas, un vecai azarta spēlei var, tā sakot, nodoties atkal ar jaunu sparu un sajūsmu. Šis spars, liekas, tomēr ir mazliet izgājis no katrām proporcijām, jo gandrīz vai varētu piemērot pārfrazētā veidā kādu mūsu pašu dziesmiņu - kupleju: „Jauni, veci, slimi, vāji, ierēdnīši, tirgotāji — visi nu ir „bingotāji".

Pēc novērotāju slēdziena, visvairāk šī jaunā azarta „sērga" tomēr skārusi britu namamātes, kas no televīzijas tagad pāris vakarus nedēļā pievērsušās bingo spēlei, atstājot novārtā savas otrās puses, un dažkārt laikrakstos pat parādījušās ziņas, ka bez uzmanības un pat bez vakara azaida mājās palikuši pat bērni. Laikraksti zobojas, ka mātes, pārnākot mājās, vairs nespēj viriem un bērniem skatīties acīs, jo . . . kakli kļuvuši stīvi, raugotes kārtīs. —

Kur gan tagad nespēlē bingo? Ne vien līdzšinējos klubos, kuŗos ieeja gan atļauta tikai šo klubu biedriem, bet it sevišķi jaunajos, plašākām masām pieejamos klubos, kas, kā sēnes pēc lietus, izaug viens pēc otra pilsētas dažādos iecirkņos.

Bingo spēles trakās psichozes rezultātā, mazākie kinoteātŗi viens pēc otra pārvēršas par bingo klubiem, veltījot šiem seansiem vismaz pāris vakarus nedēļā; pat līdz šim populārās un samērā labi apmeklētās deju halles vērušas savas durvis šim azarta vilnim, acīmredzot, iespējot ar šo jauno publikas aizraušanos taisīt labāku „biznesi".

Kļūšana par bingo kluba biedru ir gaužām vienkārša — jāizpilda tikai kāda vienkārša anketa, un jaunais biedrs ir, tā sakot, „piedzimis", ar tiesībām uz spēļu seansiem ievest arī divus paziņas. Nekāda biedru nauda nav maksājama. Kādos apmēros jaunais azarts skāris, piem., tikai vienu pašu Bradfordu, no kurienes rakstu šo vēstuli, spriezdams kaut vai no šāsdienas vietējā laikraksta, kas savā sludinājumu daļā vēstī, ka durvis atkal atvēruši 5 jauni bingo klubi, 3. no tiem kinoteātŗu telpās, viens mechanikas institūta telpās un viens vietējā kooperātīva zālē. Varbūt jauno klubu dibināšanas temps būtu vēl lielāks, ja vien spiestuves spētu laikā izpildīt miljoniem lielos spēles kāršu iespiešanas pasūtījumus. Nesen lasīju, ka vairākas lielās spiestuves atteikušās visus citus drukas darbus; ir redzēti pat vairāki uzņemumi, kur spēļu kāršu šķirotājas gandrīz vai pilnīgi ierakušās svaigi iespiesto kāršu kalnos.

Kā saucēja balss tuksnesī izklausās kāda jaunas firmas dibinātāja laikrakstā publicētā lasītāja vēstule, kuŗā viņš žēlojas, ka, dažu drukas darbu novēlošanās dēļ, viņš spiests sava jaunā uzņēmuma atklāšanu uz kādām nedēļām atlikt. Vai šīs optimistiskās cerības tad piepildīsies, ir liels jautājums, jo pagaidām nav ne mazākās pazīmes, ka publikas jaunākā aizraušanās atslābs, un kamēr nav parādījušās „atplūdu" pazīmes, jaunu drukas darbu tikotājiem nāksies vien liekties visvarenās Bingo spēles priekšā.

Bradfordā,
augusta pēdējās dienās.
Arvīds Paukuls.

Dziesmu svētku informācijas darbinieces.
No kreisās: Ingrida Būlmanis, Biruta Senkēviča, Anita Grantiņa, Irēne Andersone.

ŠĪSDIENAS NUMURĀ 8.—12. LAPPUSES IR DZIESMU SVĒTKU PIELIKUMS, KUŖU IEKĀRTOJUSI UN REDIĢĒJUSI BIRUTA SENKĒVIČA.

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ VALDE UN RĪCĪBAS KOMITEJA:
1. r. no kr.: M. Gruzīte, H. Mercs, prezid. loc. B. Senkēviča, pr-ža vietnieki J. Cīrulis un A. Jankovskis, pr-dis E. Krūka, sekretārs Ž. Šmits, kasiere A. Grasmane, H. Mangale, prez. loc. R. Bregžis. 2. r. no kr.: A. Bāliņa, Ž. Miezītis, L. Vegere, I. Spēlīte, A. Grantiņa, I. Andersone, I. Būlmane, L. Zuntaka, B. Staško, A. Rāviņš, 3. r. no kr.: V. Vilsone, A. Asmuss, E. Dumpe, L. Jansone, B. Tīruma, J. Zuntaks, M. Zichmanis. 4. r. no kr.: O. Neimers, J. Ādminis, E. Šķobe, D. Miezājs, H. Lapiņš. 5. r. no kr.: E. Kalniņš, E. Skujevskis, A. Butāns R. Tenis, R. Norītis.

SAVIENOTĀS VALSTIS

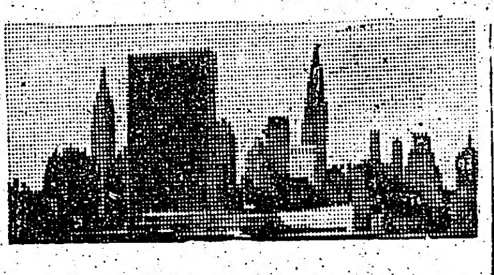

NUJORKA

● Koŗa mēģinājumi draudzes namā, Bruklinā, divi reizes nedēļā Bruno Skultes vadībā: otrdienu vakaros Daugavas vanagu vīru korim un piektdienu vakaros draudzes jauktam korim.

Draudzes Bronksas korim mēģinājumi, Ritas Pētersones vadībā, trešdienu vakaros Sv. Toma baznīcas zālē vai dirigentes dzīvoklī.

Longailendas sieviešu ansamblim, Roberta Baloža vadībā, mēģinājumi reiz nedēļā J. Risberga uzņēmuma telpās, Babilonā.

● LKIA Amerikas zemes valde š. g. 27. augustā noturēja paplašinātu valdes sēdi „Rotā", Katskiļos, piedaloties dāmu komitejai, veterānu padomes pārstāvim un invalidiem - biedriem, kas bija ieradušies kopā ar citiem talciniekiem.

Sēdi atklāja pr-dis R. Ancāns. Pārrunāja „Rotas" tālāko izbūvi un Veterānu dienas sarīkošanu š. g. 7./8. oktobrī, kad notiks arī „Rotas" iesvēte. Tā nolikta 7. oktobrī, plkst. 2 p.p. Namu iesvētīs māc. R. Zariņš, bet svinīgo jundu pieņems LKOK ģen. J. Lavenieks.

Priekšnesumu daļā aicināti: cīnītāju dzejniece Velta Toma, aktieris Jānis Šaberts, soprāns Aizpore - Grape un baritons Borgs, kuŗu pie klavierēm pavadīs viņa kundze.

Svinīgam aktam pieslēgsies balle un bazārs. Šaušanas sacīkstes jau sāksies 7. oktobrī, plkst. 11 pr. p.

Svētdien, 8. oktobrī, notiks Pļaujas svētku dievkalpojums draudzes īpašumā.

● Svētdienas skola Bronksā sāksies 9. septembrī, pl. 2 ar dievkalpojumu Sv. Toma baznīcā. Skolu atklāšanas dievkalpojumi Bruklinā, Frīportā, Džamaikā un Beišorā svētdien, 10. septembrī; skolu sākums 16. septembrī.

● Piektdien, 25. augustā pie sava dzīvokļa durvīm Bruklinā atrasts miris ar trieku 71 g. v. Kārlis Ābele. Bijis cara un Latvijas neatkarības laika virsnieks, darbojies kā vingrošanas skolotājs un piedalījies Latvijas Vanagu organizācijas dibināšanā. Iecelojot ASV, radušies sarežģījumi un no kuģa nosūtīts uz Elisas salu, kur pavadījis 3 gadus.

● Mācītājs A. Ozols 26. augustā nokristījis Arvīda Kūlīša un Ilgvaras Zintas, dz. Mekšs, dēlu — Paulu Eduardu Kūtīti. Kristības notika vecāku dzīves vietā Kvīnsā.

● 27. augustā Sv. Toma baznīcā, Bronksā, nokristīts Mārtiņš Valentins Pechocs no Amitivilles, Longailendā, Imanta un Benitas dēls.

● Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa izrāde 16. septembrī, Bruklinas mūzikas akadēmijas zālē. Izrādīs Pūt, vējiņi.

Baznīcas ziņas ASV

Ņujorkas ev. - lut. draudzē svētdien, 3. septembrī, dievkalpojuma nebūs; pl. 11 draudzes lauku īpašumā nometnes noslēguma dievkalpojums.

Iesvētes mācības sākums sestdien, 9. septembrī, pl. 10 draudzes namā, Bruklinā. Konfirmandus lūdz pieteikties pie mācītājiem.

Betlemes baznīcā pēcpusdienas dievkalpojumi atjaunosies svētdien, 10. septembrī, pl. 2.

● Svētdien, 10. septembrī, rudens posma sākums draudzē. Betlemes baznīcā pēcpusdienas dievkalpojumi atkal pl. 2 ar dievgaldu un svētdienas skolas piedalīšanos; sprediķos māc. Alfr. Gulbis (atgriežoties no Eiropas ceļojuma uz Venecuēlu), māc. R. Zariņš; kristības. Frīportā, Kristus baznīcā, pl. 1.00 — māc. O. Gulbis ar svētdienas skolas piedalīšanos, pēc tam skolēnu reģistrēšanās.

Bronksas Sv. Toma baznīcā, pl. 9.30, māc. A. Ozols; pēc tam sapulce.

Džamaikā, pl. 5.15 p.p., māc. R. Zariņš, skolēnu reģistrācija.

A. Voitkus

ZAUDĒTIE CEĻI

24. turpinājums.

Tad viņš dzirdēja kā klusu vaidu, kā nopūtu un juta Rantas rokas drudžaini sagrābjam tā pirkstus.

— Ivar . . . nāc man tuvāk . . . nāc . . . pavisam, tuvu . . . man vajaga . . . es nevaru . . . man vajaga just, ka es vēl dzīvoju . . . man vajaga just dzīva cilvēka! . . .

* * *

Nākošajā dienā Ivars ar Rantu ieradās savā paslēptuvē. Īsumā pastāstījis, ko zināja par 14. jūnija notikumiem Rīgā un par biedru piederīgo likteni, viņš nobeidza:

— Tā, zēni, tagad mums būs arī saimniece — līdz šim paši mazgājām traukus, lāpījām zeķes un slaucījām putekļus mēbelēm. Tagad to visu veiks Ranta. Daļa no jums viņu jau pazīst, citi vēl nē. Pirmie par viņas ierašanos, protams, sajūsmināti, pēdējie pārsteigti. Bet arī pārsteigumi kādreiz der. Kas jauns?

Atbildi nesagaidījis, viņš pagriezās pret Lauciņu Kārli.

— Radio ziņojumus esi klausījies?

— Esmu.

— Jaunumi?

— Pēc visa spriežot, drīz vajadzētu sākties.

— Kas tas ir — pēc visa spriežot?

Kārlis paraustīja plecus.

— Nojauta. Gaiss pārāk tveicīgs. Klusums pirms vētras.

Tad pavilka Ivaru sāņus.

— Vai tu Rantu no tiesas gribi atstāt šeit?

— Un tad?

— Vai tas būs prāta darbs? Ja te kas notiek . . .

— Te, — Ivars ar uzsvaru atbildēja, — nekas nenotiek. Te mēs mierīgi gaidīsim, kamēr citur kas sāks notikt. Un tad vēl būs laika diezgan apdomāt, ko tālāk. Pagaidām tai meitenei kaut kur jāpaliek. Kā šai pusē gāja četrpadsmitajā?

— Raibi. Noteiktu ziņu trūkst, bet liekas, ka aizvests vai pus pagasts. Kas ar Selgu pašu?

— Jelgavā, tēlo vājprātīgo.

—Tēlo?

— Pagaidām. Bīstos, ka drīz viņam vairs nebūs jātēlo — būs tāds no tiesas.

Pie abiem pienāca Mazpuŗu Paulis, degvīna glāzi paresnajos, strupajos pirkstos.

— Te, ģenerāli, uz atkalredzēšanās priekiem!

— Lai notiek, Desa, — Ivars izdzēra glāzi, — kas ar mūsu saimnieku?

— Sveiks un vesels. Aizveda tikai viņa tēvu un māti, kaut arī tie jau pāri septiņdesmitiem.

— Kā tad viņš pats izsprucis?

— Turpat mājās bijis, bet nav bijis sarakstos, — Kārlis atbildēja.

— Tā viņš ir, — Desa, glāzi pildot, svarīgi noteica — kā katram ruļļos būs rakstīts, tā būs. Sveiks!

Ranta bija apsēdusies pie zemnīcas galda un klusēdama vēroja telpu un tās iemītniekus. Tātad tas bija slavenais Ivara „štābs". Bet kāpēc visi šie zēni bija saaudzējuši tādas bārdas? Un degvīns? Vai tas te tiešām bija nepieciešams? Bet tad viņa redzēja, ka Mazpuŗu Paulis pudeli atkal nolika atpakaļ lādītē — tātad tā tiešām bija tikai Ivara apsveikšana.

Ivars stāvēja iesāņus, ar plecu viegli atbalstījies pret zemnīcas sienu, rokas sakrustojis uz krūtīm. Pelēkā, nespodrā gaisma sapludināja viņa sejas līnijas, bet tomēr pat puskrēslā bija saskatāms parastais, vieglais smīns ap Ivara lūpām. Tas nebija ļauns smīns, drīzāk smaids, un tomēr tajā izpaudās smaidītāja pārākuma sajūta.

Šai brīdī Ivars izslējās taisni un iesmēķēja. Sērkociņa liesmā pazibēja sejas profils — maigais, nelielais zods, taisnais deguns un mazliet pilnīgās lūpas.

Iesūcis dziļu dūmu, Ivars pagriezās pret Rantu.

— Te tev dažas dienas būs jāpanīkst. Kur varēja satilpt pieci, tur sadzīvosim arī septiņi. Īstenībā seši, jo viens jau tāpat vien stāv uz krauļa.

Vakarā, vēlā tumsā, Ivars izveda Rantu no paslēptuves.

— Iesim ieelpot mazliet svaiga gaisa. Varētu jau pavisam gulēt mežā, bet bunkurā tomēr drošāk.

Pa celmiem un nolūzušiem zariem tumsā klupdami, viņi izgāja ar lielu līkumu uz lielceļa.

— Tā, nāc tuvāk, — Ivars Rantu paņēma zem rokas, — tā ne tikai būs drošāk, jo katrs mūs noturēs par mīlas pārīti, bet tas arī būs tiesa.

Ranta nepretojās — jau trīs dienas viņai vairs nebija savas gribas, bet viņa darīja visu, ko Ivars no tās prasīja.

— Tu neatbildi? Ranta? Tu taču mani? . . . Saki, ka tu mani mīli!

Viņa pasmaidīja vairāk sev kā Ivaram, jo tumsa ļāva redzēt tikai ēnas un siluetus.

— Nu?

— Kuŗu reizi lai tev to saku?

— Saki vien. To nekad nevar par biežu atkārtot, un man gribas to dzirdēt. Saki, ka tu mani mīli un ka par Vilni vairs nedomā.

— Ivar! Ranta mēģināja atbrīvoties, bet Ivars turēja viņas roku ciešā tvērienā.

— Tad tu tomēr vēl vienmēr viņu mīli?

— Nerunāsim par to! Vai tev nepietiek, ja saku, ka tevi mīlu? Ļauj taču man kādu laiku mieru! Visam jāpārsāp. To tu taču pats zini, ka nebijis visa tā šausmīgā, viss būtu bijis citādi.

— Tātad es tev esmu tikai . . .

Viņa apstājās

— Nerunā tālāk, Ivar! Tu man neesi nekāds tikai . . . Tu taču esi tagad . . . tagad . . . mans vīrs . . . bet saproti arī mani. Es Vilni mīlēju, es viņam solījos, un viņš mani gaida . . . Viņš gaida un tic, ka arī es viņu gaidu . . . Un viņš ir tavs draugs! Vai viņš mūs sapratīs? Vai viņš sapratīs, ka cilvēks kādreiz var kļūt tik vientuļš, pamests un mazs, ka aizmirstas visi solījumi un paliek tikai viena vēlēšanās — just patvērumu?

— Tātad tikai patvērums! — Ivars rūgti noteica, — ir jau labi, Ranta. Es tevi saprotu. Tu bija atstāta, satriekta, vāja — un pie manis tu atradi patvērumu. Tāpat kā putnēns ziemas laikā, pārsalis, ļauj sevi kādreiz saņemt cilvēka rokās un sasildīt, bet tad, atžirdzis, pats nobīstās savas vieglprātības un pirmajā izdevīgajā brīdī aizbēg — tāpat arī tu, atspirgusi, gribēsi aizbēgt no manis.

— Ivar!

— Nē, pagaidi! Runāsim prātīgi. Vai tad tu mani izmeklēji kā vienu no daudziem? Nē, tev tai brīdī nebija izvēles! Es gadījos tavā tuvumā, un tu man pieķlāvies. Nebūtu bijis es, būtu bijis cits! Bet sirdī — — —

— Ivar!! Ivar — ko tu runā! Par ko tu mani turi?!

Mirkli viņa paskatījās Ivara sejā, bet tumsa bija par lielu, lai redzētu, ka smaids tajā bija izzudis, bet gar lūpām tā vietā radušās divi dziļas rievas un lūpu kaktiņi sāpīgi noslīdējuši uz leju — ēnu pārvērstajās līnijās viņa domāja saskatījusi ņirdzīgu smīnu un, iešņukstēdamās, pagriezās un sāka ašiem soļiem iet pa meža ceļu prom.

— Ranta! — Ivars mēģināja viņu satvert, bet Ranta paātrināja soļus.

— Ranta!

Viņa sāka skriet, bet jau pēc pāris soļiem viņai aizmetās kāja aiz kādas saknes un viņa pakrita.

— Ranta . . . Ivars noliecies glāstīja tās matus — viņa bija pakritusi ar seju uz zemi, satvērusi galvu rokās un viņš juta tās trīsas.

— Ranta . . . mīļā . . . piedod man . . . es to negribēju teikt . . . bet es tevi mīlu . . . un es esmu greizsirdīgs uz visu agrāko . . . Laime man bija par lielu, un es nespēju tai ticēt . . . es gribēju, lai tu pati man apliecinātu! Ranta . . . mana Ranta . . .

Ivars pacēla viņu sēdus un piekļāva meiteni sev.

— Es tevi vienmēr esmu mīlējis, bet es neesmu radis par kaut ko cīnīties — apzinīgi cīnīties . . . un man jau arī vienmēr viss ir izdevies bez cīņas. Esmu ļāvis sevi dzīvei šūpot — augšup, lejup . . . Kā nu kuŗu reizi . . . Esmu vienmēr izpildījis savu pienākumu, bet neesmu tā pats nekad meklējis . . . un tā arī uz tevi es skatījos kā uz kaut ko tādu, uz ko man tikai jāgaida, lai tas man iekristu klēpī . . . Bet tad, kad tas notika, man kļuva bail — laime likās par lielu . . .

Viņš brīdi aplusa.

— Tu man vari piedot?

Klusums. Kādās mājās iegaudojās suns, vārnas klusi iesaukdamās pārsēdās no viena zara otrā, kaut kur aiz meža grieza grieze.

Klusums.

— Ranta . . .

Viņa ieelpoja dziļi, kā pēc gaŗa skrējiena.

— Ko lai tev piedodu, Ivar? Mēs esam sasieti kopā . . . kā tu pats teici — dzīve mūs sašūpojusi kopā . . . Tik dziļa nakts, Ivar . . . un tik gaŗa . . . un rīta nesaredz . . . un es satvēru tavu roku, lai tu mani izvestu tai cauri . . . bet tāpēc tu nedrīksti gribēt, lai es aizmirstu, ka kādreiz bijusi diena — un saule — un dzīvība.

— Bet reiz taču atkal būs diena!

Kad, Ivar? Kad? Un kas to sagaidīs?

(Turpinājums sekos)

SVEICINĀM TREŠOS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ!

Venus

FLORISTS

231 Roncesvalles Ave.,
Toronto.
Tel. LE 4-4645
Pēc darba LE 3-4037

- Ziedi un ziedu sakārtojumi
- Latviešu keramika
- Ādas izstrādājumi

A. PUTNIŅŠ

LATVIEŠU SAIMNIECISKO DARBINIEKU APVIENĪBA KANADĀ

„SIDRABA ĀVAS‘ BRĀLĪBA, TORONTO

VIKING DELICATESSEN

1077 BATHURST ST., pie Dupont, TORONTO
Tel. LE 2-9068

Piedāvā lielā izvēlē eiropiešu konservus, šokolādes, biskvītus, tortes un kūkas.

M. H. MILMAŅI.

SPECIĀLI BRŪVETS KANADIEŠU GARŠAI

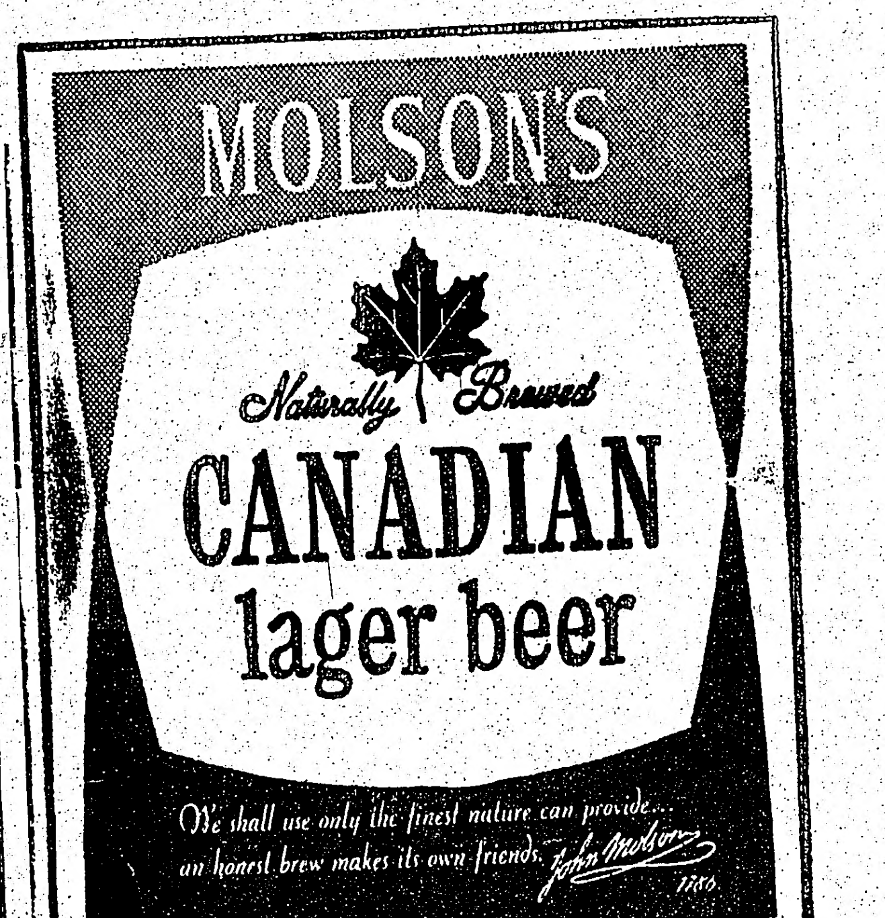
MOLSON'S
Naturally Brewed
CANADIAN
lager beer
We shall use only the finest nature can provide... an honest brew makes its own friends. John Molson 1786

MOLSON'S BREWERY (ONTARIO) LTD. — INDEPENDENT BREWERS SINCE 1786

MOLSON'S BREWERY (ONTARIO) LTD,
INDEPENDENT BREWERS SINCE 1786

DZIESMA IR VIENĪBAS MĀSA

Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā
Padome un valde.

DAUGAVAS VANAGI KANADĀ

sveic III Latviešu Dziesmu Svētku dalībniekus!

DAUGAVAS VANAGU KANADAS VALDE.

LNJAK

Latviešu nacionālā jaunatnes apvienība Kanadā

TORONTO BAPTISTU DRAUDZE

(WALMER ROAD UN LOWTHER AVENUE STŪRĪ)

sveic 3. Dziesmu svētku diriģentus, koristus un viesus!

SVEICAM LATVIEŠUS DZIESMU SVĒTKOS!

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie GRACE, Toronto. LE 5-6792.

SVEICAM 3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU DALĪBNIEKUS KANADĀ!

Toronto Latviešu Mednieku un Makšķernieku Klubs.

JAUNATNES APGĀDS „CEĻINIEKS"

MAZPUTNIŅŠ

MĒS

JAUNĀ GAITA

WA 5-2454 BAY & DAVENPORT, TORONTO

MERCEDES - BENZ of CANADA LTD

B. Rubess P. Bernāts

SVEICINĀM TREŠOS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ!

LATVIEŠU KAŖA INVALĪDU APVIENĪBAS KANADAS NODALA

45 Flinton Rd.
Weston, Ont.

Pag. valdes pr-dis
VOLD. ADĪTĀJS

LITTLE RIGA

DELICATESSEN

343 Roncesvalles Ave., Toronto.

LE 4-8974 VIJA KRAUJIŅA

VOLDEMARS ADĪTĀJS

DRĒBNIEKU AMATA MEISTARS

2218 Dundas St., W.,
Toronto 3, Ont. LE 4-2526

OSKARS PERRO

REALTORS un NOTĀRS

1595 Bloor St. W., Toronto, LE 5-5555.

THE S G P R I MARKETERIA

113 RONCESVALLES
AVE., TORONTO 3.
LE 4-2515

FRICIS KAIMIŅŠ

NIKOLAJS FEODOROVS

OLU VAIRUMTIRDZNIECĪBA

R. R. # 1
Riverview, Ont.
(Latviešu pagastā)

Tel. Toronto:
LE 5-4455

LATVIEŠU ORGANIZĀCIJAS LONDONĀ, ONT.

sveic Kanadas trešo latviešu dziesmu svētku dalībniekus.

EV. LUTERA DRAUDZE.
LATVIEŠU KOPA.
DAUGAVAS VANAGU NODAĻA.
LATVIEŠU JAUNATNES PULCIŅŠ.
KORPORĀCIJU KOPA.
LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA.

MOONLITE VILLA PIE BALSAMA EZERA

ROSEDALE, Ont., Kanada.
Tel.: Burnt River 16, Ring 31.

Ielūdz M. VESTFĀLE, E. BĀLIŅŠ un K. MAJORS

KANADIEŠU PRES
DZIESMU S

Liela ievērība par lieliem svētkiem, — tā varētu raksturot kanadiešu preses atsaucību par trešajiem latviešu dziesmu svētkiem Kanadā. Pirmais, kas pieminēja mūsu dziesmu svētkus, bija lielais Toronto pēcpusdienas

laikraksts „The Te
raksts, veltīdams
šiem īpašu nodaļu
trētā veidā rakstu
rises veidu un ric
enerģisko darboša
nizēšanā. Reportie

Aleksandrs stāsta:

IZNĀKU

JAUNA GI

ZIL

APLOK

- Sarkanarmijas Ceturtais Birojs izvēlējās L
jas kapteinim Brieditim dzīvesbiedri.
- Nodevējs Latvijas galvenajā štābā.
- Mūsu izlūkošanas dienesta pretspēlētājs M
čekas pulkvedis Arturs Roberts Bērziņš.
- Admirāļa Kanarisa sūtnis.
- Sarkanās gaisa flotes dibinātājs ģenerālis A
krieviem spārnus, bet zināja, kāda būs viņa
- Kas bija īstais Latvijas kapracis.
- Brīdinājums, kas neatrada Rīgā dzirdīgas a

Šie ir
tikai daži epizodi
Aleksandra stāstījumā par Latvijas pretizlūkoš
bīstamajām gaitām.
Stāstījumu papildina ilustrācijas. Cena $3.75,
tieši apgādā līdz 15. septembrim, Jūs to saņem
glīti iesietu.
Iesobežota tirāža dēļ nodrošiniet jau šodien sav

Pasūtinājuma zīme

(Derīga līdz š. g. 15. septembrim.

Tēvijas Sargs,
10 Widmer Street,
Toronto 2-B, Ont.

Lūdzu izsūtīt man Aleksandra „Zilā Aplok
Pievienoju pasta pārvedumu (Money Orde

Vārds, Uzvārds ....

Adrese ....

SVEICINĀM TREŠOS LATV
DZIESM USVĒTKOS KAN

C. G. TO
REAL ESTATE

418 Main St. S., Hamilton, Ont.

Ojārs Ieviņš Valdis

O. ANDERS
INTERN
DELICA

26 MAR
JA 7
HAMI

ALBERTIŅA IMP
UZŅĒMUMS

Piedāvā dažādus mūzikas inst
akordeonus, ģitares, saksofonus u
itāļu un japāņu ražojumus) vair
zumtirdzniecībā.

Jūs varat ietaupīt 25 līdz 40%. Nesūtu in
Savienotām Valstīm un Latv

FELIKS ALBER

311 Barton St. E., Hamilton, Ont.

ALBERTIŅU MŪZIKA
(CLASSIC CONSERVATORY
atsāk jaunu mācības gadu. Pie
klavieru un akordeonu klasēs, pri
Pieteikties katru dienu no plkst. 1
311 Barton St. E., Hamilton, Ont.
un St. Catharines nod
12 Frederick St. Tel. MU
Pirmdienās, trešdienās, ceturtdienās
no plkst. 10.00 līdz 16.0

ŠOS LATVIEŠU
KOS KANADĀ!

KAŖA
PVIENĪBAS
NODAĻA

Pag. valdes pr-dis
VOLD. ADĪTĀJS

RIGA
TESSEN
Ave., Toronto.
VIJA KRAUJIŅA

RS ADĪTĀJS
IĀTA MEISTARS
LE 4-2526

PERRO
un NOTĀRS
Toronto, LE 5-5555.

3 RONCESVALLES
VE., TORONTO 3.
E 4-2515
FRICIS KAIMIŅŠ

FEODOROVS
TIRDZNIECĪBA
Tel. Toronto:
LE 5-4455

CIJAS
ONT
rešo latviešu
dalībniekus.

DRAUDZE.
OPA.
VANAGU NODAĻA.
AUNATNES PULCIŅŠ.
U KOPA.
REDITSABIEDRĪBA.

E VILLA PIE BALSAMA EZERA
Ont., Kanada.
ver 16, Ring 31.
E, E. BĀLIŅŠ un K. MAJORS

KANADIEŠU PRESE PAR LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM

Liela ievērība par lieliem svētkiem, — tā varētu raksturot kanadiešu preses atsaucību par trešajiem latviešu dziesmu svētkiem Kanadā. Pirmais, kas pieminēja mūsu dziesmu svētkus, bija lielais Toronto pēcpusdienas laikraksts „The Telegram". Laikraksts, veltīdams jaunkanadiešiem īpašu nodaļu, visai koncentrētā veidā raksturoja svētku norises veidu un rīcības komitejas enerģisko darbošanos to noorganizēšanā. Reportieris Leons Kossars uzsvēra, ka kopkoncertā piedalīsies ap 1.000 dziedātāju no visas plašās Amerikas un Kanadas. Bez tam, Kossars savā rakstā piemin, ka rīkotāji dziesmu svētkos sagaida ap 15.000 klausītāju.

Turpat pēc divi nedēļām „The Telegram" atkal veltīja uzmanību mūsu svētkiem, ievietojot foto attēlu ar pagarāku parakstu, Atzīmējot koristu lielo skaitu, laikraksts konstatēja — „A Mighty Chorus.."

Daudz lielāka nozīme, šķiet, bija Aleksandra Kalniņa rakstam, kas pāris dienas pirms svētkiem parādījās Toronto rīta laikrakstā „The Globe and Mail". Šim rakstam īpaša nozīme bija tādēļ, ka augšminētais laikraksts visā Kanadā ir plaši pazīstams mākslas ļaužu aprindās, laikraksts ievieto tikai kompetentu personu rakstus par mākslas jautājumiem. Aleksandrs Kalniņš, kas darbojas pie „Globe and Mail" jau ilgāku laiku, savā rakstā „1000 Latvians Raise Voices in Folk Festival" vērš kanadiešu uzmanību uz latviešu dziesmu svētku gadsimtu ilgajām tradicijām, kā arī pieskaras svētku programmai, citējot izcilos sarīkojumus. A. Kalniņš, kā zināms, ir arī vienīgais latviešu žurnālists, kas patlaban darbojas kanadiešu presē. Vēl jāpiemin, ka „Globe and Mail" mākslas redaktors H. Tompsons uzdevis viņam būt klāt visos dziesmu svētku sarīkojumos, sniedzot ziņojumus laikrakstam.

Visskopāko pretimnākšanu par šiem svētkiem izrādīja laikraksts „Toronto Daily Star", ievietojot tikai nedaudzas rindas.

Aleksandrs stāsta:

IZNĀKUSI
JAUNA GRĀMATA
ZILĀ
APLOKSNE

- Sarkanarmijas Ceturtais Birojs izvēlējās Latvijas armijas kapteinim Brieditim dzīvesbiedri.
- Nodevējs Latvijas galvenajā štābā.
- Mūsu izlūkošanas dienesta pretspēlētājs Maskavā bija čekas pulkvedis Arturs Roberts Bērziņš.
- Admirāļa Kanarisa sūtnis.
- Sarkanās gaisa flotes dibinātājs ģenerālis Alksnis iedeva krieviem spārnus, bet zināja, kāda būs viņa alga.
- Kas bija īstais Latvijas kapracis.
- Brīdinājums, kas neatrada Rīgā dzirdīgas ausis.

Šie ir
tikai daži epizodi
Aleksandra stāstījumā par Latvijas pretizlūkošanas aģentu bīstamajām gaitām.
Stāstījumu papildina ilustrācijas. Cena $3.75, bet, pasūtinot tieši apgādā līdz 15. septembrim, Jūs to saņemat par $3.-, glīti iesietu.
Iešobežota tirāža dēļ nodrošiniet jau šodien savu eksemplāru.

Pasūtinājuma zīme
(Derīga līdz š. g. 15. septembrim.)

Tēvijas Sargs,
10 Widmer Street,
Toronto 2-B, Ont.

Lūdzu izsūtīt man Aleksandra „Zilā Aploksne".
Pievienoju pasta pārvedumu (Money Order) par $3.-.

Vārds, Uzvārds ....
Adrese ....

SVEICINĀM TREŠOS LATVIEŠU
DZIESM USVĒTKOS KANADĀ!

C. G. TODD
REAL ESTATE LTD.
418 Main St. S., Hamilton, Ont. JA 8-6336
Ojārs Ieviņš Valdis Tuklers

O. ANDERSONS
INTERNATIONAL
DELICATESSEN
26 MARKET ST.
JA 7-9896
HAMILTONĀ

ALBERTIŅA IMPORTA
UZŅĒMUMS
Piedāvā dažādus mūzikas instrumentus, kā akordeonus, ģitares, saksofonus un citus (vācu, itāļu un japāņu ražojumus) vairum- un mazumtirdzniecībā.
Jūs varat ietaupīt 25 līdz 40%. Nosūtu instrumentus arī uz Savienotām Valstīm un Latviju.
FELIKS ALBERTIŅŠ,
311 Barton St. E., Hamilton, Ont. Tel. JA 7-8470

ALBERTIŅU MŪZIKAS SKOLA
(CLASSIC CONSERVATORY OF MUSIC)
atsāk jaunu mācības gadu. Pieņem skolēnus klavieru un akordeonu klasēs, privāti un grupās.
Pieteikties katru dienu no plkst. 10.00 līdz 16.00.
311 Barton St. E., Hamilton, Ont. Tel. JA 7-8470,
un St. Catharines nodaļā,
12 Frederick St. Tel. MU 5-6428.
Pirmdienās, trešdienās, ceturtdienās un sestdienās no plkst. 10.00 līdz 16.00.

SATRAUKUMS LATVIJĀ BERLĪNES DĒĻ

Par satraukumu Latvijā liecina Rīgas laikrakstā „Sovetskaja Latvija" ievietotais raksts, ka iedzīvotāji izpirkuši valsts veikalos miltus, sāli, sērkociņus. Laikraksts ievieto kā raksturīgu šādu sarunu divu sieviešu starpā:

„Vai jūs dzirdējāt par Berlīni?"
„Ko?"
„Par stāvokli."
„Ko tad mēs tagad darīsim?"
„Mans padoms ir iepirkt miltus gadījumam, ja kas notiktu, jūs ziniet, kas."

Ja komūnistu laikrakstos parādās šādas ziņas, tad tas liecina, ka Berlīnes krīze radījusi Latvijā lielu nervozitāti.

Amerikāņu aģentūra AP ziņo, ka Maskavā nav novērota pastiprināta iepirkšanās.

INVĀZIJA TORONTO...

(Pārnesums no 1. lpp.)

pēcpusdienā pēc beigta darba. Piektdienas vakarā atbrauca autobusi ar koristiem no Ņujorkas, Filadelfijas u. c. vietām. Daudzus atvizināja Canadian Pacific vagonu rindas, un latviskās čalas jautri atbalsojās arī Uniona dzelzceļa stacijas pasažieru telpās velvēs un Toronto pazemju gaiteņos.

Dažam labam braucējam gadās arī kļūmes, mudīgi saiņojot koferus un steidzoties uz „Labās satikšanās vietu". Tā iznācis arī dziedonei Inai Selgai, kura ceturtdien ielidoja no Ņujorkas un tikai Maltonā attapusies, ka piemirsies līdz paņemt personības dokumentus. Kanadas immigrācijas ierēdņi, liekas, dziedones šarma ietekmēti, tomēr bija ielaiduši atbraucēju Kanadā „uz goda vārda".

Kāds cits svētku viesis no Čikagas, tikai ierodoties Toronto, atcerējies, ka dzīvoklī palicis ģimenes mīlulis — kaķis, bet dzīvniekam domātā nedēļas iztika atceļojusi somā līdz uz Kanadu. Nu sākās zvanīšanās pa telefonu, lai sameklētu Čikagā kādu draugu, kurš varētu aiziet un atmūķēt dzīvokļa durvis, lai pabarotu vientuļo un izsalkušo Sibirijas runci.

★

Piektdien jau Toronto ielās redzēja ne tikai dziedātājus un dziesmu klausītājus, bet arī rakstītā vārda sludinātājus. No Ņujorkas jau ieradušās dzejnieces Elza Ķezbere un Zenta Liepa, no Milvokiem Ella Andersone, no Filadelfijas Jonass Miesnieks, no Čikagas Kārlis Ķezbers, no Konektikatas H. Tichovskis, no Bafalo Elza Alka u. c.

Zviedriju reprezentē Spruksta kundze no Stokholmas, no Vācijas ieradusies tautiešu grupa, apm. 10 personas.

Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis prof. P. Lejiņš ielidoja vakar no Vašingtonas. Viņš atklās Filatelistu izstādi Sv. Andreja baznīcas zālē. Klāt jau ir „Amerikas Balss" pārstāvis P. Freivalds ar darbinieku štatu, lai noorganizētu dziesmu svētku ieskaņošanu lentē, noraidīšanai uz okupēto Latviju. Pirmdien, Sv. Andreja baznīcā „Amerikas Balss" izdarīs intervijas ar Kanadas latviešu vadošiem sabiedriskiem darbiniekiem. No Vašingtonas ielidojis arī ALA's sporta biroja vadītājs Arvīds Zāģeris.

Kanadas aizsardzības ministrs Harknes no Otavas ieradīsies Maltonas lidostā šodien, plkst. 10.30. Viņu sagaidīs LNAK priekšsēdis V. Upeslācis un Dziesmu svētku rīcības komitejas pr-dis E. Krūka.

Piektdienas vakarā, plkst. 10.08 vietējais CSFH raidītājs sniedza informāciju par dziesmu svētkiem. Tas pats raidīs arī sestdien, plkst. 10.50 no rīta un 8.15 vakarā.

SVEICAM
3. Latviešu dziesmu svētku Kanadā dalībniekus!
TORONTO LATVIEŠU
KATOĻU VIENĪBA

Trešos Latviešu Dziesmu Svētkos
Kanadā
Toronto sveic
LATVIEŠU FILATELISTU KOPA

SVEICINĀM LATVIEŠUS
DZIESMU SVĒTKU TORONTO!
KANADAS GAIDU UN
SKAUTU JENDAS

SVEICAM DAUGAVAS VANAGU BIEDRUS
un VISUS SVĒTKU DALĪBNIEKUS
3. Latviešu Dziesmu Svētkos Kanadā!
DV Toronto nodaļa.

SVEICU
3. LATVIEŠU DZIESMU
SVĒTKU DALĪBNIEKUS
KANADĀ!
DEJU STUDIJA
N. SCHWANENBACHS
985 Broadview Ave., Toronto. Tel. HO 1-4110.

TORONTO LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Ltd.
SVEICINA SAVUS BIEDRUS
UN VISUS TAUTIEŠUS
3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ!

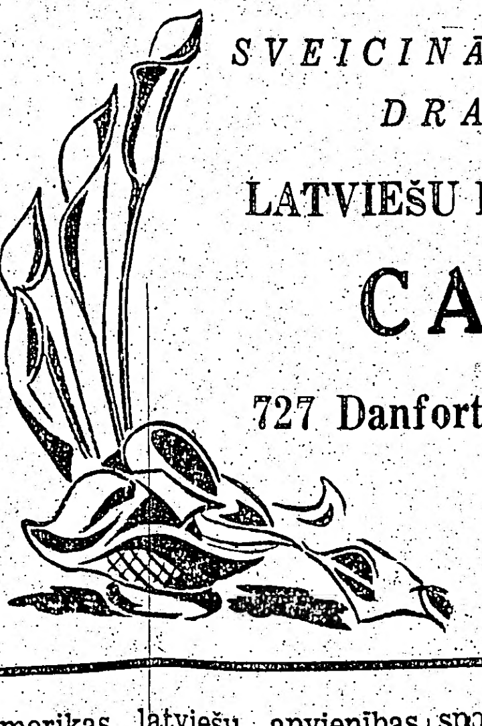

SVEICINĀM DZIESMU DRAUGUS!
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
Mirdza Čube.
Elga Lazda.

IMANTA

Apgāda IMANTA,
Oldmarken 12, Bagsvaerd — Copenhagen
— Denmark,

SVARĪGS PAZIŅOJUMS!

Akceptējot ierosinājumu, dot vienreizēji mūsu izdevumus par izņēmuma cenu, paziņojam šos noteikumus, proti:

Ikviens, kas pasūtina apgāda IMANTA grāmatas laikā, sākot ar 20. 8. — 15. 10. 61., vai arī šī laikraksta saņemšanas brīdī, saņem bez maksas tās mūsu grāmatas, kas apzīmētas ar „Prēmija" par tikpat lielu summu, par kādu viņš pērk grāmatas, samaksājot reizē ar pasūtinājumu! — Norādiet, kam tās jānosūta.

Naudu - samaksu var pārvest ar pasta pārvedumu, maksāt ar bankas vai privāto čeku, vai arī vienkārši ielikt naudu vēstulē. — Pasūtinājumu šādā veidā var nodot tieši apgādam Dānijā, vai arī zemāk minētiem pārstāvjiem.

Jūs, protams, varat pirkt arī grāmatas ar apzīmējumu „Prēmija", bet jūs nevarat saņemt prēmijai tās grāmatas (vai daļas), kam šāda apzīmējuma nav.

Z. Mauriņa **DIVAS KULTŪRAS SEJAS**, eseja	$2.40
A. Dziļums **NOKALTIS ZARS**, romāns	$3.20
Ād. Šilde **VAŽU RĀVĒJI**, grāmata par partizāniem Latvijā līdz 1956. g. Illustr.	$2.80
V. Tomas dzejas **VĒL**, nedaudz eks.	$1.95
Kr. Arnoti **DIEVS IR AIZKAVĒJIES**, romāns par Ungāriju	$2.95
KALEVALA, somu tautas eps, grezns izdevums	$8.40
R. Bangerskis **MANA MŪŽA ATMIŅAS**, I — Prēmija	$4.80
R. Bangerskis **MANA MŪŽA ATMIŅAS**, II — Prēmija	$5.20
R. Bangerskis **MANA MŪŽA ATMIŅAS**, III	$5.60
R. Bangerskis **MANA MŪŽA ATMIŅAS**, IV	$6.00
Ed. Virza **KĀRLIS ULMANIS**, monografija — Prēmija	$2.80
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS, I-V, ies. — Prēmija à	$7.20
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS, VI-XII, par sējumu	$7.20
LATVIEŠU TAUTAS MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS, ies.	$7.20
P. Dreimanis **LATVJU TAUTAS VĒSTURE**, 130 attēlu	$3.80
J. Širmanis **ALBERTA CILPAS PIEDZĪVOJUMI**, rom.	$1.95
Brāļu Kaudzīšu **MĒRNIEKU LAIKI**, ies., grezns, ill. izd.	$6.80
J. Grīns **TRĪS LEĢENDAS**, noveles	$1.95
RĪGA 1955.-56., 95 attēli no Rīgas, E. Jarla stāsts — Prēmija	$2.80
O. Freivalds un E. Alksnis **LATVIEŠU KAŖAVĪRU TRAĢĒDIJA ZVIEDRIJĀ**, 75 foto attēli — Prēmija	$3.60
O. Freivalds **KURZEMES CIETOKSNIS**, I un II, bagātīgi ill. un ies. Dokumenti, atmiņas. — Prēmija. — Katra grāmata	$3.80
J. Jaunsudrabiņš **TĀ MUMS IET**, Jānim Jaunsudrabiņam rakstītas vēstules. — Prēmija. — Skaista dāvana	$4.20
J. Jaunsudrabiņš **VASARA**, mīlestības stāsts	$2.20
V. Dambergs **DIEVU AUGŠĀMCELŠANĀS**, romāns — Prēmija	$3.40
V. Dambergs **SARAKSTĪŠANĀS AR EDUARDU VIRZU UN VIKTORU EGLĪTI**, vēstules. — Prēmija	$2.40
Antoloģija **LATVJU SONETS 100 GADOS**	$3.60
PAR TO MAZO ŠŪPULĪTI, antoloģija — Prēmija	$2.20
RUNČA VEZUMS, dzeju antoloģija bērniem. — Prēmija	$2.20
Veronika Strēlerte **BRUŅU KALPS**, vēst. balade. — Prēmija	$1.70
ORATIO DOMINICA, tēvreizu krājums	$2.20
MANCELA SPREDIĶU IZLASE, grezns izdevums. — Prēmija	$3.20
H. Biezais **KRISTIĀNISMS, NACIONĀLISMS, HUMĀNISMS** — Prēmija	$2.90
LATVIEŠU NERĀTNĀS TAUTAS DZIESMAS, MĪKLAS UN PARUNAS, ies. — Prēmija	$3.80
LATVIJAS UZSKATAMĪBAS KARTE, mācību palīglīdzeklis skolām, mājām un vecākiem	$1.35
LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR VELNIEM — Prēmija	$3.10
LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR SĒRDIENĪTI	$2.80
P. Klāns **SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS**, rom. - Prēmija	$3.80
P. Klāns **RŪSA**, romāns	$5.60
M. Zeberiņš **PŪRA PŪĶIS UN TRĪS SIEVAS**, romāns — Prēmija	$3.40
I. Leimane **KAILĀ DZĪVĪBA**, romāns	$2.90
I. Vīksna **MUMS JĀBRIEN JŪŖĀ**, romāns — Prēmija	$3.10
B. Pastenieks **DR. ŽIVAGO**, rom. P. Klāna tulkojums	$5.90
V. Linna **NEZINĀMAJAM KAREIVIM**, romāns par somu / krievu ziemas kaŗu. — Prēmija	$4.80
Dz. Steinbeks **PAR CILVĒKIEM UN PELĒM**, romāns — Prēmija	$2.40
A. Dž. Kronins **TIRANNS, romāns — Prēmija**	$5.40
A. Dž. Kronins **ZVAIGZNES RAUGĀS LEJUP**, romāns	$5.65
A. Dž. Kronins **DEBESU VALSTĪBAS ATSLĒGAS**, rom.	$3.80
A. Dž. Kronins **CITADELE**, romāns — Prēmija	$3.60
S. Salminene **KATRĪNA**, romāns	$3.75
A. Selinko **DESIRĒ**, vēst. romāns, 600 lpp.,	$5.20
Dž. Bokačo **DEKAMERONS**, I un II — Prēmija, à	$4.80
J. Sudrabiņš **NĪCĪBAS VIESUĻOS**, atm. par Volchovu — Prēmija	$2.90
E. Salna **BADA BIEDI**, II pas. kaŗa atmiņas — Prēmija	$2.10
V. Lesiņš **DZIRKSTIS**, stāsti. O. Jēgena linoleja griez.	$2.40
K. Zitars **PA ZAĻAJĀM TEKĀM**, zvejas un medību stāsti — Prēmija	$2.80
A. Švābe **CEĻĀ UZ PURGATORIJU**, vēst. novele. Sigurda Kalniņa illustrācijas. — Prēmija	$1.70
V. Kroders **SMĪNĒTĀJI**, trī stīstiņi par Rīgu. - Prēmija	$3.40
Aleksandrs Grīns **SEPTIŅI UN VIENS**, vēst. novele — Prēmija	$1.70
M. Hačija un V. Vells **HIROŠIMAS DIENASGRĀMATA** — Prēmija	$2.80
Andersena **PASAKAS**, L.Kronbergas tulkojums. — Prēm.	$2.60
E. Kestners **DIVKĀRŠĀ LOTĪTE**, romāns jaunatnei. — Prēmija	$2.00
Brāļu **GRIMMU PASAKAS**, N. Strunkes ill. — Prēmija	$4.25
E. Kestners **EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI**, romāns jaunatnei. — Prēmija	$1.50
E. Turkina **ANGLISKI - LATVISKA VĀRDNĪCA**, ap 30.000 vārdu	$3.90
E. Turkina **LATVISKI - ANGLISKA VĀRDNĪCA**, ap 20.000 vārdu	$1.50

Pasūtinājumus pieņem:

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada.

G. BATCHELLER

REAL ESTATE BROKER

33 Fairview Blvd., Toronto.

HO 3-6612

V. PALMA

PĀRSTĀVIS

61 Hogarth Ave., Toronto.

HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

LAI DZIESMA MŪS VIENO!

Sveicam 3. Latviešu dziesmu svētku viesus un visus tautiešus Kanadā!

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Daugavas Vanagu un mednieku un makšķernieku salidojums ‚Bērzainē'

BRĪVĀS DABAS MĪĻOTĀJI,

SATIKSIMIES SVĒTDIEN, 3. SEPTEMBRĪ, UN PAVADĪSIM PATĪKAMU LAIKU!

ATSPIRDZINĀJUMI. PELDĒŠANA. SPĒLĒS VĀCU KAPELLA.

Ieeja $ 1.00. Parkošana $ 0.50.

ST. CATHARINES LATVIEŠU MEDNIEKU - MAKŠĶERNIEKU KLUBA

BALLE

š. g. 9. septembrī, plkst. 7.30 vakarā,
ATLANTA KLUBA telpās,
Ženevas ielas galā pie Ontario ezera.

★ DEJA. ATSPIRDZINĀJUMI. ★

Spēlē: HEIDELBERGAS kluba VĀCU deju kapella.

Ielūdz KLUBA VALDE.

UNIVERSITY OF TORONTO
Royal Conservatory of Music Boyd Neel, Dean
SCHOOL OF MUSIC • Ettore Mazzoleni, Principal

RUDENS SEZONA SĀKAS 5. SEPTEMBRĪ

KLAVIERES. ĒRĢELES. BALSS. RUNĀŠANAS MĀKSLA. OPERAS. TEORIJA. ORĶESTRA INSTRUMENTI.

SPECIĀLKURSI APDĀVINĀTIEM AUDZĒKŅIEM.

Konservātorijai nodaļas visā pilsētā.

Tuvākai informācijai sazināties:
Registrar, 135 College Street (galvenā ēkā) — EM 8-2655.
vai Supervisor of Branches, 460 Avenue Road — WA 1-8958

JAUNAS MĒBELES TIEŠI NO FABRIKAS visām istabām un virtuvei. 10% iemaksa, atlikums jāsāk maksāt pēc 3 mēnešiem.

JAUNI VĀCU HI - FI radio ar skaņu plašu atskaņotāju, sākot ar $ 180.-.

Var dabūt arī lietotas plītes, ledus skapjus, TV u.t.t.

Zvanīt pēc pulkst. 6 vakarā — LE 4-1659.

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ●

BRAND'S MEN'S WEAR
speciālizējies

- Uzvalku un mēteļu pagatavošanā.
- Ādas un mīkstādas žaketēm.
- Importēti vīriešu apavi.

1596 BLOOR ST., W., LE 2-9048.
TORONTO.

Danforth - Pape:

IZĪRĒJAMA

mēbelēta istaba.

Zvanīt vakaros.
HO 1-8478, Toronto.

IZĪRĒJAMS

DZĪVOKLIS — 2 istabas un virtuve. DANFORTH-PAPE rajonā. Parkošanas iespējas.

Zvanīt vakaros.
HO 1-8478, Toronto.

GREENWOOD - COXWELL

IZĪRĒJAMAS

2 istabas un virtuve II stāvā. Parkošana.

Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā.
HO 3-0338, Toronto.
BRĪVAJĀ LATVIJĀ

AUGSTAS KVALITĀTES VILNAS AUDUMI (16 unces).

ANGLIJAS RAŽOJUMI

★ PAR ĻOTI MĒRENĀM CENĀM. ★

DAVID'S ECONOMY CENTRE,

231 QUEEN ST., W., (pie University Ave.),
TORONTO.

IZNĀKUSI GRĀMATA

Komponista un mūzikas kritiķa

Jāņa Cīruļa

MŪZIKANTA PIEZĪMES

Vāku zīmējis: ED. DZENIS.
Ilustrējis: H. BERGS.
Maksā iesieta $ 3.60.

Pieprasiet visās latviešu grāmatnīcās, jeb tieši apgādā —

K. RASIŅŠ,
81 SHIELDS AVE.,
TORONTO 12, ONT., CANADA.

H. Rosar

FUNERAL DIRECTOR

APBEDĪŠANAS BIROJS,

467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.

☆

Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Danforth - Pape rajonā

IZDODAMS

glīts dzīvoklis — 2 istabas un virtuve (II stāvā).

Zvanīt HO 6-7521, Toronto.
Satiksme. Veikali.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tel. LE 4-1403.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU.
BOX 220, STOCKHOLM.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT

KĀRTĪGI?

Vai esat nokārtojuši abonementu?

PALACE PIER

izīrējama

PRIVĀTĀM VIESĪBĀM UN KĀZĀM

Zvaniet CL 1-7131

‚CANADIAN JUNIOR BALLET COMPANY'

JAUNUS DEJOTĀJUS PIEŅEMS š. G. 10., 17. un 24. SEPTEMBRĪ,
plkst. 14.00 — 1920 Avenue Road.

Informācijai lūdz zvanīt — Toronto — 489-7597.

HAMILTONĀ

O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi

LATVIJAS AMERIKĀ

numuri.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU

1-ās un 2-ās

OBLIGĀCIJAS

Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.

V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.

DIĀNAS JABLOKOVAS - VORPS

KLASISKĀ BALETA SKOLA

1920 AVENUE RD.
TORONTO 12

120 OVERBROOK PL.
DOWNSVIEW, ONT.

TEL. 489-7597.

Paidagogi: *DIĀNA VORPS, HILDA STROMBERGS, DIĀNA FRANCEY, TAISA STEPANOVA.*

1961. / 62. g. mācības sezonu uzsāks otrdien, 5. septembrī.

Reģistrēšanās sākot ar 28. augustu.

LAI ATSKAN DZIESMAS!

SVEICAM VISUS LATVIEŠUS TREŠAJOS DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ!

JOHN LABATT LTD. ALUS DARITAVA

SVEICINĀM LATVIEŠUS TREŠOS DZIESMU SVĒTKOS - TORONTO!

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

Savstarpējās dzīvības un veselības apdrošināšanas iestādījums.

LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.

P. O. BOX 8857 PHILADELPHIA 17, PA., USA.

BENJAMIN FILM LABORATORIES LIMITED

EM 3-6496

51 DUCHESS ST., TORONTO, ONT., CANADA.

JOHN GOBA LTD.

BŪVUZŅĒMUMS

1365 MARTIN GROVE TORONTO, ONT.
TELEFONS CH 4-2451

GARNEY & CO LIMITED

889 BATHURST ST., TORONTO, ONT., CANADA.
LE 1-2554

Arturs GĀRNEJS

JŪSU APAVU VEIKALS

PETER'S SHOES

243 Danforth Ave., Toronto, HO 3-7319

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800, 445 Pape Ave.

JĀNIS WILKS

LATVIEŠU PĀRSTĀVIS PIE LIELĀKĀ MĀJU PIRKŠANAS-PĀRDOŠANAS BIROJA HAMILTONĀ. LIELĀ IZVĒLĒ JAUNAS MĀJAS NO LIELĀKĀM HAMILTONAS BŪVFIRMĀM.

Kronas - Valevicius Ltd.

366 MAIN ST., E., HAMILTON, ONTARIO.
JA 8-8491 Res. JA 7-2262

D. R. MC ENIRY REAL ESTATE LTD.

921 Main St., E., Hamilton, Ont. Tel.: LI 9-4121

MĀRTIŅŠ JAKOVICS ĒRIKS ROBEŽGRUNTNIEKS

HAMILTONAS DAUGAVAS VANAGI.

FR. ZARĀNS

DRĒBNIEKS

557 KING ST., E., HAMILTON, ONT.
TEL. JA 7-1249

Christlaw, Gage, Wigle, Millar, Stanger

ADVOKĀTI un NOTĀRI
BIRKS BUILDING, HAMILTON, ONT.

Johan S. Millar

V. u. V. GARAGE - BODY AND FENDER

54 WELLINGTON ST. N., HAMILTON, ONT.
TEL. JA 8-9014.

Egons Veilands

CANNON DRUG STORE

CANNON AND JAMES

HAMILTON, ONT. G. Eikerts

ACE HARDWARE,
PLUMBING, WIRING SUPPLIES
1519 Barton St. E., Hamilton, Ont. LI 4-5687

T. Krigers V. Sebriņš

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W.,
TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).

DOC. J. RUTKA
LATVIJAS ĢEOGRAFIJA
Pārstāvis Kanadā:
A. AMOLIŅŠ,
26 WOODSIDE AVE.,
TORONTO 9, ONT.
TEL. RO 2-9667.

Apkuŗu un ūdensvadu speciālists
Adolfs LAGŪNS
Tel. LE 1-6583, Toronto.

DRĒBNIEKS
A. SILAVS
128 CLAIRTON CR.
pie Scarlet Rd.
Tel. RO 2-1370, Toronto.

IZDARU APMETUMA DARBUS,
kā arī
apmainu koka kāpnes pret cementa kāpnēm pusstundas laikā.
Zvanīt katrā laikā
RO 6-3026, Toronto

PAZĪSTI LATVIJU!
Skolai — pašmācībai un SACENSĪBĀM

Latvijas karte ar vēsturisko vietu, pilsētu un latviešu patriotu dzimšanas vietām. Tagad dabūjama kā spēle sacensībām — saliekama no atsevišķiem maziem gabaliņiem. Krāsains izdevums uz kartona.

1 spēle maksā $2.50,
2 spēles — $4.50.

Apgāda IMANTA izdevums. Pieprasiet nekavējoties DV GRĀMATNĪCĀ, 123 Huron St., Toronto 2-B, Ontario.
Pasūtinot pa pastu, pievienojiet 10 ¢ pasta izdevumiem.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonēšanas maksas kārtot
D.V.F. GRĀMATNICA.
72 QUEENSBOROUGH,
TERRACE,
LONDON, W., 2.
Tel. BAYwater 1652.

Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS PARAUGEKSEMPLĀRI.

KRĀSU UN FORMU VAIROGS

ATKLĀTA 3. LATVIEŠU DIESMU SVĒTKU GLEZNU UN SKULPTŪRU SKATE

Mākslas izstādi atklāj LNAK Kultūras daļas vadītājs R. Bregžis.

Zīmīgi, ka šo skati atklājot, Latviešu nacionālās apvienības Kanadā Kultūras daļas vadītājs Ritvars Bregžis runāja latviešu un angļu valodās, — jo mākslas un kultūras saknes allaž tveras savas tautas nacionālā augsnē, bet zari un galotnes sniedzas debesup un arī citu tautu vidē, uz mijiedirbi. Uz abu roku pirkstiem jau ir skaitāmi tie skates dalībnieki, mākslinieki, par kuriem tiklab latvieši, kā kanadieši saka: tas ir mūsējais. Ir darba kvalitāte, ir te pabeigtā izglītība to nosaka.

Altruisti, godam pieminami, ir trīs skates dalībnieki, gleznotāji, kas, atteikdamies no kandidēšanas uz goda diplomiem, sastāvēja godalgošanas komisija: A. Nulītis, J. Zuntaks, D. Miezājs; ceturtais, R. Bregžis, no dziesmu svētku komitejas. Goda diplomus saņēma godam pelnījuši: V. Aistars (no ASV) par akvareli „Rudens", Ed. Dzenis par vienu no „Zirgu pakaļas", jauktā technikā; A. Kopmanis par skulptūru marmorā „Lausks"; V. Reinholds par „Atvasaru", eļļas gleznu, un I. Šteins par „Vāķēšanu", krāsu kokgriezumu.

Ne pēc gadiem, ne skolas būtu iedalāmi skates dalībnieki — mākslinieki; bet: vakardiena, šodiena, rītdiena. Jo, pirms sūdzamies, ka mūsu laikmets mūs, māksliniekus, nesaprot, būtu jāapsver, vai mēs esam pilnam izpratuši savu laikmetu.

Māksla ir visos laikos augusi kā pelējums uz siera, vairāk pel[illegible]ināta, reizēm kāda augstmaņa galmā. Šodienas māksliniekam *ir tikpat grūti kā tā priekštecim* vai sekotājam.

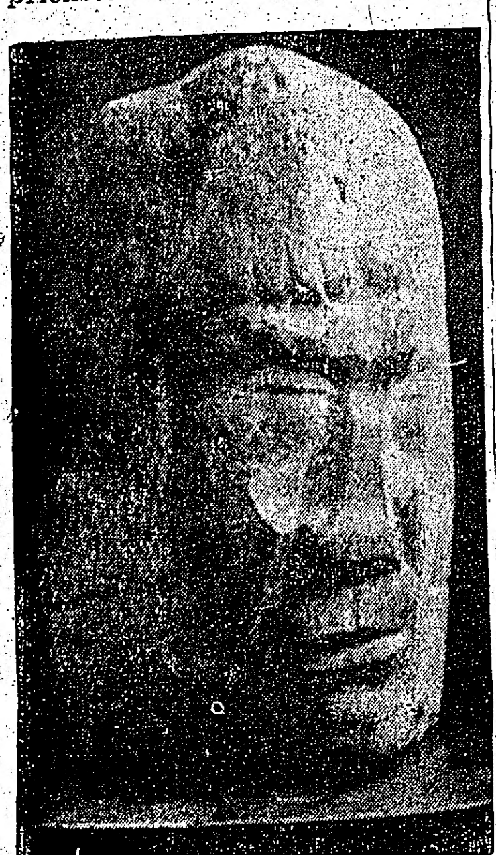

A. Kopmaņa — „Galva"

Prātā nāk mūsu jaunākās paaudzes gleznotāja R. Staprāna atziņa: kamdēļ steigties uz Parīzi? Gaisma gleznošanai labu labā tepat, Sanfrancisko... Un, tiešām, tā ir patiesība — viņa gleznas skatīt šopavasar Ņujorkā, pat pēc Vašingtonas un Guggenheima galerijām, bija lielākais gandarījums latviešu glezniecībai un glezniecībai vispār. Žēl, ka Staprāna gleznu nav Dziesmu svētku izstādes klāsta, viņš būtu starp labākajiem. Tāpat žēl, ka trūka mūsu mākslinieku darbu no Eiropas, izņemot abus Indusus no Zviedrijas; tāpat trūka Austrālijas mākslinieku, nemaz nerunājot par pamatoti slaveno jauno mākslinieku audzi Čikagā; tāpat Ņujorkā. Šī žēlošanās tikai nākotnes dziesmu svētku gleznu skates labad — laikus būtu apzināmi, un personīgi ielūdzami, mākslinieki pa visu brīvo pasauli. Šī izstāde nebūtu tikai vīriešu dubultkvartets, ja skatītum tādu sievu kā Janelsiņas un Geistautes darbus; pirmās gleznas ir Toronto, privātīpašumā; otro skatām krāsu uzņēmumos, arī tikai privāti. Un starp dziesmu svētkiem Toronto ir vairāki gadi atstarpes — laika, apzināt un ielūgt māksliniekus.

Ko skatījām, bija labs, teicams — kā jau minēts, piederīgs jau divām tautām un valstīm, tātad cilvēcei un pasaulei, kas tēlotājam krāsās un formās nav grūts uzdevums, tikai gatavības jautājums.

Programmas kārtībā lasām: Āboliņš, R., 3 akvareļi: Zilais tunelis, Impresija, Īrisi. Aistars, V., 3 akvareļi: Pliknis, Rudens (saņēma goda diplomu), Ainava; gleznotājs pieder mūsu spēcīgai jaunai paaudzei ASV. Vecmeistars Annus, A., eļļas glezna, Pārnākšana, senā Kursas tēma kompozīcijā un veikumā. Cielavs, J., Divas sievietes, plikņi eļļas technikā, gleznotāja iemīļots un pārvaldīts temats. Šai pusē reti skatīta Drapče, N., eļļas glezna, Pieguļā. Ed. Dzenis, kanadiešos tik pat slavens kā latviešos (Ontario Society of Artists skatēs), Zirgu pakaļas un Luču zvejnieks, jauktā technikā; Spēks, Vīrs ar ērzeli, sausā adata. Ed. Dzenis arvien no jauna apliecina, ka savā mākslā viņš bijis, ir un būs, jo nebeidz meklēt un veidoties savu iemīļoto tēmu: zirgu un zvejnieku, variēšanā. Dzenis, E., divas eļļas, Dejotāja, Meitenes portrets; žēl, ka saistīts pielietojamā grafikā, *mākslinieks neizteicas vairāk un biežāk tīrajā* mākslā. Ar pirmo pārdoto gleznu šai skatē apsveicams nenogurstošais O. Grebže, 2 eļļas: Viršu silā (pārdota) un Stati, ainavists ar lielisku techniku no Latvijas akadēmijas. Induss, J., Gladiolas, eļļa. Induse - Muceniece, M., Bēgļu laiva, linoleuma griezums; spēcīgu šai technikā mākslinieci skatījām pagājušā pavasara izstādē. Jurševskis, Z., divas skulptūras dedzinātā mālā: Atpūta, Baloži; primitivismā moderni darbi. Patstāvīgs Kalmīte, J., ar eļļas gleznu Rija; latviešu gleznotājs un savs šai laikmetā, kaut viens. Kalniņa, A., ar apskaužami elegantu triepienu (surdinētās krāsās), Rozes, Dafodiles, abas eļļas gleznas. Kopmanis, A., ar 4 darbiem, laukakmenī, marmorā, bronza, kanadiešu par savu pieteiktais, viens no vislatviskākiem, būtiski un idejiski, mūsu tēlniekiem: Nerimtīgais karavīrs, Lausks (goda diploms), Ragana, Figūra. Krūmiņš, E., dekorators - gleznotājs, 2 eļļas: Pilsēta, Īrisi, spēcīgs impresionists. Langenfelds, K., dekorātors - gleznotājs, 2 eļļas: Buras, Kaijas — stilizēti, dekorātīvi darbi. Mercs, H., skulptūra Ceļa, jaunavas figūra magoņkokā — mūžīgā, ilgu pilnā gājēja. Mērniece, V., pirmoreiz skatāma, jauna gleznotāja (pērn beigusi akadēmiju, Toronto), ar impresionistiski simbolisku gleznu Pūces, eļļa. Miezājs, D., 4 eļļas: Neļķes, Kallas, Ziemeļi, Dienvidus — spēcīgs impresionists, krāšņām krāsām, drošu kompozīciju, ar sava „Es" labām zīmēm. Nulītis, A., abstraktisma ticībā pilnam pārgājis, reiz V. Tones skolnieks, kas allaž un no jauna meklē jēgu un formu, 4 eļļas: Mežs diendusā, Vakars, Baltas atmiņas, Kompozīcija dzelteni brūnā. Reinholds, V., tīrākais abstraktists, kura krāsas nevar neiemīlēt pat abstraktisma nīdējs, 4 eļļas: Saules lauks, Atvasara (goda diploms), Ainava, Nakts noskaņa; vienpats un spēcīgs ar izkoptu talantu un techniku. Pāvuls, V., 2 eļļas: Viļņi, Meitene. Skudra, V., 2 kokgriezumi: Deja, Zivs — pabeigti, mīlēti darbi; žēl, ka tikpat nepiemērotā novietojumā kā pārējās skulptūras. Slaucītājs, L., 1 eļļa, Antarktiskā vētra tuvojas; slavenā zinātnieka, arī gleznotāja, skolotā Latvijas akadēmijā, darbs. Šprenks, V., Saules puķes, eļļa. Steins, I., 4 darbi: Māte ar bērnu, spalvas zīmējums, Vāķēšana, krāsu kokgriezums (goda diploms), Džeks (kamdēļ ne: Jokdaris?) kastē, krāsu kokgriezums, Narciss, krāsu linogriezums; Šteins ir mūsu labāko grafiķu - kokgriezēju, Plēpja, Ābelītes, Junkera, tradīciju turpinātājs — un tas nav jāsaprot atdarinātājā nozīmē, tikai izcelsmes, ar paša augšanas un veidošanās iespējām. Tiltiņš, Ģ., 3 akvareļi: Saulriets, Miglas diena, Skats vecpilsētā; varbūt lielāks papīrs labāk parādītu techniskās spējas, ieceres māksliniekam, kas nesen studējis Eiropā. Treimane, L., 2 eļļas: Trīs galvas, Bēgļi; pazīstamā keramiķe arī glezno; kārojam redzēt viņas veidojumus mālā. Upītis, E., Pirmais sniegs, eļļa. Viškere, V., Portrets, eļļa. Zuntaks, J., 4 eļļas: Ziemas ainava, Rīts, Pēc lietus, Ainava — nule krāsaināks, ekspresīvāks kļuvis, mūsu labāko akadēmisko tradīciju kopējs.

*Noslēdzot šo impresiju par tē*lotājas mākslas skati, paliek divi galvenie vēlējumies: piemērotākas izstādes telpas, un mazāk, vai nemaz, ligatūras jeb „puslaika" — „hobijistu" darbu. Te atkārtojama vēlme par visā brīvajā pasaulē mītošo latviešu gleznotāju un tēlnieku darbu klāstu; kaut piebilstams, ka Vašingtonā skatītā Kultūras fonda izstādē bija vēl mazāk dalībnieku...

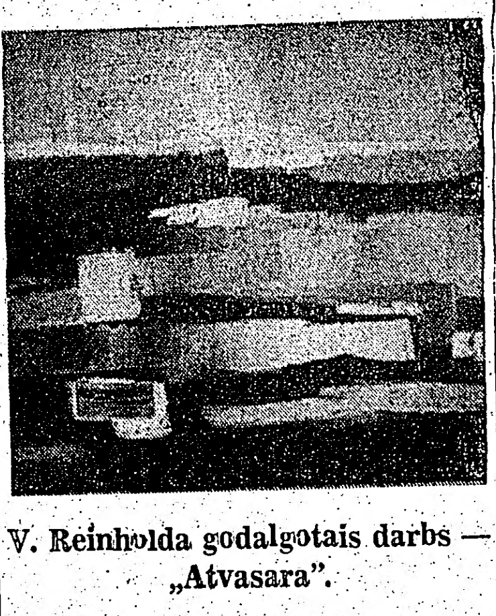

V. Reinholda godalgotais darbs — „Atvasara".

Lai sapņojam par piemērotām telpām, līdzīgām Čurļoņa galerijai lietuvju namā, Čikagā! (Toronto taču celsim Latviešu namu!). Lūk, cik lieliski šai, vakar atklātā skatē, izceļas vienuviet izkārtie Ed. Dzeņa, A. Nulīša darbi! Tāpat būtu pakalpots Miezājam, Reinholdam, — uz pēdējā gleznas Saules laukiem pat, pa logu kritis, spēlējas saules stars! — *Visļaunāk ir ar skulptūru novietojumu. Šur, tur* pa šaurās telpas kaktiem izkaisītie darbi, arī pret logu nolikti, cieš aiz telpas nepiemērotības.

Šāda mākslas skate ir sava veida vairogs krāsās un formās, kas atsit ne mazāk ienaida bultu kā daudzinātais dziesmu vairogs. Tēlotāja māksla runā visās cilvēces valodās, gūst mums, svešumā mītošiem, atzinējus un draugus, daudzina Latvijas vārdu un dod mūsu māksliniekiem pelnīto pilngadību.

Velta Toma.

A. Dzērvīte.

LATVIEŠU TAUTAS TĒRPS NACIONĀLOS SVĒTKOS

Pie nacionālās kultūras izpausmes pieder latviešu tautas tērps; tas ir arī neatņemama dziesmu svētku sastāvdaļa. Dziesmu svētki nav iedomājami bez tautas tērpiem, tā ir sena tradicija.

Jau no aizvēsturiskiem laikiem tautas tērpam latviešu dzīvē ir bijusi ļoti svarīga nozīme. Kāds ceļotājs 19. gadu simteņa sākumā raksta, ka latviešu tautai apģērbs saistīts ar senām tradicijām, un latvieši pie sava apģērba turas tik stipri, ka no tā nešķiras pat mirdami, ņemot to līdzi kapā.

Liekas, ka 20. g. simtenī latvieši gluži tik stipri tautas tērpam nav pieķērušies; ļoti daudziem tāda nemaz nav, un vairums par tautas tērpiem zina gaužām maz.

Sīkākas ziņas par visu novadu tautas tērpu īpatnībām un darināšanas technikām atrodamas trimdā izdotās speciālās latvju rakstu grāmatās un žurnālos, kas katram latvietim ir pieejami. Tur aprakstīti gan Kurzemes, gan Vidzemes, gan Zemgales un Latgales tautas tērpi. Katram novadam savas raksturīgas īpatnības. **Zemgale** un **Vidzeme** ar īpatnējiem Lielvārdes, Piebalgas, Alūksnes, Smiltenes, Valmieras, Rūjienas tērpiem, **Latgale** ar Krustpils un Abrenes, **Kurzeme** ar Nīcas, Rucavas, Bārtas, Tukuma, Talsu, Alsungas un Kuldīgas tērpiem. Tērpu dažādība starp novadiem ir krietni liela. Pēc vēstures ziņām, pirms tūkstoš gadiem, seno kuršu, zemgaļu un letgaļu cilšu tērps bijis **vienveidīgs**, un atšķirība bijusi tikai rotās.

Kādēļ latviešu tautas tērps vie*nā gadu tūkstotī tik ļoti pārvei*dots?

Šis jautājums līdz šim nav daudz pētīts, bet, pārdomājot šinī apcerējumā *izteiktās* domas, lasītājs varētu pats tikt pie zināma atzinuma. Mēģināsim īsumā izsekot, kādas tautas un kultūras gadu tūkstošos varēja ietekmēt latviešu tautas tērpa izveidošanos.

KAS IR LATVIEŠI?

Senvēsture māca, ka ap 2.000 g. pr. Kr. pie Baltijas jūras apmetušās kādas indoeiropiešu ciltis. Ienācējiem ar iedzimtām somu-ugru ciltīm sajaucoties, izveidojusies baltu pirmtauta, kas apdzīvojusi tagadējo Latvijas, Prūsijas un Lietuvas territoriju.

Agrā dzelzs laikmetā šī tauta jau sadalījusies ciltīs: kuršos, zemgaļos un letgaļos. Par šo cilšu tērpu pirmās ziņas tomēr iegūstam tikai vēlā dzelzs laikmetā, no 11. — 12. g. s. letgaļu kapa archaioloģiskiem izrakumiem, kur tērps uzglabājies tik labi, ka to iespējams pilnīgi rekonstruēt. Šinī laikmetā letgaļu jaunava valkājusi metalla viju vainagu, baltu linu kreklu, pāri pleciem segusi zilas vilnas sagšu, bagātīgi rotātu ar bronzas gredzeniem un apšūtu ar rakstainiem apaudiem. Sagšu sasprauda uz krūtīm ar pakava saktu. Brunči vilnas, iespējams, bijuši balti ar rakstainu ceļu apaudu apakšmalā un apjosti ar rakstainu jostu. Kājās ādas kurpes. Daudz bronzas rotu.

Rodas jautājums, kādēļ gadu simteņos šis vēlā dzelzs laikmeta tērps tik ļoti mainījies? Tiešu atbildi līdz šim nekur nevar atrast. Varētu gan sniegt dažus vēsturē atrodamus faktus, lai uzminētu tērpu pārveidošanās iemeslus.

Atgriežoties pie dzelzs laikmeta kapiem, jāatzīmē, ka tanīs atrasta Romas, Bicances, Samarkandas, Bucharas, Taškentas, Bagdades, skandināvu, dāņu un vācu nauda. Tas norāda uz tirdznieciskiem sakariem ar minētām tautām. Šie sakari deva iespēju ieplūst no minētām zemēm jauniem materiāliem, jauniem rakstiem un technikām. Latvieši varēja izvēlēties savai *gaumei atbilstošas preces un pārveidot sava tērpa krāsu*, rakstu un rotāšanas technikas. Pēc dabas būdami ļoti konservātīvi, tie centušies paturēt ierastās *formas* un, pēc vecām tradicijām, tērps tomēr vēl joprojām sastāv no noteiktiem apģērba gabaliem: 1) galvas segas — vainaga, cepures vai auta, 2) krekla, 3) brunčiem, 4) jostas, 5) sagšas, villaines vai snātnes, 6) kurpēm un zeķēm, 7) rotām.

Tautas tērpu pārveidošanos iespaidojusi arī latviešu sajaukšanās ar citām tautām. Minēsim tikai dažus vēsturiskus faktus:

1). Ap 800. g pr. Kr. pie Baltijas jūras uz dzīvi apmetušies **lībji**, somu-ugru cilts tauta. Sākumā tie mājo ap Dundagu un Kuldīgu, bet viņu pēcteči divus gadu simteņus vēlāk pārvietojušies uz Vidzemi. Lībiešu kultūras pēdas atrodamas ap Rīgu, Salacu, Limbažiem, Cēsīm, Siguldu, Lielvārdi un Ikšķili.

2) Ap 7. g. s. Kurzemē, pie Grobiņas, dibināta **zviedru** kolonija, kas pastāvējusi pāris gadu simteņus.

3). 15. g. s. ap Bausku, Jelgavu un Jaunjelgavu bruņinieku ordenis nometinājis **votu** kara gūstekņus. Voti ir somu-ugru tauta, bet vietējie tos iesaukuši par „krieviņiem".

4). Ap 18. g. s., pēc Ziemeļu kara, Piebalgas novads bijis pilnīgi izpostīts, iedzīvotāji izkauti, mājas nodedzinātas. Tad krievi nometinājuši tur lielu pulku dzimtļaužu, **lielkrievu** no Jaroslavas guberņas.

Visām šīm Latvijā nometinātām tautām ir bijusi sava īpatnēja kultūra, kas, tāpat kā šīs tautas, sakususi ar latviešu tautu un tās kultūru.

Gadu simteņos gan vācieši, gan zviedri, krievi un poļi iekarojuši un valdījuši pār Latvijas novadiem ilgus gadus, uzspiežot savas kultūras zīmogu. Varbūt, teikto ievērojot, būtu vieglāk izprast tērpu dažādības atkarībā no novadiem.

(Turpinājums sekos)

T. dz.

Ai jel manu skaļu balsi,
Kā no viena zelta lieta!
Tālu tautas klausījās,
Cepurītes noņēmuši!

Man bij dziesmu pieci pūri,
Vēl ar kaudzi vācelīte,
Kad gribēju, tad dziedāju,
Labas vien lasīdama.

Gana man greznu dziesmu
Tai mazā galviņā;
Nav vēl viena izdziedāta,
Jau deviņas sacerētas.

Stāsti dziesmas, māmuliņa,
Tautiņās vadīdama,
Ko dziedāšu, malt iedama,
Ko vasaru druviņā.

Viena meita Rīgā dzied,
Otra dzied Valmierā;
Abas dzied vienu dziesmu —
Vai tās vienas mātes meitas?

KUR? KAS? CIKOS?

(Pārnesums no 1. lpp.)

Koru diriģenti — sarkani - baltu - sarkanu rozeti 3 collas diametrā ar sarkani - baltu - sarkanu lenti.

Tautas deju kopu vadītāji — sarkani - baltu - sarkanu rozeti 3 collas diametrā.

Svētku darbinieki — sarkani - baltu - sarkanu lenti.

KAS JĀIEVĒRO KORIEM UN DEJU KOPĀM

Visiem koriem, dziedātāju kopām, individuāliem dziedātājiem un deju kopām jāreģistrējas Informācijas birojā, Sv. Andreja baznīcā (Jarvis un Carlton Sts). Koristiem, skot ar 2. septembri, sestdien, plkst. 7.00 no rīta reģistrēšanās Maple Leaf Gardens, 60 Carlton St.

Koru un deju kopu pārstāvjiem jāiesniedz savas vienības ieradušos dziedātāju vai dejotāju vārdisks saraksts, ieskaitot diriģentu, un jāizņem par brīvu pienākušos: a) uztura kuponus, b) programmu, c) koncerta vai balles ieejas kartes, d) žetonus, un jānoskaidro pārnakšņošanas iespējas.

Darba kārtība koristiem sestdien, 2. septembrī:

Plkst. 7.00—8.00. — Brokastis, Maple Leaf Gardens.
Plkst. 8.00—12.00. — Ģenerālmēģinājums jauktiem koriem. Pl. 8.00 precīzi jauktiem koriem jānostājas uz estrādes. Mēģinājumu kārtos pr-ža vietn. A. Jankovskis, un tas notiks virsdiriģentu vadībā. Kopmēģinājums ir obligāts visiem koristiem, kas piedalās dziesmu svētku koncertā.
Plkst. 11.30—12.00. — Vīru koriem pusdienas.
Plkst. 12.00—12.30. — Koru uziešanas mēģinājums uz skatuves.
Plkst. 12.30—13.00. — Jaukto koru vīriem, kas dzied vīru korī, — pusdienas.
Plkst. 13.00—14.00. — Vīru koru mēģinājums.
Plkst. 12.30—14.00. — Jaukto koru pusdienas.
Plkst. 16.00—17.00. — Svētku gājiens. Visiem koru un deju kopu dalībniekiem jāsapulcējās gājienam **plkst. 16.00**, College ielas un University avenijas ziemeļaustrumu stūrī. Koriem un deju kopām pulcēšanās vietā jānostājas kolonnā pa četri pie savu koru vai deju kopu plakātiem, kurus izgatavos un uz vietas būs nogādājusi Rīcības komiteja. Kori, kā arī deju kopas tiek lūgtas ņemt līdzi savus karogus, bet, kam tādu nebūtu, — Latvijas karogus. Mazākās vienības var gājienā piedalīties arī bez karoga. Gājiena ilgums paredzēts 15 minūtes. Gados vecākie dziedātāji, kuriem gājiens varētu sagādāt grūtības, var pievienoties saviem koriem koncerta vietā — Maple Leaf Gardens — **pirms došanās uz estrādes. Koristu tērps svētku gājienā un koncertā.** Jauktiem koriem — tautas tērps. Tiem, kuriem tautas tērpa nav, vēlams nēsāt — dāmām baltas blūzes, tumšus svārkus; kungiem — baltus kreklus, prievītes un pelēkas bikses. Vīru koriem — tumšs uzvalks ar baltu kreklu un tumšas krāsas tauriņu.
Plkst. 17.00—19.30 — Svētku koncerts.
Plkst. 20.00—12.00. — Svētku balle.

Darba kārtība dejotājiem, sestdien, 2. septembrī:

Plkst. 8.30. — Pieteikšanās uz tautas deju sacensībām, kas to vēl nav izdarījuši, — Central YMCA's augšējā zālē, 40 College St.
Plkst. 9.00—11.00. — Tautas deju sacensības Central YMCA, 40 College St.
Plkst. 16.00—17.00. — Svētku gājiens (skat. — kārtība koristiem).

Svētdien, 3. septembrī:

Plkst. 8.30—11.30. — Tautas deju lieluzveduma ģenerālmēģinājums Varsity Arenā (Bloor un Bedford Sts.)
Plkst. 12.00—13.00. — Pusdienas (Varsity Arenā).
Plkst. 13.30—15.15. — Tautas deju lieluzvedums.

TAUTAS TĒRPU GODALGOŠANA

Tautas tērpu valkātājiem, kuri vēlas ņemt dalību godalgošanā, jāierodas svētku gājiena pulcēšanās vietā (College ielas un University avenijas ziemeļ - austrumu stūrī) sestdien, 2. septembrī, plkst. 15.30, kur Godalgošanas komiteja apstaigās korus un deju kopas, izvērtējot tautas tērpus.

Godalgošanas komitejā darbosies: H. Mercs (priekšsēdis), A. Dzērvīte (audumi), A. Gugāns (rotas lietas), O. Mežule (izšuvumi), M. Zichmanis (komitejas loceklis).

Negodalgos 1. vai 2. Latviešu dziesmu svētkos Kanadā jau reizi godalgotos tērpus. Balvas par pareizākajiem tautas tērpiem pasniegs svētku koncerta laikā.

KUR VAR IEGĀDĀTIES IEEJAS BIĻETES UZ DZIESMU SVĒTKU SARĪKOJUMIEM

Informācijas birojā, Sv. Andreja baznīcas telpās (Jarvis un Carlton Sts.) sarīkojumu ieejas biļetes būs saņemamas:

piektdien, 1. septembrī no pl. 17.00—22.00, un sestdien, 2. septembrī, no plkst. 8.00—15.00.

Biļetes saņemamas arī visos pirms programmas sākuma.

Svētku koncertam biļetes saņemamas Maple Leaf Gardens, pie kases ik dienas no plkst. 10.00—21.00. Svētdienās biļetes nepārdod.

NAKTSMĪTNES

Svētku dalībnieki var saņemt naktsmītnes par atlīdzību pieteikšanās kārtībā:

1) Toronto universitātes studentu mītnēs: Sir Daniel Wilson Residence, 73 St. George St. un Victoria College rezidencē. Cena skolēniem un studentiem (studentu karti uzrādot) $2.50 par diennakti, pārējiem $4.00.

Ievērojot ļoti mērenās cenas, kā arī apstākli, ka mītnes atrodas pilsētas centrā, ļoti tuvu lielākai daļai svētku sarīkojumu vietām, Rīcības komiteja ieteic izmantot šo vienreizējo izdevību. Mītnēs pavisam 200 vietas — 100 vīriešiem un 100 sievietēm (atsevišķās ēkās). Alkoholiskus dzērienus nav atļauts lietot.

2) Latviešu sabiedriskos namos. Cena $1.00.

3) Ģimenēs. Tuvākā informācija saņemama Informācijas birojā.

LATVIJAS PASTMARKU UN NAUDAS IZSTĀDE

Moto: Piemini Latviju — zemi
Baltijas jūras krastos.

Bez jau iepriekšējos dziesmu svētkos zinātniem sarīkojumiem, šogad svētku programmā uzņemta arī Latvijas pastmarku un naudas, jeb filatelijas un numizmatikas izstāde. Tā iekārtota Sv. Andreja baznīcas apakšējās telpās, Carlton un Jarvis ielu krustojumā, un to atklās sestdien, 2. septembrī, plkst. 10 rītā.

Plašākai latviešu sabiedrībai šī nozare, liekas, būs pasveša, jo līdz šim latviešu kollekcionāri ar labiem panākumiem piedalījušies gan vairākās vietējās izstādēs dažādās valstīs, bet lielās izkliedētības dēļ nav bijusi izdevība to vienkopus parādīt latviešu sabiedrībai. Tagad šādu izdevību ir devusi Kanadas Dziesmu svētku rīcības komiteja, ko visai atsaucīgi izmantojuši 36 latviešu kollekcionāri dažādās valstīs, no četriem kontinentiem.

Latvijas pastmarkas, naudas zīmes un monētas ir ne tikai vēstures liecinieces, bet tās atspoguļo arī tautas kultūrālos un saimnieciskos sasniegumus. Zināmā mērā tā ir arī latviešu tautas māksla miniatūrā. Šos materiālus un faktus izmantojot, izstādes dalībnieki ir centušies pārskatāmā veidā parādīt Lavijas brīvības cīņas, brīvvalsts laikmetu un, beidzot, arī pašreizējo Latvijas okupāciju un trimdas dzīves nacionālos centienus, ko spilgti raksturo dažādi propagandas izdevumi. Vecākās paaudzes izstādes apmeklētāji varēs pakavēties atmiņās, reizēm tās atsvaidzinot, bet jaunākai paaudzei tā var būt vērtīga papildstunda zināšanu un jaunu ierosmju apgūšanai.

Nepieskaroties izstādes dalībnieku klāstiem un techniskam iekārtojumam, ko katrs apmeklētājs atradīs vispārējā Dziesmu svētku vai speciālā izstādes katalogā, izstādes rīkotāji un dalībnieki cer, ka svētku apmeklētāji izmantos izdevību, lai iepazītos ar šo filatelistu un numizmatu darbu, kas darīts Latvijas vārda un nacionālo mērķu populārizēšanai.

Pie izstādes iekārtots arī oficiāls pasta kantoris, kurā ikviens var nodot vēstules vai citus pasta sūtījumus apzīmogošanai ar speciālo Dziesmu svētku zīmogu, kas nākotnē kļūs par vēsturisku relikviju šim sarīkojumam. Turpat darbojas arī pastmarku tirdziņš, kurā interesenti varēs iegādāties Latvijas pastmarkas un naudas zīmes, Dziesmu svētku propagandas markas, speciālas aploksnes, skatu kartītes u. t. t.

Svētdien, 3. septembrī, plkst. 12.00 dienā, DV namā 123 Huron St. noorganizēta latviešu filatelistu un numizmatu sanāksme, kā arī Latviešu filatelistu apvienības pilnsapulce. Visi interesenti aicināti tajā piedalīties.

Šo rindiņu noslēgumā, lai atļauts filatelijas un numizmatikas izstādes rīcības komitejas vārdā pateikties visiem, kas sekmējuši šīs izstādes labo izdošanos, un apmeklētājiem, kas veltījuši tai savu uzmanību, tik plašā sarīkojumu virknē.

R. Norītis.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
982 DANFORTH AVE., TORONTO.
Birojā: HO 5-7527. Mājās: HO 6-5024.

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS.
Lai atskan latviskā dziesma pār Kanadas ezeriem un siliem!
Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

P. Dreimanis

DZIESMU SVĒTKI - LATVIEŠU MĀKSLINIEKU PARĀDE UN VIŅU DARBU IZSTĀDE

Dziesmu svētku svarīgākais sarīkojums ir kopkora koncerts, kas sevišķi ietekmē klausītājus un saista viņus ar dziedātājiem vienā nedalāmā vienībā. Bez tam trešajos latviešu dziesmu svētkos Kanadā vēl būs Tautas deju lieluzvedums, Jaundarbu koncerts, Rakstnieku cēliens, Gleznu un daiļamatnieku darbu izstādes. Visiem šiem sarīkojumiem ir līdzīga kopkora koncertam nozīme, izceļot tautiskas īpatnības un veicinot to izpratni atsevišķos laikmetos. Katrā no tiem tautas gara izpaudumi zināmā mērā pārveidojas modernisma un citu faktoru ietekmē: rodas arī variācijas. Tautas pārdzīvojumos un to izteiksmes veidos īpaši iedziļinās mākslinieki un savos darbos raksturo izkristallizējušos jaunākos sasniegumus. Daži no tiem ar laiku aizmirstas, citi nostiprinās tautā, iegūstot tradiciju nozīmi.

Dziesmu svētku sarīkojumi dod iespēju to apmeklētājiem iepazīties ar tautas kultūrāliem veikumiem dažādos laikmetos, kas kuplina viņu gara dzīvi un stiprina tautisko stāju. Jo cilvēka apziņa ir nacionāli bagātāka, jo viņš ir stabilāks savas tautas loceklis. Tāpēc dziesmu svētku sarīkojumi ir ļoti svarīgi latviskuma saglabāšanai, īpaši trimdas apstākļos.

Mākslinieku personīgie priekšnesumi un viņu darbi nepārprotami ietekmē klausītājus un skatītājus. Veiklai viņu darbu saistīšanai priekšnesumos vēl lielāka nozīme. Dziesmu svētku dalībnieki un apmeklētāji, piedaloties pēc iespējas vairākos no minētiem sarīkojumiem, nemanot savij katrā no tiem iegūto ietekmi vienā garīgā vainagā, kas līdz ar to kļūst kuplāks un krāšņāks, pārspējot daudzu citu sarīkojumu nozīmi. Otrkārt, šie piedzīvojumi norāda uz iespējām vienā sarīkojumā saistīt dažu mākslinieku darbus ar nolūku stiprināt tautisko apziņu.

Iedomāsimies, piemēram, Daugavu augšpus Doles salai ar augstām māla kraujām kreisajā krastā. Tur ir arī krāces, kur zvejnieki ieliek savus tačus un rītos un vakaros izceļ no tiem lašus un nēgus. Pa upi dodas lejup liellaivas ar māla, plienakmeņu un malkas kravām. Pret straumi slīd citas liellaivas ar baltām burām kā lieli putni.

Visu to un vēl citu uzglezno mākslinieki. Viņu darbu ar Daugavas ainavām netrūkst. Vēl vairāk to ir komponistiem un dzejniekiem. Pēdējie ir sarakstījuši pat veselas grāmatas: piem., Staburaga bērni. Arī tautas tradicijās Daugava bieži daudzināta, īpaši dziesmās: dažas no tām bieži dziedam: piem., „Daugaviņa, māmuliņa, viļņo strauji plūsdama; Daugaviņa stalti balta, Tu mums maizes devējiņ"...

Dziedot šo dziesmu, jūtas strāvo cauri tekstam un kādai ainavai vai gleznai, saplūstot vienā spilgtā vienībā, kas aizrautīgi ietekmē dziedātājus un klausītājus. Vērojot gleznu un klausoties minēto dziesmu, arī jaunieti, kas Daugavu nav redzējis, var iegailēties tēvzemes mīlestības dzirkstele, un viņš var iesaukties — Es gribu redzēt Māmuliņu!

Šai piemērā aplūkotā iespēja, ar mākslinieku darbiem veidot dzimtenes ainavas, atbilst Dziesmu svētku apmeklētāju pārdzīvojumam, kas izveidojas vairāku sarīkojumu ietekmē. Tas nevar nepamudināt tautiešus reālizēt viņu apziņā izveidojušos piemēru savā trimdas dzīves vietā.

Vispār mākslinieku priekšnesumi un viņu darbu vērošana dziesmu svētkos ir neapšaubāmi nacionālās stājas veidotāji un stiprinātāji.

Latviešu Dziesmu Svētku Biedrības Kanadā valde — 1. rindā no kr.: A. Jankovskis, E. Krūka, J. Cīrulis, B. Senkēviča; 2. rindā: J. Grodnis, J. Dindzāns, H. Mangale, A. Putniņš.

DZIESMU SVĒTKI - TAUTAS VIENOTĀJA SAITE

Kultūra un civilizācija ir visu pasaules nāciju, bijušo un esošo, kopdarinājums. Daža laba tauta un valsts sen vairs nav dzīvo vidū, bet to radītās gara vērtības ir palikušas kultūras ēkas pamatos. Kultūras vērtību radīšana neatkarājas no tautas lieluma un robežu platuma, bet gan no radošas gribas, nemitīga darba, centības un vides, kādā tā ilgstoši dzīvo. Latviešu tauta jau kopš tūkstoš gadiem ir dzīvojusi citu kultūrtautu kaimiņos vai to vidū un sīvā pastāvēšanas cīņā veidojusi savas tradicijas, savu stāju un dzīves ziņu, savu valodu un nacionālo kultūru — un ar visu to ir devusi savu daļu Eiropas kultūras veidošanā.

Viena no spilgtākām latviskās gara kultūras izpausmēm ir bijusi un ir latviešu dziesma un tās skandēšana dziesmu svētkos. Jau gandrīz simt gadu dziesmu svētki ir lielākais latviskās kultūras dzīves notikums. Kopš pirmajiem novadu un vispārīgajiem dziesmu svētkiem, desmitiem un simtiem tūkstošu latviešu pulcējušies, lai baudītu dziesmu skaņu izraisīto prieku un apliecinātu kopīgu dzīves veidu, mērķus un likteni. Visi dziesmu svētki ir bijuši liels notikums tautas dzīvē, un tos apbrīnojuši daudzi citu tautu un valstu piederīgie. Tie vienmēr vērtēti kā latviešu tautas īpatnējākais, oriģinālākais un spilgtākais gara dzīves un kultūras izpaudums.

Latviešu dziesmā spoguļojas tautas gars, tautas dzīve un liktenis. Dziesma un tās dziedāšana saista tautas mūža posmus, un tās pavediens vieno bijušās paaudzes ar nākošām. Šodien šis pavediens ritinās cauri visai pasaulei, vienodams latviešus svešumā un saturot tos likteņu kopībā ar postā grimušo tautas daļu dzimtenē.

Kā Kanadā, ASV, tā arī citās pasaules daļās latviešu dziesmu svētki arvien vairāk apliecina ne tikai ciešās tautas kopas saites, bet arī nemitīgu rosmi radošā darbā. Kā koņu koncerti, tā citi blakus sarīkojumi ir ne tikai sasniegtā demonstrējums, bet arī pierādījums, ka latviešu valoda un latviešu nacionālā kultūra dzīvos, kamēr dzīvos latviešu cilvēki.

Lai latviešu dziesma šais svētkos mūs par jaunu iepriecina, pacildina, tuvina un iedvesmo nesavtīgiem darbiem un cīņai par tautas pastāvēšanu un brīvību!

H. Tichovskis.

DZIESMU SVĒTKU VIRSDIRIĢENTI

ARNOLDS KALNĀJS

JĀNIS CIRULIS

BRUNO SKULTE

JĀNIS NORVILIS

PRINCESE GUNDEGA UN KARALIS BRUSUBĀRDA

Anna Brigadere kādā savā dzejolī saka:

Dod jel, sirds, jo vairāk dosi,
Jo tu vairāk iemantosi.

Šīs rindas ir it kā vadmotīvs visos Annas Brigaderes darbos, un sevišķi spilgti tas parādās viņas pasaku lugā Princese Gundega un karalis Brusubārda. Šogad, kad paiet simts gadu kopš Annas Brigaderes piedzimšanas, Dziesmu svētku izrādei izvēlēta šī viņas luga, kas trimdas apstākļos ir liela uzdrīkstēšanās jau tādēļ vien, ka mums nav pastāvīgas skatuves. Bijusī Dailes teātŗa aktrise Emma Znotiņa-Kalniņa tomēr uzdrīkstējusies šo lielo lugu sagatavot, strādājot ar tēlotājiem, no kuŗiem nevienam nav profesionāla teātŗa pieredzes. Izrādē piedalās ap 40 cilvēku un jau notikušā pirmizrāde liecināja, ka luga ir skatuviski labākais Toronto latviešu ansambļu uzvedums, par ko sirsnīgs paldies lugas sagatavotājai E. Znotiņai-Kalniņai, dekorātoram A. Krūmiņam, apgaismotājiem un visiem uzveduma dalībniekiem.

Princese Gundega un karalis Brusubārda nekad nav uzvests nesaīsināts, un arī E. Znotiņa-Kalniņa diezgan daudz teksta nosvītrojusi, un šajā gadījumā režisori gribas salīdzināt ar Pēru Gintu, kas meklē kodolu. Ja Pērs Gints sīpolā kodola neatrod, tad, pretēji viņam, Annas Brigaderes dotais kodols it kā pats kāpj ārā no čaulām, un šo kodola atraisīšanās procesu lugas sagatavotāja ir paātrinājusi, bet ne sagrozījusi. Mēs redzam princesi Gundegu tādu, kādu to Anna Brigadere radījusi: sievieti-prasītāju, kas dodama iemanto, kas aug un mainās uz augšu. Gundega ir viena no sievišķīgākām sievietēm Annas Brigaderes lugās, — mainīga, prasīga, pilna lepnuma, spīts un neapzinātas mīlestības, Anna Brigadere saviem tēliem allaž likusi celties, mainīties uz pilnību, un pasakas gaismā Gundegas lielā maiņa vizuļo un spīd kā rasa lēcošās saules staros.

— Es esmu es! — Gundega atkārto, un šī — es — apzināšanās viņu pilda ar spēku, kas palīdz nest grūtumus ar paceltu galvu. Gundega pati neapzinās, kad viņa sāk liekties, kad mīlestība pāraugusi spītu, bet skatītāji šo mirkli nojauš, jo katrs, kas patiesi mīlējis, ir it kā nometis savu es un noliecies, un kā Brigadere saka: Dod, jel, sirds, jo vairāk dosi, jo tu vairāk iemantosi.

Raksturīgs otrs pārtapšanas moments Annai Brigaderei ir darbs. Darbs ir saistīts ar grūtumu. To pārvarēšana, iemīlēšana un darba prieks liek cilvēkam augt, kļūt labākam, — baltākam. Gundega aiz spīts aiziedama ar ubagu Māri, uzņemas darba grūtumus. Simbolisks mirklis ir, kad Māris uzklāj Gundegai savu ubaga segu, teikdams:

(Nobeigums 10. lpp.)

Dr. N. Vīksniņš.

LAI LATVJU DZIESMAS BRĪVI PLŪST!

Dziedot dzimu, dziedot augu,
Dziedot mūžu nodzīvoju,
Dziedot iet dvēselīte
Dieva dēlu dārziņā.

Latvju tautai dziesmas tik mīļas, ka tā gribētu tās paņemt sev līdzi arī aizkapa dzīvē:

Kas tur skaņi gavilēja
Kapu kalna galiņā?
Mūs' māsiņa gavilēja
Veļu govis ganīdama.

Kr. Barona dainu sējumi satur tādas gara bagātības, ka tās ne tikai spirdzina mūs paguruma brīžos un uztur ticību mūsu nākotnei, bet ar lepnumu varam tās rādīt arī citām tautām. Jau mūsu neatkarīgās valsts tapšanas laikā šo bagātību demonstrēšana izdarīja mūsu politiķiem lielu pakalpojumu.

Ar ko izskaidrojama šī lielā tautas gara mantu bagātība? Te svarīga ne tikai mūsu piederība indoeiropiešu tautu saimei, bet ļoti nozīmīgi arī mūsu tautas vēsturiskie apstākļi, sevišķi tas, ka mūsu tautas vairākums nodarbojās ar zemkopību.

Visjaunākais uzskats par indoeiropiešu pirmdzimteni, kas izteikts „The Encyclopedia Americana" 15. sējumā, ir tas, ka šī pirmdzimtene bijusi tieši Baltijas jūras austrumu piekrastē, tas ir, Latvijā un Lietuvā. Šis uzskats tomēr koriģējams tai ziņā, ka Lietuva patiešām varētu būt šīs pirmdzimtenes sastāvdaļa, bet Latvijā ir dzīvojušas somu-ugru tautas, ko mūsu attālie senči, kā aistu priekšpulki, ir pārvarējuši. Viņu pirmā ekspansija bija tik strauja un spēcīga, ka vēlā akmens laikmetā novedusi viņus cauri Igaunijai pat līdz Dienvidsomijai. Toties branzas laikmetā viņi bija spiesti atkāpties uz Daugavas aizsardzības līniju. Viņu otrā ekspansija, sākot ar 1. g. s. pēc Kr., jau bija gausāka, jo bija jācīnās arī ar ģermāņiem un slaviem.

Mūsu attālie senči ienāca kā augstākas kultūras nesēji. Pretēji somu-ugru tautu lopkopjiem-nomadiem, viņi jau ir zemkopji un viņu kapenēs jau atrod liellopu un aitu kaulus. Citas aistu ciltis nonākušas līdz Okas upei un Volgas vidusdaļai. Tātad aisti ir bijuši augstākas kultūras nesēji ne tikai Baltijas telpā, bet arī plašākā rajonā. Tāpēc mēs redzam, cik nepareizs ir baltvācu allaž un visur propagandētais uzskats, ka tieši viņi ir bijuši pirmie un vienīgie „kultūras nesēji" mūsu zemē. Pat vēl vairāk: aisti jau 1. g. s. pēc Kr. ir bijuši savā kultūras attīstības pakāpē augstāki par ģermāņiem. Atcerēsimies to, ka romiešu vēsturnieks Kornelijs Tacits savā darbā „Germania" (98. g. pēc Kr.) pasvītro, ka pretstatā ģermāņiem, aisti cītīgi nodarbojas ar zemkopību, tātad savā kultūras attīstībā aizsteigušies ģermāņiem priekšā. Kad sakarā ar gotu virzīšanos uz dienvidiem pārtrūka sakari ar Rietumeiropu, šai laikā izvirzījās divi ievērojami vietējie kultūras centri: Zemgale un Klaipēda (Mēmele), kas toreiz piederēja pie kuršu apdzīvotās territorijas. Igauņu rotas lietas ir tiešs šo centru paraugu atdarinājums. Vēl 12. un 13. g. s. latviešu zemkopība ir bijusi augstāka par vācu tā laika agrikultūru. Pat Pad. Latvijas vēsturnieki atzīst, ka latvieši šai laikā jau pazinuši 3 lauku sistēmu. Bez tam arī vēsturnieks J. Landers savas „Latvijas vēstures" pirmā daļā pasvītro, ka vācieši, tikai ienākot mūsu zemē, iepazinušies ar ecēšām, kas viņiem nav bijušas lietošanā. Lai gan 13. g. s. beigās latviešu ciltis pazaudēja savu politisko brīvību, toties tās sakļāvās vienā nācijā un saglabāja savu personīgo brīvību un tiesības uz savu zemes īpašumu. Vienīgi 15. g. s. beigās sāka ieviesties dzimtbūšana atsevišķos novados, un tikai 1552. g. Pērnavas landtags legālizēja dzimtbūšanu visas Livonijas apmērā. Tāpēc ir pilnīgi nepareizi runāt par latviešu tautas 700 gadu verdzību. Ļoti smags posms mūsu vēsturē ir bijis 18. g. s. un 19. g. s. pirmā pusē. Bet pat šai laikā Vidzemē ir bijuši daudzi „brīvie zemnieki" Rīgai piederošos plašos novados ārpus Rīgas.

Bet pat vissmagākajos nebrīvības gados latvieši uzrādījuši lielas spējas un lielu gara možumu.

Latviešu lielās spējas raksturo, piem., tas apstāklis, ka 18. g. s. beigās „Mitauische Zeitung" sludinājumos figurē norādījumi par dažiem dzimtcilvēkiem, ka viņi prot 4-5 amatus un māk runāt 4-5 valodas. Pretstatā tam, Jannaus savā grāmatā „Sitten und Zeit" konstatē, ka baltvāci labākā gadījumā iemācoties vienu svešvalodu, un viņi savām dāmām nemācot lasīšanas un rakstīšanas māku, lai viņas varētu rakstīt mīlestības vēstules saviem mīļākiem. Par latv. gara možumu liecina tas, ka tieši viņu „līgo dziesmas" ir bijušas tās, kas ierosināja vācu dzejnieka Herdera svētīgo domu, ka arī tautas plašajām masām ir sava kultūra. Tā radās viņa interese par latviešu un citu tautu tautas dziesmām, kas vēlāk noveda pie dažādo tautu etnografisko īpatnību pētīšanas. Herders saka, ka „savās mīlestības dziesmās latvieši ieliek visu savu smalkjūtību, kādu vien spējušas izteikt iemīlējušos (jauniešu) ilgas (burtiski melancholija), viņi prot izteikt sīkas, bet raksturīgas zīmes (pazīme), pirmos vientiesīgos jūtīgās sirds saviļņojumus (kustības) ar tādu mākslu, ka viņu dziesmas spēj dziļi aizgrābt". Pēc prof. P. Šmita domām, par latviešu tautas dziesmu ziedu laikiem uzskatāms laikmets no 13. — 14. g. s.

Čaklākās tautas dziesmu sacerētājas un dziedātājas ir bijušas sievietes, kas tās arī iemācījušas bērniem. Arī sievietes darbs bija tāds, kas vieglāk saistāms ar dziesmu teikšanu un dziedāšanu. Tas apstāklis, ka latviešu tauta ilgus gadu simtus bija galvenā kārtā zemkopju tauta, radīja viņos intimāku saskari un saskaņu ar dabu un dzīvniekiem, kas izpaudās arī tautas dziesmās. Šis apstāklis ļāva arī vieglāk saglabāt šo garīgo mantojumu no paaudzes uz paaudzi, kā arī atviegloja šo dziesmu uzrakstīšanu, kamēr tās vēl tautā bija dzīvas. Tas arī izskaidro, kāpēc latviešu dziesmu svētki mūsu tautā ir bijuši un vēl tagad tik populāri. Šie svētki miniatūrā jau sastopami gan Līgo svētkos, gan arī latviešu godos, kuŗu ļoti svarīga sastāvdaļa ir kopēja dziedāšana un apdziedāšanās.

Vēsturiski par dziesmu svētku kustības sākumu uzskatāms 1864. g., kad Juris Neiķens sarīkoja Dikļos pirmo dziesmu dienu. Kaut dziesmas vēl visas bija vācu valodā, tomēr tas jau bija solis uz priekšu, ka bija atļauts dziedāt laicīgas dziesmas. Tā laika noskaņas ļoti gleznaini attēlojis Jānis Sarma savā romānā „Negantnieks", kas veltīts dzejnieka Auseķļa raksturošanai, bet notēlo arī J. Neiķena darbību. Dikļiem sekoja arī citi novadi, sagatavojot zemi latviešu vispārējiem dziesmu svētkiem. Tos organizēja jau 1868. g. nodibinātā Rīgas latviešu biedrība, un tie notika Rīgā, 1873. g. vasarā, no 26. — 29. jūnijam. Tur pulcējās 55 koŗi ar 1103 dziedātājiem un to virsdiriģenti bija Jānis Bētiņš un Indriķis Zīle, bet rīcības komitejas priekšnieks — R. Tomsons. Te jau puse dziesmu bija latviešu.

Pirmos vispārējos dziesmu svētkus atklājot, Rīgas latviešu b-bas namā Baltijas skolotāju semināra audzēkņu koris J. Dreiberga vadībā apsveica viesus — ar Baumaņu Kārļa komponēto „Dievs, svētī Latviju", kas aizkustināja visus klātesošos un vēlāk kļuva par latviešu tautas himnu.

Pēc 7 gadiem — 1880. g. jūnijā, Rīgā notika otri vispārējie dziesmu svētkus rīkoja Rīgas jau sasniedza 1624, virsdiriģenti Bētiņš un Zīle, rīc. kom. pr-ks K. Kalniņš. Programmā jau pirmo reizi figurē komp. Jurjānu Andreja vārds. Arī trešos visp. dziemu svētkus rīkoja Rīgas latviešu b-ba, kuŗos rīc. kom. pr-ks bija Fr. Grosvalds. Dziedātāju skaits jau bija 2618, un tos vadīja Zīle, Jurjānu Andrejs un Vīgneru Ernests. No 31 dziesmām šoreiz latviešu valodā jau bija 21. Šais svētkos pirmo reizi atskaņoja Jurjānu Andreja kantāti „Tēvijai", ko mēs itin bieži dzirdam arī tagad, trimdā.

Tad dziesmu svētku kustība jau draudēja apstāties, jo „jaunā strāva" asi nostājās pret R. L. B-bas darbību, kā arī krievu valdības pārkrievošanas politika bija nelabvēlīga pret latviešu nacionālajiem centieniem.

Vienīgi Jelgavas latviešu b-bas pr-kam, adv. J. Čakstem, izdevās dabūt krievu valdības atļauju sarīkot svētkus it kā Kurzemes pievienošanas Krievijai 100 g. atcerei. Šie IV vispārējie dziesmu svētki notika 1895. g. Jelgavā; tais piedalījās pāri par 4000 dziedātāju un 14 orķestŗi ar apm. 200 mūziķiem. Virsdiriģenti bija Jurjānu Andrejs, Vīgneru Ernests un J. Kade. Šo svētku sajūsma bijusi tik liela, ka tauta trešajā svētku dienā pieprasīja noslēgumā vēl nodziedāt „Dievs, svētī Baltiju". (Krievu valdība neatļāva lietot vārdu „Latvija"). Rīcības komiteja ar J. Čaksti priekšgalā devās uz gubernātora pili, lai personīgi dabūtu atļauju šīs dziesmas dziedāšanai. Gubernātors ēdis pusdienas kopā ar saviem viesiem. Delegācija gaida vienu stundu, otru, pat trešo stundu. Gaida arī klausītāju tūkstoši. Beidzot atļauja dabūta. Tai laikā Jelgavā viesojās somu prof. Mikola kopā ar kundzi rakstnieci Mailu Talvio, kas par saviem vērojumiem stāsta šādi: „Kad mēs ar vīru redzējām klausītāju nedalīto pieķeršanos savas tautas svētumam un lielo pacietību, ar kādu tie bija gaidījuši uz šo vienu dziesmu veselas trīs stundas, tad mēs sev teicām: „Šī tauta reiz kļūs brīva". — „Un šī mūsu nojauta piepildījusies, un jūsu prieks ir arī mūsējais" (sk. prof. K. Kundziņa „Laiki un likteņi."). Arī V vispārējie dziesmu svētki notika pēc ilgāka starpbrīža — tikai 1910. g., lai atzīmētu it kā Vidzemes 200 g. atceri tās pievienošanai Krievijai, jo Japāņu kaŗš un 1905. g. revolūcija aizkavēja svētku rīkošanu. Dalībnieku skaits bija tikai 2300, bet programma bija itin latviska. Virsdiriģenti bija prof. J. Vītols, P. Jozuus, Jurjānu Andrejs un Pāvuls, un tradicionālie Bētiņš un Zīle.

Nākamie vispārējie dziesmu svētki jau brīvās Latvijas laikā. VI vispārējie dziesmu svētki notika Rīgā, 1926. g. Rīcības komitejas pr-ks prof J. Vītols. Virsdiriģenti — P. Jozuus, A. Kalniņš, E. Melngailis un T. Reiters. Svētkos piedalījās 158 koŗi ar 6526 dziedātājiem un 16 orķestŗi ar 420 mūziķiem.

1930. g. nodibinājās speciāla Dziesmu svētku b-ba ar prof. J. Vītolu priekšgalā. VII visp. dziesmu svētki notika 1931. g. Dziedātāju skaits jau pārsniedza 12.000 un tos vadīja T. Reiters, P. Jozuus, A. Kalniņš un T. Kalniņš. VIII visp. dziesmu svētki sekoja jau pēc 2 gadiem — 1933. g., lai atzīmētu pirmo vispārējo dziesmu svētku 60 gadu atceri. Dalībnieku skaits apm. tāds pats kā VII svētkos, un arī virsdiriģenti tie paši. IX visp. dziesmu svētki jau notika 1938 g., otrā pusē Daugavai, Uzvaras laukumā. Virsdiriģenti bija T. Reiters, T. Kalniņš un E. Melngailis.

Līdztekus vispārējiem dziesmu svētkiem ikgadus notika vairākas novadu un apgabalu dziesmu dienas. Plašākie no šāda veida svētkiem bija trešie Latgales dziesmu svētki Daugavpilī, 1940. g. 16. jūnijā, kuŗos piedalījās ap 8000 dziedātāju un apm. 50.000 apmeklētāju. Noslēgumā, nodziedot 3 reizes valsts himnu, dalībnieki šķīrās, nojaužot Latvijas drūmās dienas.

Arī trimdā atjaunojās dziesmu svētku kustība. Tā sākās 1946. g. Vācijā, Anglijā — 1949. g., Kanadā — 1952. g. un ASV — 1953. gadā. Ja 1952. g. dziesmu svētki Kanadā, ko vadīja E. Freimane un J. Cīrulis, vēl bija rīkoti šaurā apmērā, tad šogad rīkojamie Kanadas dziesmu svētki kļūst jau par grandiozu pasākumu.

Latviešu dziesmu svētkiem trimdā ir ārkārtīgi liela nozīme. Tie ne tikai izraisa un veicina latviešu aistētiskās jūtas, bet vēl vairāk veicina latviešu nacionālo pašapziņu un tautas kopības izjūtu. Šo svētku saimnieciskie guvumi ir tik plaši, ka ar tiem var veicināt arī citas mūsu gara dzīves nozares. Ļoti svarīga ir arī latviešu tautas un kultūras populārizēšana Kanadas sabiedrībā, pie kam šādi svētki var panākt šai ziņā daudz vairāk nekā vesels ducis memorandu, kas nereti paliek nelasīti. Šo svētku atskaņas gan tieši, gan netieši, sasniegs arī mūsu dzimteni, dos lielāku spēku izturēt dzīves pelēko ikdienu un veicinās cerības Latvijas labākai nākotnei. Tāpēc lai mīļš, mīļš paldies svētku organizētājiem.

Lai latviešu dziesmas plūst brīvi un sasniedz arī citus latviešus dzimtenē un citos kontinentos!

Teic dziesmiņas, māmuliņa, Tu dziesmiņas daudz zināji...

MARISS VĒTRA

1926. GADĀ

Rīgā atgriezos, trīs gadus pēc Rīgas noilgojies. Bija vasara, īsi pirms Jāņiem — 1926. gads. Rīgā iebraucu satraukts kā medus mēnesī. Trīs gadus itāļu operās un dziesmās nodzīvojis, Rīgā iekritu kā satrakotā dziesmu jūrā.

Bija sesto Dziesmu svētku laiks. Kur gāji, viss dziedāja — uz ielām, dzīvokļos, skolās uz salmu guļklājiem un — Esplanādē. Ap Esplanādes lielo laukumu bija uzcelta liela koka sēta; Esplanādē, kā slavas dziesma senlatviskas pils izskatā, pacēlās milzu tribīne dziedātājiem. Pauls Kundziņš, architekts, bija darinājis metus dziesmu tribīnei un sētai. Pat sēta dziedāja . . .

Latvijas lauki bija sabraukuši Rīgā ar dziesmām. Kad gāju uz dziesmu svētku mēģinājumu, uz Kundziņa sētas sēdēja trīs lauku puiši, dziedāja — Trīs jaunas māsas . . . un aicināja mani līdzi „ar dziesmām pār sētu, aiz sētas pie dziesmām.” Pār sētu nekāpu. Man bija jauns vasaras apģērbs. Tas prasīja durvju. Durvju nebija. Pie komercskolas sētā atradu vārtus kā laidaru. Pa laidara vārtiem plūda un staigāja cilvēku jūra. Visas sievietes, pat visglītākās un vecākās bija ģērbtas spoži izskatīgos tautas tērpos.

Dziesmu laidarā bija daudz sieviešu, daudz saules un traka ņirboņa. Tur bija arī padzērienu galdi, zelters, ogļskābētā dzērveņu sula pudelēs, sviestmaizes, cīsiņi un sinepes.

Biju kā apmulsis, stāvēju, skatījos, sirds lēkāja pa krūtīm. Ilgi, ilgi nebiju Rīgu redzējis. Jutos kā apreibis.

— Še roka! — man pēkšņi uzsauca neliels vīrs ar platiem pleciem, rakstnieks Pāvils Rozītis. Galva viņam bija vēl platāka, bet mati apcirpti īsi kā cietumniekam, vai Persijas paklāju tirgotājam. Kaŗa laiku Rozītis bija pavadījis Kaukazā un arvien vēl dzejoja par kaukazietēm. — Tu domā, itāļi dzied — viņš kratīja man roku, — es saku, latvieši dzied labāk! Dzirdēsi, ticēsi. Tev mute būs ciet. Itāļi dziedot tikai dūdina kā medņi nārsta laikā, lai mīlinātos kaislībās. Latvieši dzied tīra prieka dzīti. Iesim apsēsties. Reiters jau kāpj tornī. Drīz sāksies.

Lai dziedātāju tūkstoši sarodzētu vadītāju, svētku virsdiriģentiem bija uzcelta vainagiem rotāta diriģentu pults, paprāva pļavas šķūnīša augumā. Pa trepēm, kā kūtsaugšā pēc siena, virsdiriģentiem bija jākāpj uz savu stāvvietu. Kamēr tribīne pildījās ar kori, Teodors Reiters jau slaucīja sviedrus, bet dziesmu klājumā ienāca Jānis Zālītis. Izsmalcinātais mūziķis tolaik bija grāmatizdevēja Anša Gulbja līdzdirektors Nacionālā operā. Pasmaidījis šurp un turp, viņš cēli kā lāma pārsoļoja tukšumam un apsēdās.

Teodors Reiters savā tornī pacēla rokas. Arī diriģējot viņš prata ar sauju izbraukt caur slapji sasvīdušiem matiem. Šo nodarbību viņš atkārtoja piecas reizes ar paceltām rokām, pirms lielais koris viņu pamanīja un uzsāka dziesmu.

Stundas gāja nemanot. Aizgāja Pāvils Rozītis. Jānis Zālītis arī aizgāja, bet atkal atgriezās. Teodora Reitera vietā uz augstā virsdiriģentu troņa pārmaiņus svīda resnais Emīls Melngailis, plānais Alfrēds Kalniņš ar visu bārdu, un pat lēnais, miermīlīgais Pauls Jozuus ar īsām, baltām un spurainām ūsiņām pirms diriģēšanas pārsvieda pār plecu baltu, Vecpiebalgā austu, dvieli sviedru slaucīšanai. Bija ārkārtīgi karsta, saulaina diena. Bija ārkārtīgi gaŗš un saulains mēģinājums. Pēc mēģinājuma dziedātājiem no izskata vien jau varēja noteikt, kādu balsi kuŗš dzied lielajā korī. Soprāniem un tenoriem no ilgās skatīšanās saulē kreisais vaigs bija sarkans un iekaisis; zemās balsis — alti un basi bija saulē apsvilinājuši labos vaigus, slapjajos virsdiriģentos veroties.

Kad sākās lielais koncerts simts tūkstoš klausītājiem, ik cilvēkam lielajā dziesmu korī dega sirds un arī vaigs.

Vēlākos gados Rīgā bija lielāki dziesmu svētki. Trīsdesmit pirmajā gadā svētku koris pieauga uz 12.000 dziedātājiem. Gadu pirms lielā posta sākšanās mūsu dziesmas gavilēja Rīgā ar 16.000 balsīm.

Sestie dziesmu svētki bija mazāki. Uz ēvelētiem soliem bez biļetes kā goda viesis sēžot, saskaitīju dziedoņus uz Paula Kundziņa dziesmu pils tribīnes. Sesto Dziesmu svētku korī bija tikai — 3861 dāma un 2665 dziedoši vīrieši. Korītis nebija no lielajiem — kopā tikai 6526 balsis, bet dziedāt tas tiešām prata. Pāvilam Rozītim bija dziļa taisnība. Tik aizrautīgu dziedājumu Italijā nebiju dzirdējis. Sajūsma, ko sestie Dziesmu svētki — kā pirmie brīvajā Rīgā, — uzspieda visai zemei, laukos un pilsētās, tomēr bija daudz, daudz lielāka par 6526 balsīm.

Blakus sajūsmai šajos svētkos tomēr bija ieguldīts arī liels darbs — 158 koŗi dziedāja 43 dziesmas. Lai dziesmas skanētu kā dziesmas, tās bija sadziedātas 127 kopmēģinājumos ar virsdiriģentiem dažādos Latvijas novados. Četrdesmit trīs latviešu dziesmām bija trīspadsmit latviešu autoru. Ar trīspadsmit skaņražiem pat lielas tautas var lepoties, ja skaņraži rada saturu skaņās. Sestos Dziesmu svētkos satura netrūka, kaut arī mūsu vecakiem un cienītajiem skaņražiem piebiedrojās čupiņa vēl plašāk nepazītu un nedzirdētu vārdu. Cik atceros, starp tiem bija — Jānis Kalniņš, Jēkabs Graubiņš, Jēkabs Poruks, Valdemārs Ozoliņš un Paula Līcīte no mūsu jaunās konservātorijas jaunaudzes. Šos skaņražus izvedot tautā, sesto Dziesmu svētku ietekme vēl allaž nav rimusies.

Kaklētājs un dziesmu teicēja Latvijā.

⁂

Italijā biju noilgojies lauku rupjmaizes, svaigu paniņu, laba biezpiena un — Gaujas līču. Tikko beidzās Dziesmu svētki, ar steigu devos uz Piebalgu. Rīgas dzelzceļa stacijā dziedāja simtiem un tūkstošiem balsu. Ļaužu pārpildīti vilcieni stāvēja blakus un — apdziedājās. Ar dziesmām sarunājās vilcieni no augšējās stacijas, kas ved uz Kurzemi un Zemgali, ar vilcieniem uz Vidzemi un Latgali lejas sliežu peronos. Dziesmas neapklusa, kad vilcieni atstāja Rīgu. Ik dzelzceļa vagons bija — koris. Svešu ļaužu vilcienos nebija. Ļaudis, kas agrāk viens otra nepazina, dziesmās bija senseni radinieki, domāja kopēju domu un dziedāja kopēju dziesmu. Līdz ar mani Latvijas laukos atgriezās sesto Dziesmu svētku dziedātāji. Ja dziesmas kaut brītiņu apklusa, Dziesmu svētku gars tomēr vagonos nepazuda.

— Bet nu tas Reiters . . .

— Vienkāršs, sirsnīgs, aizraujtīgs . . .

— Tas izspiedīs pēdējo! . . .

Par Alfrēdu Kalniņu jūsmoja. Viņa rakstītās dziesmas tecēja, plūda bez piepūles un dziedājās viegli — no sirds. Kād Alfrēds Kalniņš parādījies diriģentu tornī, nobraucījis savu gaŗo bārdu un pacēlis rokas, tad tā kā svētais gars esot apņēmis lielo kori Esplanādē, — stāstīja mājup braucošie dziedoņi. Ar dievbijīgu cienību dziedoņu tūkstoši esot sekojuši Alfrēda Kalniņa rokai. Ar dievbijīgu cienību todien visi vilcieni, visās Latvijas malās dziedāja Alfrēda Kalniņa himnu — Šī zeme ir mūsu, šīs pilsētas mūsu . . .

Arī Pauls Jozuus ikkatram bija mīļš. Kad druknais piebaldzēns uzkāpis svētku tornī un knibinājis baltās saru ūsas, tad katram bijis jāsaņemas, lai tam iztaptu. Jozuus korī necieta nekādu neskaidrību nedz nevīžību, un stingri prasīja ievērot klusuma un skaļuma pretrunas mūzikā. Caur viņu brīnumainā skaidrība izauga koris Nacionālā

(Nobeigums 12. lpp.)

PRINCESE GUNDEGA...

(Pārnesums no 9. lpp.)

Vētra jaunu koku loka,
Grūtumam ir asa roka.
Grūtums birs kā pērnā lapa,
Saules smieklus cels no kapa.

Darbu iemīlēt Gundegai māca Māris un Sniedze, gaišā, vieglā lāviešu meitene, kas dod un dod, kas mīl un kuŗu mīl, kas savā patiesībā un vienkāršībā arī Gundegu māca mīlēt, māca viņu būt patiesai un nekaunēties no darba, nekaunēties no sevis. Nav svarīgi, kas kuŗš reiz bijis, bet ir svarīgi, kas viņš pašreiz ir. Šo pašu gudrību tik pilnīgi parāda Māris, kas Gundegai atbild, kad viņa, runādama par ļaudīm, saka: „Es tavās acīs viņiem līdzīga. Pat nelga redzētu, kāds kalns mūs šķiŗ.”

Māris atbild: „Viens, kalnu pārkāpis, var stāvēt tikpat zemu, kā otrs šaipusē, kas nedomā, vai arī neprot kāpt.”

Māris — ubags un karaļdēls, ir skaists tēls, cilvēcīgi un latviski gaišs, un viņa iekšējais gaišums laužas ārā un spīd cauri pat ubaga skrandām. Viņa rāmā gaisma iekrīt Gundegas sirdī, kur tā pārvēršas par mīlestības liesmu. Šajā mirklī Gundega pārtop. Lepnā princese noliecas skūpstā pār noskrandušo, nicināto ubagu.

Ne pasakas laimīgās beigas ir tiešais ieguvums, bet augšana, mainīšanās uz augšu un ticība šai maiņai, ticība labajam cilvēkā, kas ir tik raksturīga mūsu rakstniecei Annai Brigaderei.

Viņas vārdus par došanu un iemantošanu varam attiecināt arī uz lugas izpildītājiem. Viņi visi ir devēji, devēji ar sirdi — viņi visi, tāpat kā princese Gundega, iet cauri darba grūtumam. Ir vajadzīgs liels iekšējs spēks, lai šos grūtumus pārvarētu, lai tos iemīlētu.

Indra Gubiņa.

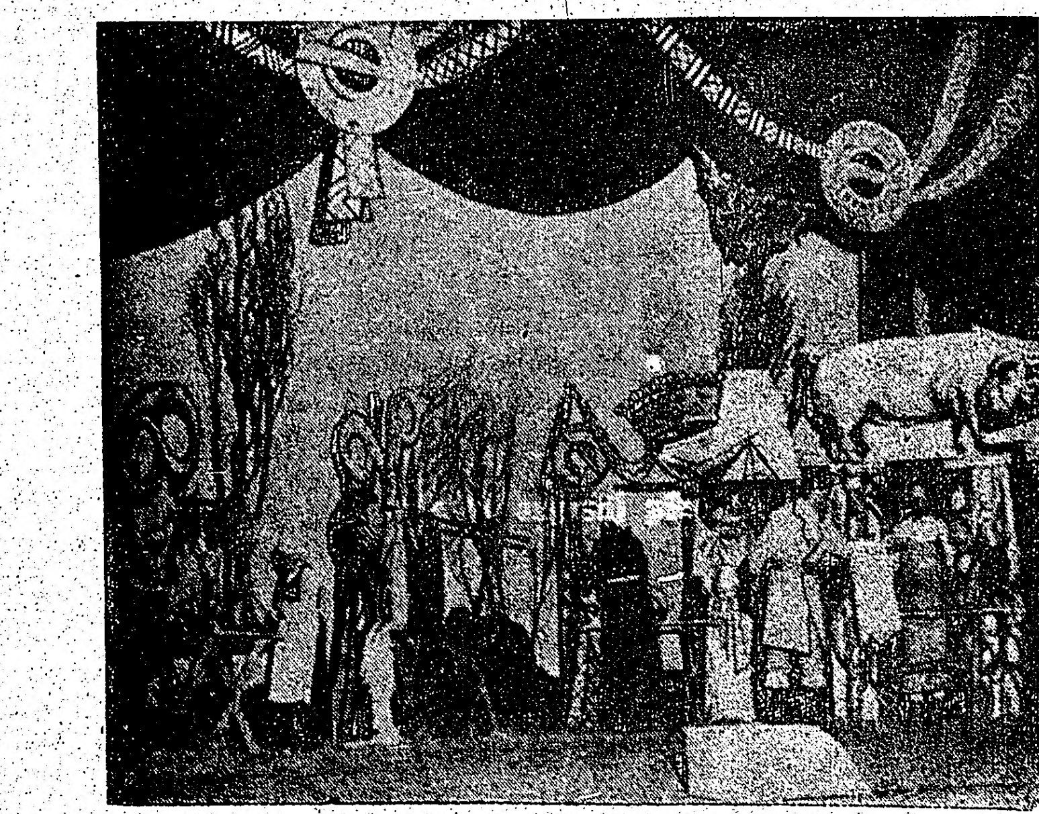

3. cēliena tirgus skats — A. Brigaderes Princese Gundega un karalis Brusubārda.

A. Bāliņš

KUR DZIESMAS, TUR DEJAS

Būs tikko izskanējusi pēdējā kopkoŗa dziesma, kad otra lielo svētku dalībnieku grupa sāks skandināt:

Spēlējat, spēlmaņi,
Es gribu dancot;
Jau manas kājiņas
Dietin dej. T. dz.

Un šī grupa ir liela, ļoti liela, šoreiz varbūt pat lielākā, kāda jebkad pulcējusies vienuviet trimdā. Piecpadsmit deju kopas no visām kontinenta malām pieteikušas savu līdzdalību, bet viena pat gatavojas otrā kontinentā — tālajā Argentīnā. Mūsu asiņu balss nav pagurusi, bet pat augusi spēkā ar svešuma gadiem. Tūkstošu gadu vecas kultūras saites nevar saraut daži gadu desmiti. To liecina lielā sasaukšanās, kad ap 1400 dziedātāju, pāri par 200 dejotāju, mūsu kultūras bagātību uzturētāji, dejos Varsity arēnā svētdien, 3. septembrī, plkst. 13.30.

Dabīgi rodas jautājums — kāpēc gan latvju deju soļi nav norimuši un arī jaunieši, kuŗi Latviju nekad nav redzējuši, tomēr labprāt mācās mūsu senās dejas? Šeit ļoti piederīgs ir J. Rinkas un J. Oša konstatējums pirms kādiem 30 g., kad tika sastādīta pirmā tautas deju burtnīca: „Salīdzinot tautas deju veidojumu un vijīgās melodijas ar mūsdienu nēģeriskām dejām, priekšroka jādod mūsu senču atstātajam mantojumam.”

Kad Toronto latviešu ģimnazijas vakarā pagājušā ziemā, pārsteiguma pēc, orķestris spēlēja ča-ča, jaunieši sēdēja malās un beidzot paši sāka iet rotaļās, lai orķestri apklusinātu. Nav šaubu, ka tie, kuŗiem bijusi izdevība iepazīties ar mūsu tautas dejām, ir atklājuši to skaistumu. Tagad to liecina kuplais pieteikto dalībnieku skaits un ļoti lielā interese.

Jāapsveic tāpat ir Dziesmu svētku rīcības komitejas doma par tautas deju lieluzvedumu šajos svētkos. Dziesmas no dejām nevar šķirt. Daudz ir latviešiem deju, kuŗu melodijām arī dziedami vārdi.

Programmā izvēlētas desmit dejas, kas visas pēc iespējas dažādas un īpatnējas. Kā jau visos latviskos godos, programmu ievadīs latviešu polonēze — Līkumu deja. Tai sekos Sīkais dancis ar savu vieglo trijsoli un rotaļīgo uzbūvi. Divas nākošās dejas ne pēc izcelsmes, ne pēc nosaukumiem, laikam, nebūs īsti latviskas, tomēr deju elementi tā pārlatviskoti, ka arī šīs dejas tagad jāuzskata par mūsu dejām. Eņģelītis savu nosaukumu, liekas, guvis no kāda sakropļota vārda un arī pati deja atgādina kādas lietuviešu dejas formu. Ekusēze, saukta arī Ekoseja, ir veca skotu deja, kas pārnākusi uz kontinentu un ieviesusies arī Latvijā. Seko vesela virkne ļoti latvisku deju — Jautrais pāris, Ačkups, Krusta kazāks, Magais dancis, Rucavietis un nobeigumam Sudmaliņas. Magais dancis izceļas ar īpatno mūziku, trijsoli, trīs pāŗu grupu un interesantiem gājieniem. Pārējās dejas satur mums iemīļotās figūras: dārziņu, viju, caurdejošanu, griešanos elkoņos, tītaviņas, polku apkārt. Zīmīgi, ka mūsu dejās nav valša soļa, bet gan visbiežāk polkas solis, pievilciena solis, gājiena solis un teciņus solis.

Lai lielajam dejotāju pulkam dotu atelpu un skatītājiem pārmaiņu, vairākas deju kopas solījušās dot „solo” dejas cēlienu vidū. Un, cik zināms, tās būs no dažādām pasaules malām — Čikagas, Kalifornijas un tepat no Toronto. Par dažādību deju pavadījumā gādās ragu orķestris Slaucītāja vadībā, sieviešu ansamblis V. Svennes vadībā, kā arī mūsu labākie akordeonisti, kuŗu vārdus vēl nevaram izpaust. Un nebūtu jau arī labi visu pastāstīt, jo tad jau nebūs nekāda pārsteiguma prieka. Uz redzēšanos tautas deju lieluzvedumā!

Es mācēju danci vest
Līkumiņu līkumiem;
Audekliņa nemācēju,
Tas tecēja čokurā. T. dz.

Tautisko deju grupa.

J. NIEDRA, bij. Daugavpils pilsētas vecākais

PĒDĒJIE DZIESMU SVĒTKI BRĪVAJĀ LATVIJĀ

Blakus vispārējiem dziesmu svētkiem, kas Latvijā notika ar lielāku laika atstarpi, ik gadus tika rīkoti novadu dziesmu svētki. Viens no plašākiem un iespaidīgākiem šāda veida sarīkojumiem bija 3. Latgales apgabala dziesmu svētki, 1940. gada 16. jūnijā, Daugavpilī. Tanīs piedalījās ap 9.000 dziedātāju un daudzi desmiti tūkstošu apmeklētāju no visām Latvijas malām. Svētki notika skaistā Stropu meža skautā laukumā, 5 km no pilsētas centra, ideālā vietā akustikas ziņā. Pēc speciālistu vērtējuma, šie svētki ir bijuši iespaidīgākie mūzikālā izpildījumā. Droši var teikt, ka tādu nacionālu pacilājumu nav piedzīvojuši neviení dziesmu svētki, kāds, līdz ekstāzes kāpinājumam, valdīja šinīs svētkos, no paša sākuma līdz pēdējai, izmisumā un asarās dziestošai izskaņai.

3. Latgales dziesmu svētkiem bija rūpīgi gatavojusies ne tikai Latgale, bet visa Latvija. Pašu vēsturisko cīņu vietu un kultūras centru, Daugavpili, svētku priekšvakarā bija grūti pazīt, kādā mērā tā bija pārvērtusies savā krāšņajā svētku rotā. Nami rūpīgi krāsoti, ielas spodri tīras, puķēm un zaļumiem dekorētas, pāri visam karogu jūra. Pat daugavpiliešu sejās bija iezīmēts svinīgs svētku noskaņojums. To visu it sevišķi pasvītroja krāsaino tautas tērpu raibums un šādiem gadījumiem piemītošais priecīgais satraukums.

Kaut gan politiskie apvāršņi Baltijas telpā jau labu laiku pirms tam bija smagu mākoņu draudos, mūsu zemē lielāks satraukums uz āreni nebija manāms. 16. jūnijs bija reti skaista, saulaina diena. Šinī brīnišķīgajā agrās vasaras rītā visi ceļi uz Daugavpili bija braucēju un gājēju pārpilni. Agrā rīta stundā Rīgas staciju atstāja speciālvilciens ar valsts prezidentu, valdības locekļiem, armijas vadību, diplomātiem un citiem augstiem viesiem. Bet jau Krustpilī valsts prezidentu sasniedza ziņojums par Latvijas teritorijas aizkārumiem un robežsargu noslepkavošanu uz Padomijas robežas. Valsts prezidents, lielākā daļa valdības locekļu un armijas vadība pārtrauca ceļu uz Daugavpili un atgriezās Rīgā.

Svētku rotā tērpto pilsētu zibenātruma pārlidoja ziņa, ka sarkanā armija tikko šķērsojusi Lietuvas robežu un uzsākusi šīs neatkarīgās zemes noziedzīgu okupāciju. Visas pasaules radiostacijas vai ik mirkli sniedza jaunas, arvien satraucošākas ziņas par boļševiku agresiju. Vēl neviens īsti nezināja, kas īsti notiks ar mums, bet visi instinktīvi izjuta lielas, neatvairāmas traģēdijas tuvošanos. Šādā zīmē un noskaņā sākās 3. Latgales dziesmu svētki.

Pār svētku rotā tērpto Daugavpili, krāšņo svētku vietu Stropu ezera krastā un visiem svētku dalībniekiem pēkšņi bija nolaidies tumšs, nospiedošs plīvurs. Dziedātāju sejas svētku gājienā bija tikpat drūmas un izmisuma pilnas kā tās, kas viņām pretī raudzījās no skatītāju pulka ielu malās. Likās, ka tūkstoši sarkan-balt-sarkano karogu, kas plīvoja pār gājiena dalībnieku galvām un augstos mastos apjoza svētku laukumu, nekad nebija plīvojuši ar tādu spītu un lepnumu.

Kad valsts prezidenta sveiciens no Rīgas pils bija izskanējis, svētku laukumu pāršalca varenas Dievs, svētī Latviju skaņas, kas jaucās ar raudu elsām. Pat viscietākā sejā tad redzēja iedrebamies vaibstus, jo tā vairs nebija valsts himna, tas bija nāves briesmās nonākušas tautas izmisuma sauciens pret debesīm. Tautas lūgšana izskanēja reizi, tad otru un trešo, un likās, ka to vajadzētu dziedāt bez gala, bez apstājas. Kā vēlāk redzējām, tā, līdz šim, bija pēdējā reize, kad brīviem latviešiem tik lielā pulkā kopā esot, vēl zem brīvajām Latvijas debesīm šo dziesmu bija ļauts dziedāt.

Svētku programmas izpildījums, kā jau sākumā minēts, bija vienreizēji priekšzīmīgs. Likās, ka dziedātāji izpildījumā ielika ne tikai savu labo māku un balss dotības, bet arī visu satraukto latvisko dvēseli. Esmu piedalījies daudzos dziesmu svētkos, kas visi pacilājuši, bet tādu nacionālas apziņas, tautas vienības un patriotisma manifestāciju neesmu pieredzējis. Un baigās nojautas tad svētku dalībniekus nebija vīlušas — jau otrā dienā Latvijas ārēs pārpludināja sarkanarmijas ordas, laupot latviešiem brīvību un Latvijai patstāvību. Tikko izskanējušie dziesmu svētki tomēr deva apbrīnojamu iekšēju spēku un cīņas sparu vēlākās tumšajās ciešanu un pazemojumu dienās ne tikai to dalībniekiem, bet visai tautai, jo 1940. gada 16. jūnija vakarā visi radio uztvērēji Latvijā ar svētku skaņām nesa arī daļu no tā gara un noskaņojuma, kas valdīja svētkos.

Kuŗš puisītis čakli gāja,
Tas bij liels dziedātājs;
Kas dziesmiņas nedziedāja,
Tas slinkuma lāpītājs.

Kas var dziesmas izdziedāt,
Kas valodas izrunāt?
Kas var zvaigznes izskaitīt,
Jūras zvirgzdus izlasīt?

Pulciņš dzied jaunu meitu
Gludajām galviņām;
Glaud', māmiņa, man galviņu,
Lai es teku pulciņā.

TORONTO LATVIEŠU TAUŖU ORĶESTRIS

Toronto latviešu tauŗu orķestris darbību sācis 1954. gada pavasarī, tātad jau vairāk kā pirms 7 gadiem. Dalībnieku skaits — caurmērā 17-22 mūziķi. No pirmo mēģinājumu dienām līdz šim laikam aktīvi vēl aizvien ir: Arnolds Stūris, Alberts Kanderovskis, Kārlis Gailis, Ēvalds Zirnītis, Kārlis Zirnītis, Andrejs Virbulis, Boriss Kappa, Jānis Ālītis, Stanislavs Mikaškins, Roberts Geislers, Ernests Slaucītājs. Repertuārā — tuvu pie 200 latviešu tautas- un latviskās mūzikas gabalu. Alb. Kanderovskis viens pats, pēc savas teicamās mūzikālās atmiņas, orķestrim iekārtojis 60 latviskus gabalus, viņam seko Ern. Slaucītājs, Alfr. Kļaviņš, Ed. Bone.

Orķestris spēlējis ap 40 latviešu sarīkojumos Toronto un ārpus tās. Darbību lielā mērā ierobežo Amerikas kontinenta mūziķu apvienība, kuŗā, aizstāvot savu biedru - mūziķu aroda intereses, nesaudzīgi vēršas pret ārpus apvienības stāvošām mūzikas vienībām, kāds ir Toronto latviešu orķestris. Ārpus apvienības stāvošiem mūziķiem ir gandrīz neiespējami publiski darboties. Kā piemērs lai noder gadījums ar šiem Dziesmu svētkiem, kad Toronto latviešu orķestris, kā ārpus mūziķu apvienības esoša vienība, nevarēja pavadīt dalībnieku gājienu uz svētku vietu.

IEBRAUCĒJU IEVĒRĪBAI

Viesnīcas Toronto pilsētas centrā būs grūti dabūjamas. Iebraucēji, kuŗiem apmešanās vietas nav aizrunātas, tās var meklēt tikai pilsētas nomalēs.

Ievērojot sacīto, dzīvokļu īpašnieki un namsaimnieki vēlreiz laipni aicināti pieteikt informācijas birojam iespējamās naktsmītnes. Parādīsim latvisko viesmīlību, jo līdz šim atsaukušies tikai nedaudzi.

AUTO NOVIETOŠANAS IESPĒJAS

lielajam koncertam Maple Leaf Gardens ir auto novietošanas laukumā pie ēkas.

Rakstnieku cēlienam un tautas deju sacensībām mašīnas novietojamas Eaton'a laukumā.

Tautas deju lieluzvedumam Varsity arēnā — nav īpašas auto novietnes.

Teātŗa izrādei Lansdowne Ave. mašīnas var novietot Loblaw'a laukumā.

SVEICINĀ

Kur pēkšņi izgalsa tavas skumjas
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZI
802 Bathurst ielā, pie B
tel.: LE 3-3884, Tor
KANADAS DAIĻAMATNIEKU
SALONS.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIEŖSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto.

● Nekustamu īpašu
● Reģistrēts obligāc
Alfrēds STI
Toronto Real Estate
Pakalpojam visā M
to pilsētā un tās
Alberts UZĀNS
Ralph LUCCETTA
Lita STIKUTS
BIROJS
189 Balliol St.,

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals -
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdien
● IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel

Zeltkalis A. ĶIVLI
VALUDI
Gatavo un labo visu, kam sal
19 Pretoria Ave., Toro
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATAL

MĀKSLAS S
CREST FL
567 Mt. Pleasant
kus Crest teātri
Piedāvā:
● Visskaistākos u
ziedus — griezt
tojumus un tro
Pasūtinājumus pien
HU 7-04
Pāri ziediem lie
LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢ
nesaistošai apskatei un iegādei

DĀMU FRIZIEŖSALONS
3 Westmoreland Ave. (Bloor - D
Tel. LE 6-9544, Toronto.

SWISS CANADIAN MEAT & S
VEIKALS,
1622 un 1148 Bloor St., W., To
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājum
gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delik
liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. R

Milda's FLOW
Piedā
● Grieztus ziedus u
jumus dažādām v
● Podu puķes un tr
● Keramiku, ādas un sudrab
un audumus.
765 THE QUEENSWAY — TORO
Tel. CL 5-7233.
Ērta parkošana. Piegādā mājās katrā laikā
M. M.

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMA
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS
CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (an
šacha grāmata ....
SAGATAVOŠAN
Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, n
un stāsti ....
Tahl-Botviņņik — MATCH I / II ā ....
Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņ
(apm. 500 lpp.) ....
ALF. KALNĀJA AP
719 W. WILLOW ST., CHICAGO,

SVEICINĀM LATVIEŠUS TREŠOS DZIESMU SVĒTKOS - TORONTO!

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .

SVEICIET AR ZIEDIEM!

802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.

KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

LOTUS

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792.

- Nekustamu īpašumu aģentūra
- Reģistrēts obligāciju birojs.

Alfrēds STIKUTS

Toronto Real Estate Board biedrs.

Pakalpojam visā Metro Toronto pilsētā un tās apkārtnē.

Alberts UZĀNS	HO 5-2892
Ralph LUCCETTA	RU 7-9947
Lita STIKUTS	HU 1-7103
BIROJS	HU 1-0431

139 Balliol St., Toronto 7.

A. EGLĪTIS —

RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca

Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.

● IZĪRĒ TV par $8.- MĒNESĪ. ●

161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

VALUPE

Zeltkalis **A. ĶIVLENIEKS**

Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.

PIEPRASIET KATALOGU.

MĀKSLAS SALONS

CREST FLORISTS

567 Mt. Pleasant Rd. — blakus Crest teātrim, Toronto.

Piedāvā:

- Visskaistākos un vissvaigākos ziedus — grieztus, ziedu sakārtojumus un tropiskus stādus.

Pasūtinājumus pieņem pa tālruni

HU 7-0491.

Pāri ziedіem lielā izvēle
LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢINĀLDARBI
nesaistošai apskatei un iegādei pēc vēlēšanās

DĀMU FRIZIERSALONS VENTA'

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

SWISS CANADIAN MEAT & SAUSAGE VEIKALS,

1622 un 1148 Bloor St., W., Toronto.

Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delikateses. Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. Runājam vāciski.

Milda's FLOWERS

Piedāvā:

- Grieztus ziedus un ziedu sakārtojumus dažādām vajadzībām.
- Podu puķes un tropiskos stādus.
- Keramiku, ādas un sudraba izstrādājumus un audumus.

765 THE QUEENSWAY — TORONTO 18, Ont.
Tel. CL 5-7233.

Erta parkošana. Piegādā mājās katrā laikā Toronto pilsētā.

M. M. Bērtulsoni.

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi	$2.80
CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (angliski) — šacha grāmata	$3.20

SAGATAVOŠANĀ

Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, noveles un stāsti	$3.20
Tahl-Botviņņik — MATCH I / II ā	$1.00
Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņu stāsti (apm. 500 lpp.)	

ALF. KALNĀJA APGĀDS

719 W. WILLOW ST., CHICAGO, ILL., USA.

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

EVERLAST HEATING, PLUMBING AND AIR CONDITIONING CO.

62 Geary Ave., Toronto,

L. LĪDUMA

GAĻAS UN DELIKATEŠU VEIKALS

Visāda veida desas, aknu pastēte, šķiņķi, fileja, rolādes, cepti cāļi, galerts. Viss pašu gatavots. Žāvēti zuši. Nēģi. Laši. Ārzemju konservi.

363 Roncesvalles Ave. Tel. LE 2-8762

I. JANKOVSKIS

REAL ESTATE BROKER

93½ Roncesvalles Ave., LE 6-0143
Toronto 3. LE 5-4455

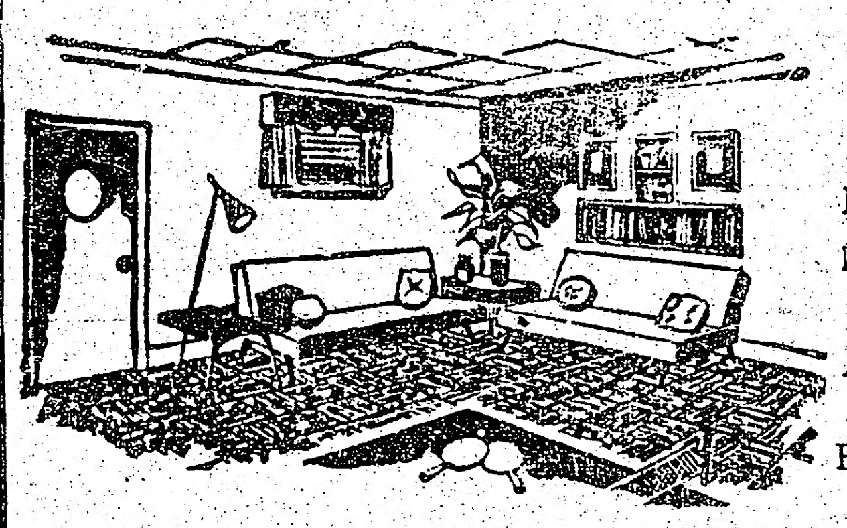

GRĪDU — GRIESTU — SIENU

TILES

LINOLEJI — TEPIĶI — KRĀSAS

Bezmaksas piegāde un aprēķini. Informācija latviešu valodā.

ASPHALT SERVICES LTD.,

702 WESTON RD.
RO 9-4734 TORONTO RO 9-4154

A. KRISTAPSONA

GAĻAS UN DESU DARBNĪCA - VEIKALS,

1095 Queen St., E., Toronto, Ont. Tālr. HO 6-5152

DAINA PRESS LTD.

Dib. 1951.

164 Willowdale Ave., Willowdale, Ont.

Telefons BA 2-4021

LAIMONS ESSO SERVICE

1347 Queen St., E., Toronto HO 1-8873

Dažāda veida auto remonti, koroserijas labojumi un krāsošana.
Speciālisti automātisko transmisiju labošanā.

L. ALDERS L. MAROVSKIS

PAVASARS konditoreja un delikateses

361 RONCESVALLES AVE., TORONTO.

ST. ČUKULS

BROADVIEW DELICATESSEN.

731 Broadview Ave. (pie Danforth)

PIEDĀVĀ: LATVIEŠU, VĀCU un CITAS DAŽĀDAS IMPORTĒTAS DELIKATESES.

E. M. Mednis. Tel. HO 5-9905

AUSEKLIS JANSONS

CAPLANS	CAPLANS
RADIO DANFORTH LIMITED	CEDARBRAE LTD.
2742 Danforth Ave.,	Cedarbrae Plaza,
Toronto, Ont.	Markham & Lawrence
	Scarborough, Ont.
Tel. OX 9-6288.	Tel. AM 7-1561.

REALTOR

BĒRZIŅŠ

Realty Limited

REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — pārdošanā: mājas, veikali, farmas u. c.
APDROŠINĀŠANA — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.
OBLIGĀCIJAS — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
NOTĀRS — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.

LE 4-8447
316 Harboard St.,
TORONTO

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Tautiešiem izdevība nosūtīt dāvanu saiņus uz dzimteni ar latviešu uzņēmumu Anglijā starpniecību.

EXPRESS PARCELS SERVICE,

20 Easby Rd., Bradford 7, Yorks., England,
(Īp. VALDIS I. JURSONS)

Darbu veicam pēc labākās apziņas. Nosūtām vislabākās kvalitātes angļu eksporta drānas ar ieaudumu malās SUPERIOR QUALITY, MADE IN ENGLAND.

Atrakstiet savu vēlēšanos. Mēs nosūtīsim jums dažus drānu paraudziņus ar maksas aprēķinu. Samaksu sūtiet ar bankas čeku vai Money Order. Saiņi adresātam nosūtīsim nekavējoties. Mēs atbildēsim ar godīgu darbu un uzticību. Pieprasiet tuvākus paskaidrojumus mūsu pārstāvim Ņujorkā:

Mr. V. IRBE,
87 ELLWOOD ST., NEW YORK 40, N.Y., U.S.A.

SKAISTĀKĀ UN PIEMĒROTĀKĀ DĀVANA

TIKAI LĪDZ 15. OKTOBRIM
1961
LATVIEŠU
TAUTAS DZIESMAS
12 sējumos
par
$ 48.00.

Jūs variet pasūtināt līdz 1. oktobrim, sakarā ar 3. Latviešu dziesmu svētkiem Kanadā.

Grāmatas glītā audekla sējumā, un brīvā tirgū maksā ā $7.20.

Jūs ietaupiet $38.40, ja izpildiet šo kuponu nekavējoši un atsūtiet to līdz ar naudu

DV GRĀMATNĪCAI,
123 Huron St., Toronto 2-B,
Ontario, CANADA.

Lūdzu piesūtīt LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS no 1. — 12. sējumam uz šādu vārdu:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

....

Pievienoju samaksai: čeku, naudas pārvedumu par $ 48.00.

Datums: Paraksts:

SKANDĒS GODALGOTOS DARBUS

TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ

VERA LEINVEBERS

BARITONS
PĒTERIS GEISTAUTS

MIRDZA
NĀRUNS - BOGDANOVIČS

DZIDRIS TREIMANIS

DOC. ARNOLDS ŠTURMS

Jaundarbu koncerts 1961. g. Kanadas latviešu dziesmu svētkos solās būt īpaši interesants ar bagātīgo jaundarbu klāstu dažādās instrumentālās formās, solo dziesmā, kā arī jaundarbos, vīru un jauktam korim. Koncertā dzirdēsim instrumentāldarbus, — kas ieguvuši 1. un 2. godalgu dziesmu svētku izsludinātā konkursā: A. Okolo - Kulaka „4 gleznas" čellam un klavierēm, A. Šturma 2. svītu flautai un klavierēm, T. Ķeniņa īpaši dziesmu svētkiem rakstīto jauno Sonātu klavierēm, godalgotās J. Norviļa, V. Ozoliņa, Šēnfelda u. c. dziesmas. Koncertā piedalīsies kupls atskaņotāju skaits: divi autori, kas atskaņos savas kompozīcijas — A. Šturms un T. Ķeniņš, Ņujorkas viesi: čellinieks Dz. Treimanis un pianiste M. Nāruna - Bogdanovičs, kā ar Toronto mākslinieki — baritons P. Geistauts, pianiste V. Leinvebere, vīru dubultkvartets „Kalvis (mūz. vad. J. Dzeguze) un „Dainas" koris diriģenta J. Cīruļa vadībā.

ELZA ĶEZBERE

ŠĪ TAVA DIENA, LATVIJA

Šī tava diena, Latvija!
Ik bērns tavs piemin Māti.
Lai šķira mūs un dalīja,
Pie tevis sirdis, prāti
Un asins balss tik cieši sien.
Mēs mūžu mūžos tavi vien!

Šī tava diena, Latvija!
No trimdas kapu smiltīm
Un vergu važām, tēvija,
Tu šodien latvju ciltīm
Uz īstām mājām vēli iet.
Mums tava saule nenoriet.

Šī tava diena, Latvija!
Šalc latvju ozols spīvi
Caur vētrām. Zibens skaldīja,
Bet zari plaukst vēl dzīvi.
Zeļ atvases. Reiz atzels Valsts.
Dievs Latvijai lai sargs un balsts!

Komponists V. Linde.

DIVU MŪZIKU PIEMIŅAI

Dainas koristi pie mīļās diriģentes šķirsta.

Erika Freimane pēc pēdēja koncerta.

BIRUTA SENKĒVIČA

ERIKAI FREIMANEI AIZEJOT

Pēkšņi atvērās Aizsaules vārti —
Mūžībā nogrima apskaidrots vaigs.
Pāragri izdzisa dvēseles sārti,
Apklusa mūzas dvesmojums zaigs.
Skumjie ziedi pie atvērtā kapa
Nu skaņradei pēdējās ardievas nes.
Aizveŗas skanīgās dzīvības lapa —
Tā tautas atmiņā mūžīga būs.

Starplaikā no Kanadas latviešu 1. Dziesmu svētkiem 1953. g. līdz nule notiekošajiem, latviešu sabiedrība zaudējusi divus talantīgus mūzikas darbiniekus — komponistus Valdemāru Lindi un Eriku Freimani. V. Lindi pirms vairākiem gadiem nakti, ceļā uz darba vietu Niagarā, sabrauca kāda piedzēruša kāzinieka automobilis, bet Eriku Freimani pērn noveda aizsaulē smaga slimība.

Valdemārs Linde savā laikā pulcināja Sv. Katarines un Niagaras dziedātājus, izveidodams vokālu un mūzikāli disciplinētu vīru kori „Viesturs", kas sniedza vairākus mākslinieciski iespaidīgus koncertus ne vien pašu mājās, bet arī Hamiltonā un Toronto. Lindes dziesmu draudzei drīz vien pievienojās abu pēdēji minēto pilsētu vīri un tā radās vīru koŗu apvienība „Viesturs", kas deva drošu mūzikālu pamatu Daugavas Vanagu dziesmu dienām Toronto 1954. gadā. Šī apvienība diriģentu L. Albertiņas, J. Baruša un Im. Saksa vadībā tagad ieņem ievērojamu vietu Kanadas latviešu koŗu saimē.

Linde atstājis vairākas solo un koŗa dziesmas. No pēdējām jāatzīmē „Ardievas" (Z. Lazdas) un „Saules laivā" (A. Švābes) ar savu smeldzīgi romantisko pamattoni.

Erika Freimane draugu vidū. Dainas koŗa 10 gadu ballē.

Arī Erikas Freimanes straujā sirds piederēja korim. Pirms desmit gadiem uzņemoties Dainas koŗa vadību, viņa bija to izveidojusi par latviešu skanīgāko un disciplinētāko kori Kanadā, izpelnoties nedalītu atzinību arī Kanadas lielajā presē. Tam pamatā bija viņas nenogurdināmā enerģija, darba prieks, dzīvais temperaments un asā mūzikālitāte. Viņas vadībā Dainas koris piedalījies visos līdzšinējos dziesmu svētkos Kanadā, kur viņa pati bija arī virsdiriģente.

Kā komponiste viņa nākusi atklātībā ar vairākām solo un koŗa dziesmām, starp kuŗām jo sevišķi jāatzīmē viņas „Ardievas" jauktam korim (Z. Lazdas). Šī dziesma bija arī mākslinieces Rekviems.

J. C.

AUGUSTS NOPŪTA

PIGBRIDŽAS KOŖA DIBINĀŠANA

Kaut kad marta beigās draugi Lampatānam svinēja dzimšanas dienu. Kad tā patiesībā iekrita, Lampatāns pats skaidri nezināja, jo īstos papīrus no slamsteniešiem viņš vairs dabūt nevarēja, bet kaŗa laikos viss bija sajucis: lai saglabātu personīgo brīvību un cīnītos pret valdošo varu iejaukšanos viņa privātajā dzīvē, Lampatāns vajadzības brīžos bija izdarījis dažas sīkas korrektūras gan savā pasē, gan vienā, otrā citā papīrī. Vāciešiem, kad tie taisījās viņu iesaistīt frontes iztaisnošanas darbos, viņš savu dzimšanas gadu 1923 iztaisīja 1928. Vēlāk viņa darbību drusku atklāja, un tā viņš beidzot tomēr kļuva — kad fronte bija pilnīgi iztaisnota — par Viņa Majestātes gūstekni. Kad nāca dīpīšu sijāšanas, tad Lampatāns — lielā pazemībā, lai netiktu izskrīnēts un tā neizceltos citu starpā — no 1923 izveidoja skaistu 1903. Viņš bija kā no jauna piedzimis, līdz nāca izceļošana uz Kanadu. Muskuļu aptauste deva labvēlīgus rezultātus, bet kad komisijas vīri ieskatījās viņa ruļļos, tie kļuva domīgi. Sakarā ar to Lampatāns par kartonu Česterfilda lika sev izrakstīt jaunus papīrus, bet tā kā straujas vecuma, tāpat kā straujas temperātūras maiņas nelabvēlīgi ietekmē cilvēka vispārējo veselības stāvokli, Kanadā nonācis, Pēteris Lampatāns vairs īsti nezināja, kad savu dzimšanas dienu svinēt. Tā sanāca, ka vienmēr, kad Pēteris kopā ar draugiem atcerējās senās varoņgaitas un radās pamatotas bažas, vai draugu dzīves biedrenes šādu atceres brīžu nepieciešamību atzīs, Lampatāns ieteica:

— Sakiet, ka svinējām man dzimšanas dienu.

Tā kā šoreiz, kad sestais „mikiņš" bija zaudējis visu iekšķīgo saturu, Lampatāns atcerējās, ka sen nav pieminējis savas tapšanas pirmsākumus. Draugi uzdziedāja jubilāram „Lai dzīvo sveiks", atcerējās sirsniņu, ko viņš mīļojot, uzsauca augstas laimes jau sen mirušajai Lampatāna mātei, pieminēja viņa pirmo skolotāju, un tad sāka tāpat vien dziedāt. Aiz prieka un iekšējas pacilātības. Vecais Caurums acis vien apslaucīja:

— Tavu mīļu mitnieku, — viņš teica, — tikpat kā paša dēls... Cik Pēteris mani nav aizstāvējis, kad pati mani gribēja apspiest... viņai jau sadraudzība un kultūra bijusi, nebijusi...

Draugi piekrita, ka Pēteris Lampatāns atzīstams par krietnu un izpalīdzīgu trimdas pīlāru, kam sirds īstā vietā. Sakarā ar to dziedāja „Dievs, dod tautas darbiniekiem"..

Kad bija izskanējis pēdējais „strādājo-o-ti-i-i", Bumerangs, nezin', kādēļ, iesāka Nevis slinkojot un pūstot. Šīs dziesmas vidū mājās pārnāca Caurumīša, bet, aizrāvušies ar dziedāšanu, vīri briesmas pamanīja tikai tad, kad saimniece jau bija atvērusi durvis, un, rokas sānos iespraudusi, iznīcinātāju skatu vēroja, kuŗš no dziedoņiem tuvāk pa kampienam.

— Mēs, sirsnulīt, dziedam... — Caurums pietrūkās kājās un skaidroja, aizstājies galdam priekšā un cerēdams, ka sieva tikko izņemto septīto Mikiņu nepamanīs, — mēs... mums...

— Mēs, mums... — Caurumīša mēdīja. — Vai tik atkal nav Lampatānam dzimšanas diena? Nu jau gandrīz veselu mēnesi nav bijusi!

— Kas nu par dzimšanas dienu, — Caurums pa vecam paradumam runāja sievai preti, — cik nu tur tās dzimšanas dienas... bet mēs tikai tāpat, kā saka, kalpojam mākslai... tāpat, kā saka, dziedam...

— Ak mākslai kalpojat? Ak skaisti dziedat? Laikam kori esat nodibinājuši un uz dziesmu svētkiem brauksat, ko? Pfi, tu, tādi meļi! Piesūkušies kā odi, kliedz un bļaustās, ka visi nēberi kājās, bet šie man — kalpo mākslai!

Caurumīšas izmestā doma par koŗa dibināšanu un dziesmu svētkiem Taisnības kunga galvā iešķīla ģēnija dzirksti: koris! Tas šoreiz bija ceļš, pa ko izkļūt no nepatikšanām!

— Kāpēc jūs mums neticat, Cauruma kundze? — viņš žēli runāja. — Tieši tā ir, kā jūs pati sakāt — mēs šodien esam šeit kopā, lai izmēģinātu balsis Pigbridžas jaundibinājamam vīru korim.

Caurumīša tomēr nebija tik viegli samulsināma.

— Vīru koris? He! Ne te vīri, ne te koris; pļēguri un bļaustoņas — tie jūs esat. Un tagad — ja negrib ar slotu — mājās!

Tā beidzās pirmais etaps Pigbridžas koŗa dibināšanas lietā.

Iedegtā uguns tomēr nebeidza kvēlot, un jau pēc nedēļas Taisnība sasauca slepenu domu biedru sapulci.

— Dariet, ko gribat, — viņš teica, — bet mēs dibināsim kori. Padomājiet: katru nedēļu varēs sanākt kopā. Padziedās, parunās — un, ja tad kādam gadās dzimšanas diena, kas mums ko varēs pārmest? Un ja mums korī būtu piecdesmit divi dziedātāji, tad dzimšanas dienu vien sanāk katrai nedēļai. Un uz dziesmu svētkiem arī varēs aizbraukt, ko?

Vīri domu pārrunāja. Daži bija par, daži — pret.

Lampatāns bija opozicijā.

— Bet kādam taču vajadzēs arī dziedāt! Un kas dzied skaidrā prātā? — viņš izmisis pretojās. — Uz dzimšanas dienām un tā — tad jau vēl var. Tad iedzeŗ pa lāsei un uzdzied. Bet katru nedēļu — kas to dzeršanu izturēs?!

Vairums tomēr nolēma, ka koris dibināms, un ka viņi tā vislabāk kalpos kultūrai un mākslai.

— Tu padomā vien: kā vien ar sieviešiem kādas domstarpības, tā tik prom uz mēģinājumu! Lai tad skrej pakaļ un lūdzas, — Bumerangs skaidroja Lampatānam, — tev jau nekas, tu esi neprecējies, bet padomā drusku arī par mums — kur lai mēs bēgam krizes laikā un kad sievas taisa auksto kaŗu?

Kad Pigbridžā paklīda valodas, ka vīri nodibinājuši kori, sievas tūlīt manīja, ka aiz šī trimdas kultūrālā pasākuma slēpjas kāda viltība.

— Tas nav ar skaidrām rokām, — Taisnības kundze dāmām skaidroja savu pasaules uzskatu, — ja mans vecais dibina kori, tad tas nav dziedāšanai, bet kādiem tumšiem darbiem. Tad vai nu taisās jaunu morgidžu izņemt, vai atkal par liberāļiem balsos. Es viņu pazīstu.

— Ne nu morgidžu ņems, ne balsos, — Caurumīša runāja reālpolitiski, — tas viss tikai dēļ tās pašas dzeršanas un dziedāšanas. Bet posts jau tagad būs: agrāk vismaz skaidri zināja — ja dzied, tad sadzērušies. Kā tagad zināsi? Dziedāt dziedās, bet kā pierādīsi, ka šie pilnā? Vienmēr teiks — mēģinājums!

— Tas viss vēl nekas, — Amālijas jaunkundze iedomāja vēl lielākas briesmas, — bet ja viņi brauks arī uz dziesmu svētkiem, kas tad? Cik tur nebūs jaukto koŗu un visādu nelietīgu meitiešu, kas to vien skatās, kā tikt pie neaizsargāta, vientuļa vīrieša? Tāpēc es saku, māsiņas: ja dibina kori, tad jaukto. Tad tādu, ka mēs arī varam dziedāt līdz.

Amālijas jaunkundzes ierosinājumu pieņēma ar lielu balsu vairākumu, un nākamajā sestdienā, kad Taisnība gribēja doties uz pirmo mēģinājumu, Taisnības kundze taisījās līdz.

— Kur tu? — Taisnība jautāja. — Šovakar tellervīšen neskatīsies?

— Uz koŗa mēģinājumu, Plušķīt, — Taisnības kundze maigi atčivināja.

Taisnība sievas atbildi uzskatīja par aušošanos; viņa dažreiz mīlēja taisīt šādus, tādus jokus.

— Okē, tad jau tikai brauksim kopā, — viņš piedāvāja un nemaz nebija pārsteigts, kad sieva piedāvājumu pieņēma; kad laulātiem cilvēkiem neiznāk iešana uz vienu vien pusi?

Pie biedrības mājas viņš gan drusku brīnījās, ka sieva arī tur nāca līdz, bet — galu galā jau viņai arī varēja būt kādas darīšanas. Viņam tuvojās vārda diena; varbūt sieva gribēja mīļotajam vīram grāmatnīcā iegādāt kādu pārsteigumu.

— Tā nu viņš ir. Tad nu mēs abi uz koŗa mēģinājumu, — sievas joku turpinādams, Taisnība teica un smaidīdams vēra durvis, — tad nu mēs abi, tā sakot — tā sakot — tā sa — — —"

Tālāk Taisnība netika. Skats, ko viņš ieraudzīja, atņēma elpu un valodu: plašajā telpā, kur Taisnība bija cerējis ieraudzīt tuvākos draugus ap vienkārši, bet lietderīgi un mērķtiecīgi klātu galdu, sēdēja ne tikai jaunā vīru koŗa svarīgākie dziedoņi — Caurums, Lampatāns, Žēlastība, Bumerangs un citi, bet arī vesela rinda uzraudzības personu: Amālija, Caurumīša, Žēlastībene — un arī citas.

— Kas... kas te notiek? — Taisnība ar mokām izvēla no izkaltušās mutes, bet neviens viņam neatbildēja.

Bet nekādas atbildes jau arī vairs nevajadzēja. Viss bija pārāk skaidrs: nodevība.

Viņš gribēja bēgt, bet pie klavierēm stāvēja diriģents Zizlītis un laipni māja ar roku:

— Nāciet vien, Taisnības kungs, nāciet vien. Un kundze, — lūdzu, pie altiem.

Taisnība padevās.

Pēc mēģinājuma vīri pārrunāja situāciju.

— Vell... — Taisnība teica, — mums jārēķinājas ar reālitātēm. Diriģenta klātbūtnē mēs, protams, nekā nevarējām pasākt, un tagad jau ir par vēlu. Un, varbūt, labāk, ka arī tā. Dziedās kopā un brauks kopā. Savam liktenim neviens nav izbēdzis.

VELTA TOMA

LATVJI DZIED

Bēdās, postā un briesmās
svešums nelikās svešs —
sasaucās dvēsļu mežs
klausoties latvju dziesmās.

Sasaucās velaiņu pulks
Kurzemē, prūšos un poļos —
Latvijas liktena solos
klausījās mūžības tulks.

Bēdās, postā un briesmās
satikās miris un dzīvs —
iekaltais važās bij brīvs —
klausoties latvju dziesmās.

Latvijas himnas „Dievs, svētī Latviju" autors Kārlis Baumanis (1835.—1905.).

No A. Prandes archīva.

Dievs dod man tā nomirt,
Kā nomira tēvs, māmiņa,
Dziedot man tēvs nomira,
Dziedot mira māmuliņa.

Padziedāju, palīksmoju,
Neraudzīju ļaunu dienu;
Ļaunu dienu pabīdīju
Zem savām kājiņām.

1 9 2 6 GADĀ

(Pārnesums no 10. lpp.)

operā. Ja Pauls Jozuus todien būtu izkāpis kādā vilcienā, viņš skaidri sajustu, kā visa Latvija viņu mīl.

Savāds bija izlicies Emīls Melngailis. Saprotams, arī par virsdiriģentu Melngaili nedzirdēja ļauna vārda, bet — savāds esot bijis . . . Acis metušas zibeņus un rokas tik asām kustībām, kā kad gribētu sist. Pats viņš tāds gaļīgs un parupjš. Bet dziesmotie vilcieni mīlēja visu, kam bija kāds sakars ar pagājušiem svētkiem, un, ja Melngailis parādītos tuvumā, visi vilcieni viņu apligotu ar vislielāko prieku. Emīls Melngailis taču bija meistars tautas dziesmu daudzkrāsainās apdarēs.

— Bet nu tas Reiters! . . .

Varēja dziedāt, varēja runāt un slavināt dziesmas un skaņražus, jūsmot par diriģentiem un dziedoņiem, beigu beigās visos vilcienos viss tomēr atdūrās pret Reiteru.

— Kā viņš prot iejusties! . . . — Viņš aizrauj! — Ja Reiters ir uz pults, pat nogurums pazūd! — Bija atpūta, kad Reiters parādījās tornī . . u. t. t., u. t. t.

Teodors Reiters bieži ir bijis mans direktors Nacionālā operā. Man nav ne mazākā prieka viņu slavināt. Reiters nebūt nebija arī glīts no izskata — pamazs no auguma ar satrauktu, nelaimīgu un mūžam it kā ieskābušu seju. Viņš kustējās neērti un bez mākslinieciskas grācijas. Vaļsirdīgi atzīstos, ka Reiters man nekad nav paticis un vismazāk tieši tad, kad man ir bijis jādzied ar viņu orķestra vadībā. Un tomēr es nevaru noliegt, ka pēc sestiem Dziesmu svētkiem Rīgā, tikai viņa vārdu pieminot jau maigi trīsēja 3861 sieviete, kuŗas saskaitīju svētku korī un viņu slavināja arī vīri-dziedātāji. Ne velti Teodors Reiters pēc tam bija virsdiriģents it visos Dziesmu svētkos. Dziesmas diriģējot, Reiters dziesmās iejutās ar visu miesu, dvēseli, sviedriem, asinīm un pats tik traki aizrāvās, ka aizrāva sev līdz arī dziedātājus.

— Teodors Reiters, Reiters Teodors, Teodors . . ., — man blakus nepārtraukti murmināja maza, glīta, blonda, ieapaļa gulbeniete. Brīžiem viņa pievēra, brīžiem pavēra zilas, sapņainas acis. Es to nespēju pārāk ilgi izturēt. Kad vilciens piestāja Līgatnē, pārkāpu citā vagonā.

Kad dziedošie līgatnieki vilcienu aizvadīja, arī otrā vagonā viss bija tāpat kā pirmajā — nebija neviena svešinieka, nebija neviena, kas nedziedātu un nebija arī neviena, kas neslavētu visus diriģentus un nejūsmotu par Reiteri.

Man blakus, Ziemeļamerikas Kanadā dzīvo kāda sirds, kas vēl arvien nav pārstājusi pūst un nopūsties, atceroties Teodoru Reiteru no viņiem Jāņiem. Un, nudien, glīts viņš nebija. Bet ko tur var darīt — dziesmām ir mistiski spēki.

Pēc pirmiem Dziesmu svētkiem Kanadā ik dziedonis un arī klausītājs tieši tāpat jūsmoja par virsdiriģenti Eriku Freimani. Arī viņā dega katrā dziesmā un parāva dziedātājus sev līdz. Bet Erika Freimane arī izskatījās skaisti, kad savā baltajā un garajā tautas tērpā nostājās koŗu priekšā un stalti pacēla slaidās, lepnās, ritmiski izteiksmīgās rokas.

Nav vairs Teodora Reitera, nav arī Erikas Freimanes, nav Alfrēda Kalniņa, nedz Paula Jozuua, nedz Emīļa Melngaiļa. Bet mums ir — viņu dziesmas, un tās nezudīs. Ja viņu dziesmas apklusīs, mēs kļūsim tukši un nabagi.